

«Еуразиялық банк» АҚ
2021 жылғы 31 желтоқсанда
аяқталған жыл үшін
шоғырландырылмаған қаржылық
есептілік

Мазмұны

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

Пайда немесе зиян және басқа жиынтық кіріс туралы
шоғырландырылмаған есеп 8

Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылмаған есеп 9

Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылмаған есеп 10-11

Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы
шоғырландырылмаған есеп 12-13

Шоғырландырылмаған қаржылық есептілікке ескертпелер 14-115

«КПМГ Аудит» жауапкершілігі
шектеулі серіктестік
Қазақстан, 050051, Алматы,
Достық д-лы, 180,
Тел.: +7 (727) 298-08-98

Товарищество с ограниченной
ответственностью «КПМГ Аудит»
Казахстан, 050051, Алматы,
пр. Достык, 180,
E-mail: company@kpmg.kz

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

«Еуразиялық Банк» Акционерлік қоғамының акционеріне және Директорлар кеңесіне

Пікір

Біз 2021 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдай туралы жеке есебінен, көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша пайда немесе залал және басқа жиынтық табыс, меншікті капиталдағы өзгерістер және ақша қаражаттарының қозғалысы туралы жеке есептерден, сондай-ақ, есеп саясатының маңызды тұжырымдамалары мен басқа түсіндірмелі ескертпелерден тұратын «Еуразиялық Банк» АҚ (әрі қарай - «Банк») жеке қаржылық есептіліктің аудитін жүргіздік.

Біздің пікірімізше, жеке қаржылық есептілік Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына («ҚЕХС») сәйкес барлық елеулі қатынастарда Банктің 2021 жылдың 31 желтоқсанындағы шоғырландырылмаған қаржылық жағдайын және көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша шоғырландырылмаған қаржылық нәтижелерін және жеке ақша қаражаттарының қозғалысын әділ көрсетеді.

Пікір білдіруге негіздеме

Біз Аудиттің халықаралық стандарттарына сәйкес аудит жүргіздік. Осы стандарттар бойынша біздің жауапкершілігіміз одан әрі есебіміздің *«Жеке қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі»* бөлімінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық әдеп стандарттары Кеңесінің кәсіби бухгалтерлерге арналған әдеп кодексіне (*«БАХӘСК кодексі»*) және біздің жеке қаржылық есептіліктің аудитіне тиісті Қазақстан Республикасында қолданылатын әдептілік талаптарға сәйкес Банкке қатысты тәуелсіз болып табыламыз және біз басқа да әдептілік міндеттемелерді аталған талаптар мен БАХӘСК кодексіне сәйкес орындадық. Біз алған аудиторлық дәлелдер біздің пікірімізді білдіруге негіздеме болуға жеткілікті және тиісті деп есептейміз.

Аудиттің негізгі мәселелері

Аудиттің негізгі мәселелері біздің кәсіби пайымдауымыз бойынша, ағымдағы кезеңнің жеке қаржылық есептілігінің аудитінде ең маңызды болған мәселелер. Бұл мәселелер толығымен біздің жеке қаржылық есептіліктің аудитінің мәнмәтіні мен осы есептілік туралы біздің пікіріміздің қалыптасуында қарастырылды және біз осы мәселелер бойынша жеке пікір білдірмейміз.

Клиенттерге берілген кредиттер бойынша күтілетін кредиттік залалдар («ККЗ»)

Жеке қаржылық есептілігіндегі 3 (ж) және 16 Ескертулерді қараңыз.

Аудиттің негізгі мәселесі	Аудиттің негізгі мәселесіне қатысты аудиторлық рәсімдер
Клиенттерге берілген кредиттер активтердің жалпы көлемінің 45% - ын құрайды және тұрақты түрде бағаланатын және пайдаланылатын рұқсаттарға сезімтал күтілетін кредиттік залалдарға резервті шегергенде көрсетіледі. Банк басшылықтан мынадай негізгі аспектілерге қатысты кәсіби пайымдауды қолдануды және жол берулерді пайдалануды талап ететін күтілетін кредиттік залалдарды бағалау моделін қолданады: - клиенттерге берілген кредиттерге қатысты кредиттік тәуекелдің және дефолт оқиғаларының едәуір артуын уақтылы анықтау (ХҚЕС (IFRS) 9-ға сәйкес 1, 2 және 3-кезеңдерге жатқызу); - дефолт ықтималдығын бағалау (PD), дефолт жағдайында шығын мөлшері (LGD); - болжамды ақпаратты есепке алу мақсатында түзетуді бағалау және 3-кезеңге жатқызылған кредиттер бойынша күтілетін ақша ағындарын бағалау. Клиенттерге берілген кредиттердің елеулі көлеміне,	Біз ККЗ-ны ХҚЕС (IFRS) 9 талаптарына сәйкестігі үшін бағалауға қатысты Банктің әдістемесі мен саясатының негізгі аспектілерін, оның ішінде қаржылық тәуекелдерді басқару саласындағы біздің мамандарды талдауға тарту арқылы талдадық. ККЗ резервін есептеу кезінде басшылық жасаған кәсіби пайымдау мен жорамалдарды талдау үшін біз мынадай шаралар өткіздік: — Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер үшін біз кредиттерді тиісті кезеңдерге уақтылы жатқызуға қатысты бақылаулардың ұйымдастырылуы мен операциялық тиімділігін тестіледік. — ККЗ-ны бағалауды елеулі өзгеру олар бойынша жеке қаржылық есептілікке елеулі әсер етуі мүмкін корпоративтік клиенттерге берілген кредиттерді іріктеу бойынша біз қаржылық және қаржылық емес ақпаратты, сондай-ақ Банк қолданған кәсіби пайымдауларды талдау жолымен сатыларды айқындаудың дұрыстығын тексердік. — Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттерді іріктеу бойынша біз PD есептеу кезінде пайдаланылатын бастапқы деректердің дұрыстығын тексердік. — 3-кезеңге жатқызылған корпоративтік клиенттерге берілген кредиттерді іріктеу бойынша жеке бағаланатын ККЗ резервтерін, болашақ ақша ағындарын есептеу кезінде Банк пайдаланатын жол берулерді, оның ішінде қолжетімді нарықтық ақпаратқа сүйене отырып, сатылатын кепілдер құнын және оларды іске асыру мерзімдерін бағалауды сыни бағаладық. — Бөлшек клиенттерге берілген несиелерге қатысты біз тиісті жүйелердегі несиенің мерзімінен кешіктіруін уақтылы көрсетуге

сондай-ақ ККЗ резервінің шамасын бағалауға тән белгісіздікке байланысты бұл мәселе аудиттің негізгі мәселесі болып табылады.	қатысты бақылаудың ұйымдастырылуы мен тиімділігін тексердік. — Іріктемелі негізде біз бөлшек клиенттерге берілген кредиттер бойынша ККЗ-ны бағалау үшін пайдаланылатын модельдің бастапқы деректерін бастапқы құжаттармен салыстырдық және осы кредиттердің тиісті сатыларда дұрыс берілуін тексердік. — Біз 2021 жылғы 1 қаңтарда жасалған бағалауды 2021 жылғы нақты нәтижелермен салыстыру арқылы банктің ККЗ-ны есептеу үшін қолданатын модельдерінің жалпы болжамды қабілеттілігін бағаладық. Біз сондай-ақ банктің болжамдарын модельденген болжамдармен салыстыру арқылы экономикалық болжамдардың жалпы негізділігін де бағаладық. — Біз сондай-ақ жеке қаржылық есептіліктегі ақпараттың ашылуы Банктің кредиттік тәуекелге ұшырағыштығын тиісті түрде көрсете ме, жоқ па деген бағалауды тексердік.

Басқа ақпарат

Басшылық басқа ақпарат үшін жауапты. Басқа ақпарат 2021 жылғы жылдық есепке енетін ақпаратты қамтиды, бірақ басқа ақпаратқа жеке қаржылық есептілік пен жеке қаржылық есептілік туралы біздің аудиторлардың есебі енбейді. 2021 жылғы жылдық есеп бізге, болжаммен, осы аудиторлардың есебінің күнінен кейін ұсынылады.

Біздің жеке қаржылық есептілік туралы пікіріміз басқа ақпаратты қамтымайды және біз басқа ақпаратқа қатысты қандай да бір нысандағы сенімділік қорытындысын білдірмейміз.

Біздің жеке қаржылық есептіліктің аудитіне байланысты біздің жауапкершілігіміз мүмкін болған жағдайда жоғарыда анықталған басқа ақпаратты оқу және басқа ақпаратты оқу барысында оның жеке қаржылық есептілікпен немесе аудит барысында алған біздің білімімізбен елеулі дәйексіздігін немесе елеулі бұрмаланған болып көрінуін қарастыру.

Жеке қаржылық есептілік үшін басшылық пен басқару өкілеттілігіне ие тұлғалардың жауапкершілігі

Басшылық ҚЕХС-ға сәйкес жеке қаржылық есептіліктің дайындауы мен әділ ұсынылуына және де алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбаған жеке қаржылық есептілікті дайындау үшін басшылық қажет деп анықтайтын ішкі бақылау жүйесіне жауапты.

Жеке қаржылық есептілікті дайындауда басшылық Банктің үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетін бағалау, сәйкес жағдайларда үздіксіз қызметке қатысты мәселелерді ашып көрсету және басшылық Банкті жауып тастауға немесе оның операцияларын тоқтатуды ниеттеніп отырған немесе одан басқа нақты балама нұсқасы болмаған жағдайларды қоспағанда бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдану үшін жауапты.

Басқару өкілеттілігіне ие тұлғалар Банктің жеке қаржылық есептілігін дайындауды қадағалауға жауапты.

Жеке қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз жеке қаржылық есептіліктің толығымен алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбағандығы туралы ақылға қонымды сенімділік алу және де біздің пікіріміз енетін аудиторлардың есебін шығару. Ақылға қонымды сенімділік жоғары дәрежедегі сенімділікті білдіреді, бірақ АХС-ға сәйкес жүргізілген аудит бар болған кездегі елеулі бұрмалануларды әрқашан табатындығына кепіл болып табылмайды. Бұрмаланулар алаяқтық әрекеттер немесе қателіктердің нәтижесі болуы мүмкін және де егер олар жеке немесе жиынтық түрінде осы жеке қаржылық есептілік негізінде қабылданатын экономикалық шешімдерге ықпал етуі негізді түрде жорамалданса, маңызды болып саналады.

АХС-ға сәйкес жүргізілген аудит шеңберінде біз кәсіби пайымдауды қолданамыз және аудит бойы кәсіби күмәншілдікті сақтаймыз. Одан бөлек біз келесілерді орындаймыз:

- алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан жеке қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелін анықтаймыз және бағалаймыз және де осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді әзірлейміз және өткіземіз және де біздің пікірімізді білдіру үшін негіз болатын жеткілікті және тиісті аудиторлық дәлелдер аламыз. Алаяқтық әрекеттер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелі қателіктер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелінен жоғары, өйткені алаяқтық әрекеттер сөз байласу, жалғандық, қасақана өткізу, ақпаратты немесе әрекетті бұрмалап көрсетулерді немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өтуді қамтуы мүмкін;
- жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық рәсімдерді әзірлеу мақсатымен, бірақ Банктің ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатынсыз, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесінің түсінігін аламыз;
- қолданылатын есеп саясатының тиісті сипатын және бухгалтерлік бағалаулардың негізділігін және басшылықпен дайындалған ашып көрсетілген ақпаратты бағалаймыз;
- басшылықтың бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдануының заңдылығы туралы қорытынды жасаймыз және де алынған аудиторлық дәлелдер негізінде Банктің үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетіне елеулі күмән туғызуы мүмкін оқиғалар немесе шарттарға байланысты елеулі белгісіздіктің бар-жоқтығы туралы қорытынды жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздік бар деген қорытындыға келсек, біздің аудиторлардың есебінде жеке қаржылық есептіліктегі сәйкес ашып көрсетілген ақпаратқа назар аудартуымыз керек немесе осындай ашып көрсетілген ақпарат орынсыз болса, пікірімізді түрлендіруіміз керек. Біздің қорытындыларымыз біздің аудиторлардың есебінің күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда болашақ оқиғалар немесе шарттар Банктің үздіксіз қызметті жалғастыру қабілетінің жоғалуына әкелуі мүмкін;
- жеке қаржылық есептіліктің ашып көрсетілген ақпараты енетін бүтіндей ұсынылуын, құрылымы мен мазмұнын, және де жеке қаржылық есептіліктің негізінде жатқан операциялар мен оқиғаларды әділ ұсынылуын қамтамасыз етілетіндей көрсетуін бағалаймыз.

Біз басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға, тым болмағанда, аудиттің жоспарланған көлемі мен уақытын, сондай-ақ, біз аудит барысында анықтайтын ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері енетін аудиттің елеулі табуларын айтып білдіре отырамыз.

Біз, сонымен қатар, басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға тәуелсіздікке қатысты сәйкес әдептілік талаптарын орындағанымыз туралы мәлімдеме береміз және барлық қарым-қатынастар мен біздің тәуелсіздігімізге ықпал етеді деп негізді түрде санауға болатын өзге мәселелер және де сәйкес жағдайларда соған қатысты қорғау шаралары туралы айтып білдіре отырамыз.

«Еуразиялық Банк» АҚ

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

5-бет

Басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға айтып білдірген мәселелер арасынан біз ағымдағы кезеңнің жеке қаржылық есептілігінің аудитінде ең маңызды болған және сәйкесінше негізгі аудит мәселелері болып табылатын мәселелерді анықтаймыз. Біз бұл мәселелер туралы ақпаратты көпшілікке ашып көрсету заңмен немесе нормативтік актілермен тыйым салынған немесе қандай да бір мәселенің біздің есебімізде хабарлануының жағымсыз салдарлары қоғамдық маңызды пайдадан асып түседі деп негізді түрде жорамалданғандықтан мұндай мәселе біздің есепте хабарланбауы тиіс деп анықтаған өте сирек жағдайлардан басқа кезде осы мәселелерді біздің аудиторлардың есебінде сипаттаймыз.

Аудиттің нәтижесі болып табылатын тәуелсіз аудиторлардың есебінің келісім партнері:

Кларк Эшли
Аудит жөніндегі серіктес

Қосаев М. И.
Қазақстан Республикасының
сертификатталған аудитору
2003 жылдың 24 желтоқсанында берілген
№ 558 аудитордың біліктілік куәлігі

«КПМГ Аудит» ЖШС

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі аудиторлық қызмет жүргізу үшін
2006 жылдың 6 желтоқсанында берген мемлекеттік лицензияның №0000021

Дементьев С. А.
«КПМГ Аудит» ЖШС Жарғы негізінде
әрекет ететін Бас директоры

2022 жылдың 13 мамыры

мың тенге	Ескерт- пе	2021 ж.	2020 ж.
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы есептелген пайыздық кірістер	4	119,464,993	120,517,602
Басқа да пайыздық кірістер	4	145,650	869,207
Пайыздық шығыстар	4	(63,709,635)	(60,309,073)
Таза пайыздық кіріс	4	55,901,008	61,077,736
Комиссиялық кірістер	5	29,033,882	24,819,233
Комиссиялық шығыстар	5	(7,095,479)	(6,389,319)
Таза комиссиялық кіріс		21,938,403	18,429,914
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен жүргізілетін операциялардан түсетін таза пайда / (зиян)	6	1,914,659	(299,492)
Шетел валютасымен жүргізілетін операциялардан түсетін таза пайда	7	7,703,982	6,018,055
Басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерімен жүргізілетін операциялардан түсетін таза пайда / (зиян)		1,667,241	(11,828)
Басқа да операциялық таза (шығыстар) / кірістер		(857,922)	122,739
Операциялық кіріс		88,267,371	85,337,124
Борыштық қаржылық активтердің құнсыздануының зияндары	8	(31,169,497)	(47,278,476)
Кредиттер мен қаржылық кепілдік шарттарын ұсыну бойынша міндеттемелерге қатысты (зияндар) / зияндарды қалпына келтіру		(171,880)	65,534
Еншілес кәсіпорындарға салынған инвестициялардың құнсыздануынан болған зияндар		-	(2,715,523)
Бағалау міндеттемелерін құру бойынша шығыстар		(2,686)	-
Қызметкерлерге жұмсалатын шығыстар	9	(23,888,102)	(18,972,164)
Басқа да жалпы және әкімшілік шығыстар	10	(14,652,790)	(12,019,913)
Салық салғанға дейінгі пайда		18,382,416	4,416,582
Табыс салығы бойынша шығыстар	11	(5,650,000)	(259,174)
Бір жылдағы пайда		12,732,416	4,157,408
Басқа да жиынтық (зиян) / кіріс			
Қайта жіктеу барысында пайда немесе зиян құрамында болған немесе болуы мүмкін баптар:			
Басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерін активтерін қайта бағалау резерві:			
- әділ құнның таза өзгерісі		(1,116,688)	2,027,313
- пайда немесе зиян құрамына ауыстырылған әділ құнның таза өзгерісі		(1,667,241)	11,828
Кейінге қалдырылған салықты өзгерту		14,174	(2,168)
Қайта жіктеу барысында пайда немесе зиян құрамында болған немесе болуы мүмкін баптардың барлығы		(2,769,755)	2,036,973
Бір жылдағы басқа да жиынтық (зиянның) / кірістің барлығы		(2,769,755)	2,036,973
Бір жылдағы жиынтық кірістің барлығы		9,962,661	6,194,381
Акциядан пайда			
Акцияға базалық және бытыранқы пайда (тенге)	28	622.53	326.63

8-беттен бастап 115-бетке дейін ұсынылған шоғырландырылмаған қаржылық есепті басшылық 2022 жылғы 13 мамырда бекіткен және басшылық атынан оған қол қойғандар:

М.М. Морозов
Басқарма төрағасы
Еуразиялық Банк

Н.М. Дружинина
Басқарма төрағасының
орынбасары

Ш.К. Капеева
Бас бухгалтер

Пайда немесе зиян және басқа жиынтық кіріс туралы шоғырландырылмаған есептің көрсеткіштері осы шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің ажыратылмас бөлігі болып табылатын ескертпелерімен бірге қарастырылуы тиіс.

мың тенге	Ескерт- пе	2021 ж. 31 желтоқсан	2020 ж. 31 желтоқсан
АКТИВТЕР			
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	12	413,119,044	305,893,609
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары		18,900	2,058
Басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтері	13	124,000,016	94,084,577
Банктердегі шоттар мен депозиттер	14	6,934,753	42,847,205
Клиенттерге берілген кредиттер	15	640,295,321	569,120,665
Амортизацияланған құны бойынша ескерілетін инвестициялар	16	170,290,941	145,102,359
Еншілес кәсіпорындарға инвестициялар	17	-	-
Ағымдағы салық активі		350,000	-
Негізгі қаражат және материалдық емес активтер	18	20,288,733	20,087,416
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	18	2,157,005	2,443,436
Басқа да активтер	19	34,531,059	19,092,545
Активтердің барлығы		1,411,985,772	1,198,673,870
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары		1,871	-
Банктердің шоттары мен депозиттері	20	566,311	862,012
«Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	21	-	1,139,662
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	22	1,136,744,978	953,112,246
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	23, 25	16,462,157	10,147,295
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	24, 25	70,309,216	66,629,479
Басқа да тартылған қаражат	25	26,029,572	27,335,218
Жалдау бойынша міндеттемелер	25	2,562,741	2,782,926
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелер	11	11,747,533	6,111,707
Басқа да міндеттемелер	26	29,731,880	22,686,473
Міндеттемелердің барлығы		1,294,156,259	1,090,807,018
МЕНШІКТІ КАПИТАЛ			
Акционерлік капитал	27	61,135,197	61,135,197
Эмиссиялық кіріс		2,025,632	2,025,632
Жалпы банктік тәуекелдер бойынша резерв		8,234,923	8,234,923
Басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерін активтерін қайта бағалау резерві		(172,815)	2,596,940
Бөлінбеген пайда		46,606,576	33,874,160
Меншікті капиталдың барлығы		117,829,513	107,866,852
Міндеттемелердің мен меншікті капиталдың барлығы		1,411,985,772	1,198,673,870
Бір жай акцияның баланстық құны (теңге)	27 (в)	5,301.30	4,815.42

Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылмаған есептің көрсеткіштері осы шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің ажыратылмас бөлігі болып табылатын ескертпелерімен бірге қарастырылуы тиіс.

мың тенге	2021 ж.	2020 ж.
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСЕТІН АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Пайыздық кірістер	128,853,088	106,692,563
Пайыздық шығыстар	(59,815,087)	(57,362,542)
Комиссиялық кірістер	28,712,156	25,502,058
Комиссиялық шығыстар	(7,095,479)	(6,389,319)
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын, қаржы құралдарымен жүргізілетін операциялар бойынша таза түсімдер / (төлемдер)	466,312	(495,853)
Шетел валютасымен жүргізілетін операциялар бойынша таза түсімдер	9,419,811	7,285,346
Басқа да түсімдер (төлемдер) / түсімдер	(884,485)	114,135
Қызметкерлерге жұмсалатын шығыстар	(21,787,081)	(18,492,572)
Басқа да жалпы және әкімшілік шығыстар	(9,501,865)	(8,515,119)
Операциялық активтердің (ұлғаюы)/азаюы		
Банктердегі шоттар мен депозиттер	36,075,609	(37,079,920)
Клиенттерге берілген кредиттер	(111,696,572)	53,189,129
Басқа да активтер	(14,716,317)	1,287,482
Операциялық міндеттемелердің ұлғаюы/(азаюы)		
Банктердің шоттары мен депозиттері	(292,546)	(735,179)
«Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	(1,147,560)	1,286,598
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	173,811,464	125,949,374
Басқа да міндеттемелер	3,195,545	396,858
Табыс салығын төленгенге дейін операциялық қызметтен түскен ақша қаражатының таза ағындары	153,596,993	192,633,039
Төленген табыс салығы	-	-
Операциялық қызметтен түсетін ақша қаражатының ағыны	153,596,993	192,633,039
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСЕТІН АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Еншілес кәсіпорынның акционерлік капиталына салым	-	(13,000)
Еншілес кәсіпорынды сату және еншілес кәсіпорынның реттелген қарызы бойынша талап ету құқықтары (1 және 14-ескертпелер)	-	7,383,343
Басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерін сатып алу	(151,306,064)	(111,367,284)
Басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерін сату және өтеу	125,038,446	126,083,045
Асыл металдарды сатып алу	(374,196)	(719,899)
Асыл металдарды сату	361,941	666,066
Амортизацияланған құны бойынша ескерілетін инвестицияларды сатып алу	(272,503,090)	(222,050,614)
Амортизацияланған құны бойынша ескерілетін инвестицияларды өтеу	246,881,614	110,690,630
Негізгі қаражатты және материалдық емес активтерді сатып алу	(3,365,244)	(3,676,870)
Негізгі қаражатты және материалдық емес активтерді сату	137,962	122,416
Инвестициялық қызметте қолданылатын ақша қаражатының ағыны	(55,128,631)	(92,882,167)

Ақша қаражатының қозғалыстары туралы шоғырландырылмаған есептің көрсеткіштері осы шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің ажыратылмас бөлігі болып табылатын ескертпелерімен бірге қарастырылуы тиіс.

мың тенге	2021 ж.	2020 ж.
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСЕТІН АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Шығарылған борыштық бағалы қағаздардан түскен түсім	6,160,840	-
Шығарылған борыштық бағалы қағаздарды өтеу	-	(22,111,429)
Басқа да тартылған қаражаттарды өтеу	(1,287,009)	(6,137,646)
Жалдау шарттары бойынша төлемдер	(1,260,347)	(1,142,190)
Акционерлік капиталды шығарғаннан түскен түсім	-	4,000,003
Қаржылық қызметтен түсетін (-ге пайдаланылатын) ақша қаражатының ағындары	3,613,484	(25,391,262)
Ақша қаражаты мен олардың баламаларының таза ұлғаюы	102,081,846	74,359,610
Айырбастау бағамдарының өзгеруінің ақша қаражаты мен олардың баламаларының мәніне әсері	5,151,207	18,597,547
Күтілетін кредиттік зияндардың өзгеруінің әсері	(7,618)	54,224
Жыл басындағы жағдай бойынша ақша қаражаты мен олардың баламалары	305,893,609	212,882,228
Жыл соңындағы жағдай бойынша ақша қаражаты мен олардың баламалары (12-ескертпе)	413,119,044	305,893,609

Ақша қаражатының қозғалыстары туралы шоғырландырылмаған есептің көрсеткіштері осы шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің ажыратылмас бөлігі болып табылатын ескертпелерімен бірге қарастырылуы тиіс.

	Акциянерлік капитал	Эмиссиялық кіріс	Жалпы банктік тәуекелдер бойынша резерв	Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерін қайта бағалау резерві	Бөлінбеген пайда	Меншікті капиталдың барлығы
мың теңге						
2020 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	57,135,194	2,025,632	8,234,923	559,967	29,716,752	97,672,468
Жиынтық кірістің барлығы						
Бір жылдағы пайда	-	-	-	-	4,157,408	4,157,408
Басқа да жиынтық кіріс						
<i>Қайта жіктеу барысында пайда немесе зиян құрамында болуы мүмкін баптар:</i>						
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерінің әділ құнының таза өзгеруі	-	-	-	2,027,313	-	2,027,313
Пайда немесе зиян құрамына ауыстырылған басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерінің әділ құнының таза өзгеруі	-	-	-	11,828	-	11,828
Кейінге қалдырылған салықты өзгерту	-	-	-	(2,168)	-	(2,168)
<i>Қайта жіктеу барысында пайда немесе зиян құрамында болуы мүмкін баптардың барлығы</i>	-	-	-	2,036,973	-	2,036,973
Басқа да жиынтық кірістің барлығы	-	-	-	2,036,973	-	2,036,973
Бір жылдағы жиынтық кірістің барлығы	-	-	-	2,036,973	4,157,408	6,194,381
Капитал құрамында тікелей көрсетілген меншік иелерімен операциялар						
Шығарылған акциялар (27 (а)- есертпе)	4,000,003	-	-	-	-	4,000,003
2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық	61,135,197	2,025,632	8,234,923	2,596,940	33,874,160	107,866,852

Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылмаған есептің көрсеткіштерін осы шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертулермен жиынтықта қарау керек.

мың теңге	Акциянерлік капитал	Эмиссиялық кіріс	Жалпы банктік тәуекелдер бойынша резерв	Басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерін қайта бағалау резерві	Бөлінбеген пайда	Меншікті капиталдың барлығы
2021 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	61,135,197	2,025,632	8,234,923	2,596,940	33,874,160	107,866,852
Жиынтық кірістің барлығы						
Бір жылдағы пайда	-	-	-	-	12,732,416	12,732,416
Басқа да жиынтық зиян						
<i>Қайта жіктеу барысында пайда немесе зиян құрамында болуы мүмкін баптар:</i>						
Басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін активтерінің әділ құнның таза өзгерісі	-	-	-	(1,116,688)	-	(1,116,688)
Пайда немесе зиян құрамына ауыстырылған, басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерінің әділ құнның таза өзгерісі	-	-	-	(1,667,241)	-	(1,667,241)
Кейінге қалдырылған салықты өзгерту	-	-	-	14,174	-	14,174
<i>Қайта жіктеу барысында пайда немесе зиян құрамында болуы мүмкін баптардың барлығы</i>	-	-	-	(2,769,755)	-	(2,769,755)
Басқа да жиынтық кірістің барлығы	-	-	-	(2,769,755)	-	(2,769,755)
Бір жылдағы жиынтық кірістің барлығы	-	-	-	(2,769,755)	12,732,416	9,962,661
2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық	61,135,197	2,025,632	8,234,923	(172,815)	46,606,576	117,829,513

Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылмаған есептің көрсеткіштерін осы шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертулермен жиынтықта қарау керек.

1 Жалпы ережелер

(а) Негізгі қызмет

«Еуразиялық банк» АҚ («Банк») Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жабық акционерлік қоғам ретінде Қазақстан Республикасында 1994 жылы құрылды. 2003 жылы заңнамаға енгізілген өзгерістердің салдарынан Банк 2003 жылғы 2 қыркүйекте акционерлік қоғам ретінде қайта тіркелді. Банк өз қызметін 2020 жылғы 03 ақпанда берілген №№1.2.68/242/40 банктік және өзге де операцияларды және бағалы қағаздар нарығындағы қызметті жүргізуге банктік лицензия негізінде жүзеге асырады. Депозиттер тарту және клиент шоттарын жүргізу, кредиттер мен кепілдіктер беру, кастодиандық және есеп айырысу-кассалық қызмет көрсетуді жүзеге асыру, бағалы қағаздармен және шетел валюталарымен операциялар жүргізу Банк қызметінің негізгі түрлері болып табылады.

Банк қызметі Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкімен («ҚРҰБ») реттеледі

Банк Қазақстанның депозиттерге кепілдік беру қорының мүшесі болып табылады.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің Қазақстан Республикасының аумағында өз қызметін жүзеге асыратын 17 өңірлік филиалы (2020 жылы: 17) мен 115 есеп айырысу-кассалық бөлімшесі бар (2020 жылы: 112).

Банктің бас офисінің заңды мекенжайы: Қазақстан Республикасы, Алматы қ., Қонаев к-сі, 56. Банктің активтері мен міндеттемелерінің басым бөлігі Қазақстан Республикасында орналасқан.

Банк 2010 жылғы 1 сәуірде еншілес кәсіпорын, «Еуразиялық банк» ААҚ-ты (Ашық Акционерлік Қоғамы) сатып алды, ол Ресей Федерациясы, Мәскеу қ. орналасқан. 2015 жылы 29 қаңтарда еншілес кәсіпорынның аты «Еуразиялық банк» ЖАҚ (Жария акционерлік қоғамы) болып өзгертілді (17-ескертпе).

2015 жылы 30 желтоқсанда Қазақстан Республикасы, Алматы қ. орналасқан еншілес кәсіпорын «БанкПозитив Казахстан» АҚ-ты сатып алып, оның аты «EU Bank («Еуразиялық банк» АҚ-тың ЕБ)» АҚ болып өзгерді. 2015 жылы 31 желтоқсанда Банктің жалғыз акционері қайта ұйымдастыру жоспарын мақұлдады, осыған сәйкес «EU Bank («Еуразиялық банк» АҚ-тың ЕБ)» АҚ Банкпен біріктірілді. 2016 жылғы 3 мамырда «EU Bank («Еуразиялық банк» АҚ-тың ЕБ)» АҚ Банкпен нақты түрде біріктірілді.

2017 жылғы 21 тамызда Банктің еншілес кәсіпорындары – «Еуразиялық жоба 1» ЖШС мен «Еуразиялық жоба 2» ЖШС тіркелді. Аталған кәсіпорындардың негізгі қызметі Банктің күмәнді және үмітсіз активтерін сатып алу және басқару болып табылады.

2020 жылғы 3 ақпанда Қазақстан Республикасының қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Банкке бағалы қағаздар нарығында банктік және өзге операцияларды және қызметті жүзеге асыруға № 1.2.68/242/40 лицензия берді.

2020 жылғы 29 желтоқсанда Банк "Совкомбанк" ЖАҚ-мен жасалған "Еуразиялық банк" АҚ (Ресей Федерациясы) еншілес банкінің өзіне тиесілі акциялар пакетін сату бойынша мәмілені аяқтады, акцияларды сату бағасы 530,644 мың рубльді құрады, есеп айырысу толығымен ақшалай қаражатпен жүргізілді.

(ә) Акционерлер

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Еуразиялық қаржылық компания» АҚ («ЕҚК») Банктің бас компаниясы болып табылады және Банктің 100% акциясына ие (2020 жылы: «ЕҚК» 100% акцияға ие болды).

2021 жылы ЕҚК-нің акционерлер құрамы өзгерді: 2021 жылғы 15 шілдеден бастап әрқайсысы 33.3% акция иеленетін Мукадасхан Ибрагимов, Патох Шодиев, Александр Машкевич ЕҚК-нің акционерлері болып табылады.

(б) Қазақстан Республикасында шаруашылық қызметін жүзеге асыру талаптары

Банк өз қызметін негізінен Қазақстан Республикасының аумағында жүзеге асырады. Осының салдарынан Банк дамушы нарықтарға тән ерекшеліктерді көрсететін Қазақстан нарықтарында экономикалық және қаржылық тәуекелдерге ұшырайды. Нормативтік-құқықтық база мен салық заңнамасы жетілдіруді жалғастыруда, бірақ әртүрлі түсіндірулерге мүмкіндік береді және жиі енгізілетін өзгерістерге ұшырайды, олар құқықтық және фискалдық жүйелердің басқа да кемшіліктерімен жиынтығында Қазақстан Республикасында өз қызметін жүзеге асыратын кәсіпорындар үшін қосымша қиындықтар туғызады.

Осы ұсынылып отырған шоғырландырылмаған қаржылық есептілік басшылықтың қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асырудың қолданыстағы жағдайларының Банктің қызмет нәтижелеріне және қаржылық жағдайына ықтимал әсерін бағалауын көрсетеді. Қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттарының кейінгі дамуы басшылықты бағалаудан өзгеше болуы мүмкін.

2 Шоғырландырылмаған қаржылық есептілікті дайындаудың қағидалары

(а) Қолданылатын стандарттар

Ұсынылып отырған шоғырландырылмаған қаржылық есептілік Қаржылық есептілік халықаралық стандарттарына («ХКЕС») сәйкес дайындалған.

Банк сондай-ақ ХКЕС сәйкес, Қазақстан Республикасы, Алматы қ., Қонаев к-сі 56 мекенжайында орналасқан Банктің бас офісінен алуға болатын 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындауда.

(ә) Қаржылық көрсеткіштерді бағалау қағидалары

Шоғырландырылмаған қаржылық есептілік өзгерістері әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарын қоспағанда, нақты шығындар бойынша есептеу ұстанымдарына сәйкес дайындалған.

(б) Функционалдық валюта және шоғырландырылмаған қаржылық есептілік деректерін беру валютасы

Қазақстанның теңгесі («теңге») Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы бола тұрып, Банктің жүргізген операцияларының және оның қызметіне әсер ететін, онымен байланысты жайттардың басым бөлігінің экономикалық маңызын барынша көрсететін Банктің функционалдық валютасы болып табылады.

Сондай-ақ осы шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің деректерін беру валютасы теңге болып табылады.

Шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің барлық деректері бүтін мың теңгеге дейінгі дәлдікпен дөңгелектенген.

(в) Пікірлер мен бағалауларды пайдалану

Шоғырландырылмаған қаржылық есептілікті ХКЕС сәйкес дайындау басшылықтың есеп саясатының ережелері қалай қолданылуына және активтер, міндеттемелер, кірістер мен шығыстар қандай сомада көрсетілетініне әсер ететін кәсіби пікірлерді, жорамалдар мен есептеме бағалауларды пайдалануды талап етеді. Нақты нәтижелер көрсетілген бағалаулардан өзгеше болуы мүмкін.

Бағалаулар мен олардың негізінде жасалған жорамалдар әрдайым талданып отырады. Бағалаулардағы түзетулер осы бағалаулар қайта қарастырылған есепті кезеңде және көрсетілген өзгерістермен қозғалған барлық келесі кезеңдерде де танылады.

Бұдан әрі көрсетілген Ескертпелер есеп саясатының ережелерін қолдану кезіндегі айтарлықтай тұрлаусыз бағалауларға және дәлелденген сыни пікірлерге қатысты ақпаратты білдіреді:

- қаржы активтерінің жіктеуі: бизнес-модельді бағалау, осының аясында қаржы активтері ұсталады және қаржы активтерінің шарт талаптарымен тек негізгі сома мен негізгі соманың өтелмеген қалдығының пайыздарын ғана төлеу қарастырылғанын бағалау – 3 (в)(і)-ескерту.
- Қаржы активі бойынша кредит тәуекелінің оны бастапқы таныған мезеттен бастап едеуір өсуі орын алған-алмағанын бағалау өлшемін белгілеу, күтілетін кредиттік зияндарды бағалауға болжамды ақпаратты қосу бойынша әдістемелерін анықтау, сондай-ақ күтілетін кредиттік зияндарды бағалау үшін қолданылатын модельдерді бекіту – 3 (е)(іі)-ескерту және 15(ә)-ескерту.
- Қаржы құралдарының құнсыздануы: күтілетін кредиттік зияндарды бағалау моделі үшін бастапқы деректерді анықтау – 3 (е)(іі)-ескерту.
- агенттік қызметтерден түсетін комиссиялық кірісті тану – 3 (к)-ескерту.
- қаржы активтері мен міндеттемелерінің әділ құнын бағалау – 35-ескерту.

(г) Банк қызметінің үздіксіздігін бағалау

Қоса беріліп отырған шоғырландырылмаған қаржылық есептілік топ қызметінің үздіксіздігі туралы жорамалға сүйене отырып дайындалды.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері

Бұдан әрі сипатталған есеп саясатының ережелерін Топ осы шоғырландырылмаған қаржылық есептілікте ұсынылған барлық есепті кезеңдерде ретімен қолданды.

(а) Шоғырландырылмаған қаржылық есептілікте еншілес ұйымдарға инвестицияларды есепке алу

Еншілес кәсіпорындар дегеніміз – Банктің бақылауындағы инвестиция объектілері болып табылады. Банк инвестиция объектілерін бақылайды, егер инвестиция объектілеріне қатысудың ауысымды кірісіне байланысты тәуекелге ұшыраса немесе аталған пайданы алуға құқығы бар, сондай-ақ аталған пайда көлеміне әсер ете алады, бұл әсер инвестиция объектісіне қатысты өз құзыреттілігін пайдалану арқылы байқалады. Еншілес ұйымдарға инвестициялар Банктің шоғырландырылмаған қаржылық есептілігінде нақты құны бойынша есепке алынады.

Еншілес компанияларға салынған инвестициялардың құнсыздануы

Әрбір есепті күнге Банк еншілес компанияларға салынған инвестициялардың ықтимал құнсыздану белгілерінің бар-жоғын анықтайды. Мұндай белгілер болған кезде немесе егер құнсыздануға инвестициялардың жыл сайынғы тестілеуін өткізу талап етілсе, Банк инвестициялардың өтелетін сомасына бағалау жүргізеді. Инвестициялардың өтелетін сомасы – бұл мынадай шамалардың ең үлкені: істен шығуға жұмсалған шығындарды шегергендегі активтің әділ құны және активті пайдалану құндылығы.

Өтелетін сома актив негізінен басқа активтермен немесе активтер топтарымен генерацияланатын ағындардан тәуелсіз ақша ағындарын генерациялайтын жағдайларды қоспағанда, жеке актив үшін айқындалады. Егер активтің немесе генерациялайтын ақша қаражаты бірлігінің баланстық құны оның өтелетін сомасынан асып кетсе, актив құнсызданған болып есептеледі және өтелетін сомаға дейін есептен шығарылады. Пайдалану құндылығын бағалау кезінде есептік болашақ ақша ағындары ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын және активке тән тәуекелдерді көрсететін салық салынғанға дейінгі дисконттау ставкасы бойынша келтірілген құнға дейін дисконтталады. Шығып кетуге арналған шығындарды шегергендегі әділ құнды айқындау кезінде таяудағы нарықтық операциялар ескеріледі. Олар болмаған кезде бағалаудың тиісті моделі қолданылады. Бұл есептеулер бағалау коэффициенттерімен, акциялар нарығында еркін айналыстағы бағалардың баға белгілеулерімен немесе әділ құнның басқа да қол жетімді көрсеткіштерімен расталады. Банк жекелеген активтер жатқызылған ақша қаражатын генерациялайтын әрбір бірлік үшін жеке дайындалатын егжей-тегжейлі жоспарлар мен болжамды есептеулерді негізге ала отырып, құнсыздану сомасын айқындайды. Бұл жоспарлар мен болжамды есептеулер, әдетте, бес жылға жасалады. Өсудің ұзақ мерзімді қарқыны бесінші жылдан кейін болжанатын болашақ ақша ағындарына қатысты есептеледі және қолданылады.

Еншілес компанияларға инвестициялардың құнсыздануынан болған зияндар пайда немесе зиян туралы Шоғырландырылмаған есепте және "еншілес компанияларға инвестициялардың құнсыздануынан болған зияндар" құрамында өзге де жиынтық кірісте танылады. Әрбір есепті күнге банк гудвилді қоспағанда, инвестициялардың құнсыздануынан бұрын танылған шығындардың бұдан былай жоқ немесе азайған белгілері бар-жоғын анықтайды. Егер мұндай белгі болса, банк инвестициялардың өтелетін сомасын есептейді. Құнсызданудан болған бұрын танылған зияндар, егер инвестицияның өтелетін сомасын айқындау үшін пайдаланылған жол берулерде өзгеріс болған жағдайда ғана, құнсызданудан болған зиянды соңғы тану уақытынан бастап қалпына келтіріледі. Қалпына келтіру сомасы инвестицияның баланстық құны оның өтелетін сомасынан аспайтындай, сондай-ақ егер өткен жылдары құнсызданудан болған зиян танылмаған жағдайда осы инвестиция танылатын баланстық құннан аспайтындай етіп шектелген. Құнды мұндай қалпына келтіру пайда немесе зиян туралы Шоғырландырылмаған есепте және өзге де жиынтық табыста танылады.

(ә) Шетел валютасы

Шетел валютасындағы операциялар осы операциялар жасалған күні қолданыста болған валюта бағамдары бойынша Банктің қызметтік валютасына сәйкес аударылады.

Есеп берілетін күнгі жағдай бойынша шетел валютасында көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелер есеп берілетін күнгі қолданыстағы валюта бағамдары бойынша қызметтік валютаға аударылады. Шетел валютасында көрсетілген монетарлық активтермен және міндеттемелермен жүргізілетін операциялардың пайдасы немесе зияны есеп берілетін кезең соңындағы жағдай бойынша валюталық бағаммен қызметтік валютаға аударылған шетел валютасының амортизацияланған құны және кезең ішінде төленген төлемдер мен тиімді мөлшерлеме бойынша есептелінген шамаға түзетілген кезең басындағы жағдай бойынша қызметтік валютаның амортизацияланған құны арасындағы айырмашылықтарды білдіреді.

Әділ құны бойынша бағаланатын шетел валютасында көрсетілген монетарлық емес активтер мен міндеттемелер әділ құнын белгілеу күнгі қолданыстағы валюталық бағам бойынша қызметтік валютаға аударылады. Нақты шығындары бойынша белгіленіп, шетел валютасында көрсетілген монетарлық емес активтер мен міндеттемелер операция аяқталған күнгі қолданыстағы валюталық бағам бойынша қызметтік валютаға аударылады.

Функционалдық валюталарға аудару нәтижесінде туындайтын бағамдық айырмалар, оларға қатысты Банк басқа жиынтық кіріс құрамында әділ құнның кейінгі өзгерістерін ұсынуға шешім қабылдаған үлестік қаржы құралдарын қоспағанда, пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі. Мұндай үлестік құралдар бойынша бағамдық айырмалар өзге жиынтық табыстың құрамында танылады.

Төменде Банктің шоғырландырылмаған қаржылық есептілікті жасау кезінде қолданған жыл соңындағы валюта айырбастау бағамы көрсетілген:

	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Теңге/еуро	489.10	516.79
Теңге/АҚШ доллары	431.80	420.91

(б) Ақша қаражаты мен олардың баламалары

Ақша қаражаты мен олардың баламаларына әділ құнының елеулі өзгеру тәуекеліне ұшырамайтын және Банк қысқа мерзімді міндеттемелерді орындауға қолданатын, қолма-қол ақша банкноттар мен монеталар, ҚРҰБ-ғы және басқа банктердегі бос қалдықтар («Ностро» түріндегі шот), сондай-ақ 3 айдан кем болмайтын өтеудің бастапқы мерзімімен өтімділігі жоғары қаржы активтері кіреді. Ақша қаражаты мен олардың баламалары амортизацияланған құны бойынша қаржы жағдайы туралы шоғырландырылмаған есепте көрсетіледі.

(в) Қаржы құралдары

(i) Қаржы құралдарын жіктеу

ХҚЕС (IFRS) 9 «Қаржы құралдары» сәйкес қаржы активтері Банктің ақша ағынын өндіру мақсатымен өзінің қаржы активтерін басқару үшін қолданатын бизнес-модельдеріне байланысты келесі санаттарға жіктеледі:

SPPI («solely payments of principal and interest») өлшеміне сәйкес келетін «Шарттық ақша ағынын алу және/немесе сату үшін ұстап қалу» бизнес-моделі аясындағы **басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы құралдары**. Аталған бизнес-модель шартпен қарастырылған ақша қаражатының ағынын алу арқылы, сондай-ақ активтерді сату арқылы мақсатқа жетуге болатынын көрсетеді. Аталған модельдің аясында сату деңгейі «шарттық ақша ағынын алу үшін ұстап қалу» бизнес-моделі аясына қарағанда әдетте жоғары болып келеді (активтермен жасалатын мәмілелердің жиілігі мен көлемі бойынша).

«Шарттық ақша ағынын алу үшін ұстап қалу» бизнес-моделі аясындағы **амортизацияланған құны бойынша ескерілетін қаржы құралдары**. Аталған бизнес-модель аясында көзделген мақсат:

- шартпен қарастырылған ақша қаражаты ағынын алу мақсатында активтерді ұстап қалу;
- аталған модельдің мақсаттарында сату екінші кезекте болып есептеледі;
- аталған модель аясында сату деңгейі әдетте басқа бизнес-модельдермен салыстырғанда ең төменгі деңгейге ие (активтермен жасалатын мәмілелердің жиілігі мен көлемі бойынша).

SPPI өлшеміне сәйкес келмейтін «Әділ құны негізінде активтерді басқару және активтерді сату арқылы ақша қаражаты ағынын барынша көбейту» бизнес-моделі аясындағы **пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары**.

Аталған бизнес-модель аясында «алу үшін ұстап қалу» мақсаты да, «алу және/немесе сату үшін ұстап қалу» мақсаты да көзделмейді. Шартпен қарастырылған ақша қаражаты ағынын алу аталған модельдің мақсаттарына қатысты екінші кезекте.

Нақты қаржы активтері үшін бизнес-модельдерді анықтау үшін Банк келесі ақпараттарға талдау жасайды:

- бизнес-модельдердің (және осы бизнес-модель аясында ұсталатын қаржы активтердің) нәтижелілігі қалай бағаланады және аталған ақпарат негізгі басқарушы қызметкерлерге қалай хабарланады;
- бизнес-модельдердің (және осы бизнес-модель аясында ұсталатын қаржы активтердің) нәтижелілігіне ықпал етуші тәуекелдер және осы тәуекелдерді басқару қалай жүзеге асырылады;
- портфельді басқаруға жауапты менеджерлер қалай марапатталады, мысалы, бұл сыйақы олар басқаратын активтердің әділ құнына немесе олар шартта көзделген ақша ағындарының активтерінен алған қаражатқа байланысты ма;
- бұрынғы кезеңдегі сатудың жиілігі, көлемі мен мерзімдері, осындай сатудың себептері, сондай-ақ сатудың болашақтағы деңгейіне қатысты болжал. Бұл ретте сату деңгейлері туралы ақпарат басқа деректерден оқшау түрде емес, Банктің қаржы активтерін басқару мақсаттарына қалай жеткені және ақша қаражаты ағыны қалай іске асып жатқаны жайындағы бірыңғай тұтас талдау аясында қарастырылады. Бұл ретте бұрынғы сатулар туралы, осы сатулардың себептері мен ағымдағы талаптармен салыстыра келе сол мезеттегі талаптар туралы ақпарат талданады.

Банк қаржы құралын оны бастапқы тану кезінде қай санатқа жататындығын анықтайды.

Бастапқы тану кезінде Топ өз қалауы бойынша амортизацияланған құны бойынша немесе жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағалау үшін өлшемдерге сәйкес келетін қаржы активін пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағалау санатына жатқыза алады, бұл есептік сәйкессіздікті жоюға немесе едеуір түрде азайтуға мүмкіндік береді.

Саудаға арналған, оң әділ құнға ие барлық туынды қаржы құралдары, сондай-ақ сатып алынған опциондық келісімшарттар шоғырландырылмаған қаржылық есептілікте активтер болып көрсетіледі. Саудаға арналған, теріс әділ құнға ие барлық туынды қаржы құралдары, сондай-ақ шығарылған опциондық келісімшарттар шоғырландырылмаған қаржылық есептілікте міндеттемелер болып көрсетіледі.

Топ қарды активтерін басқару үшін қолданатын бизнес-модельді өзгерткенде ғана аталған қаржы активтерін қайта жіктейді. Қайта жіктеу бизнес-модель өзгерген кезеңнен кейінгі келесі есепті кезеңнен бастап перспективалы түрде қолданылады.

Банк өз қаржы активтерін келесідей жіктейді:

- *несиелер мен дебиторлық берешек* амортизацияланған құн бойынша бағаланатын активтер ретінде жіктеледі, өйткені олар шарттары SPPI өлшеміне сәйкес келмейтін несиелерді қоспағанда, SPPI өлшеміне сәйкес келетін "Келісімшарттық ақша ағындарын алу үшін ұстап қалу" бизнес-моделінің бөлігі ретінде басқарылады;
- *корреспонденттік шоттардағы қалдықтар, банкаралық кредиттер мен депозиттер, РЕПО операциялары* SPPI өлшеміне сәйкес келетін «Шарттық ақша ағынын алу үшін ұстап қалу» бизнес-моделі аясында басқарылатындықтан амортизацияланған құн бойынша бағаланатын активтер ретінде жіктеледі;
- *борыштық бағалы қағаздар* таңдалған бизнес-модельдерге байланысты және SPPI өлшеміне сәйкес үш жіктеу санатының кез-келгеніне жіктеле алады;
- *үлестік бағалы қағаздар* әдетте кезең үшін пайда немесе зиян құрамындағы өзгерістерін көрсетумен әділ құны бойынша бағаланатын құралдар санатына жіктеледі;
- *туынды қаржы құралдары* кезең үшін пайда немесе зиян құрамындағы өзгерістерін көрсетумен әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері санатына жіктеледі.

Барлық қаржылық міндеттемелер бастапқы тану кезінде келесі құралдары қоспағанда, амортизацияланған құн бойынша бағаланатын болып жіктеледі:

- пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер (ҚЕХС (IFRS) 9 Банктің қаржылық міндеттемені бастапқы тану кезінде келесі қайта жіктеу құқығынсыз, пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын түрінде жіктеу мүмкіндігін қарастырады);
- қаржылық активті беру тануды тоқтату талаптарына сәйкес келмегенде немесе активке жалғасып жатқан қатысу тәсілі қолданылғанда туындаған қаржылық міндеттемелер;
- қаржылық кепілдік шарттары; өзіне қабылдаған нарықтықтан төмен пайыз мөлшерлемесі бойынша қарыз беру міндеттемелері;
- бизнесті біріктіру бойынша мәміледегі иеленушінің мойындаған шартты өтеуі.

(ii) Қаржы құралдарын шоғырландырылмаған қаржылық есептілігінде тану

Қаржылық активтер мен міндеттемелер қаржы жағдай туралы шоғырландырылмаған есепте Банктің аталған қаржы құралдары шартқа отырудың нысаны болып табылған жағдайда көрсетіледі. Қаржылық активтерінің стандартты сатып алуларының басқа барлық жағдайлары есеп жүргізілетін күні көрсетіледі.

(iii) Қаржы құралдарының құнын бағалау

Қаржы активтері немесе міндеттемелері, өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланбайтын жағдайда, қаржы активтерін немесе міндеттемелерін сатып алуға немесе шығаруға тікелей жатқызылатын мәміле шығындарын қосқанда, бастапқы әділ құны бойынша бағаланады.

Бастапқы танудан кейін қаржы активтері, оған қоса актив болып табылатын туынды қаржы құралдары сату немесе басқа шығарып тастау нәтижелеріне байланысты келтірілген мәміле жөніндегі кез келген шығындары қосылмаған әділ құны бойынша бағаланады, оларға мыналар жатқызылмайды:

- тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы амортизацияланған құны бойынша бағаланатын кредиттер мен дебиторлық берешектер;
- тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы амортизацияланған құны бойынша бағаланатын «Шарттық ақша ағынын алу үшін ұстап қалу» бизнес-моделі аясындағы инвестициялар.

(iv) Амортизацияланған құн және жалпы баланстық құн

Қаржы активінің немесе міндеттемесінің амортизацияланған құны актив немесе міндеттеме бастапқы тану кезінде бастапқы тану құны мен өтеу кезіндегі құн арасындағы айырманың жинақталған амортизацияның өлшеміне түзетілген берешектің, тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып айқындалған негізі сомасының төлемін шегере отырып, сондай-ақ зияндарға арналған бағалау резервін шегере отырып бағаланған құнды білдіреді. Сыйлықақылардың және дисконттардың шамасы, сондай-ақ мәмілелер бойынша шығындар сомасы тиісті құралдың баланстық құнына кіреді және осы құралдың тиімді сыйақы мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып амортизацияланады.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активінің жалпы баланстық құны – зияндар бойынша бағалау резервінің шамасына түзетілгенге дейінгі қаржы активінің амортизацияланған құны.

Нарықтық мөлшерлемелерден өзгеше мөлшерлеме бойынша алынған/берілген қаржы активтері немесе міндеттемелері, берешектің пайызы және негізгі сомасы (негізгі сомалары) бойынша болашақтағы соманы білдіретін, осыған ұқсас құралдар бойынша нарықтық сыйақы мөлшерлемесіне дисконтталған әділ құны бойынша алу/беру сәтіне қайта бағаланады. Туындаған айырмасы пайда немесе зиян құрамында, нарықтық мөлшерлемеден өзгеше мөлшерлемелер бойынша қаржы құралдарын алудан/беруден келген пайда немесе зиян ретінде көрсетіледі (әділ құнды бағалау бақыланатын бастапқы деректер негізінде жүзеге асырылған жағдайда). Салдарынан осындай активтер мен міндеттемелердің баланстық құны алу/беру сәтіндегі пайда/зиянның амортизациясы сомасына түзетіледі және тиісті кірістер/шығыстар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдаланып, пайда немесе зиян құрамында пайыздық кіріс/шығыс құрамында көрсетіледі.

(v) Әділ құны бойынша бағалау қағидаттары

Әділ құн дегеніміз активті сату кезінде алынған немесе операция талаптарымен міндеттемелерді беру кезінде төленген, негізгі нарықта бағалау күні қатысушылар арасында ұйымдастырылған нарықта немесе ол болмаған жағдайда аталған күні Банктің қолжетімділігі бар едәуір пайдалы нарықта жүргізілетін құнды білдіреді. Міндеттемелердің әділ құны оны орындамау тәуекелін көрсетеді.

Банк мүмкіндігінше, белсенді нарықтағы аталған құралдардың баға белгілеуін пайдалану арқылы құралдардың әділ құнын бағалайды. Нарық, егер актив немесе міндеттемелер бойынша жиілікпен жүргізіліп, жеткілікті көлемде тұрақты негізде баға белгілеуді анықтау үшін жүргізілетін болса, белсенді деп танылады.

Белсенді нарықта ағымдағы баға белгілеу жоқ болған жағдайда, Банк байқалмайтын шығыс деректерін аз пайдаланып және байқалатын шығыс деректерін көп пайдаланатын бағалау әдісін пайдаланады. Таңдап алынған бағалау әдісіне аталған жағдайларда нарық қатысушылары оны назарға алатын барлық факторлар кіреді.

Бастапқы тану кезінде қаржы құралдарының әділ құнының жақсы куәсі мәміле бағасы болып табылады, яғни ол орын толтырудың төленген немесе алынған әділ құны. Егер Банк бастапқы тану кезінде әділ құны мәміле бағасынан ерекшеленетінін анықтаса, онда әділ құны ұқсас активтер немесе міндеттемелерге қатысты белсенді нарықтағы ағымдағы баға белгілеуге түспейді және тек қана шығыс деректемелерін пайдаланатын бағалау әдістеріне негізделмейді, қаржы құралдары басында әділ құны бойынша бағаланады, ол бастапқы тану кезі мен баға мәмілесі кезіндегі әділ құны арасында түзетілген. Бастапқы танудан кейін арасындағы айырмашылықтар пайда немесе зиян құрамында құралдың өмір сүруінің барлық кезеңінде тиісті үлгіде көрсетіледі, бірақ бағалау толығымен бақылайтын шығыс деректерімен расталып немесе операция аяқталғаннан кейінгі сәттен кешіктірілмеуі керек.

Егер әділ құны бойынша бағаланатын актив немесе міндеттемелердің сұраныс бағасы мен ұсыныс бағасы болса, онда активтер мен ұзақ жайғасымдар (позициялар) сұраныс бағасы негізінде бағаланады, міндеттемелер мен қысқа жайғасымдар (позициялар) ұсыныс бағасы негізінде бағаланады.

Нарық және кредит тәуекеліне ұшырған және Банк нарықтық немесе кредит тәуекеліне ұшыраудың таза мәні негізінде басқаратын қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінің портфельдері анықталған тәуекел мәні үшін таза ұзақ позицияларды сату кезінде алынатын (немесе таза қысқа позицияны беру кезінде төленетін) сомалар негізінде бағаланады. Портфель деңгейіндегі түзетулер, жеке активтер мен міндеттемелер арасында портфельдегі әрбір жеке құралдың тәуекелін ескеріп бөлінеді.

Банк деңгейлер арасындағы аударымдарды өзгертулер жүргізілген есептік кезеңнің соңындағы жағдай бойынша әділ құнның иерархиясында таниды.

(vi) Кейінгі бағалау кезінде туындайтын пайда немесе зияндар

Қаржы активтері немесе міндеттемелерінің әділ құнын өзгерту кезінде туындайтын пайда немесе зиян мына үлгіде көрсетіледі:

- қаржы құралдары бойынша пайда немесе зиян әділ құны бойынша бағаланатындар санатына жіктеледі, олардың өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі және пайда немесе зиян құрамына енгізіледі;

- басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтері бойынша пайда немесе зиян активті тану тоқтатылған сәтке дейінгі меншікті капиталдағы басқа да жиынтық кіріс құрамында көрсетіледі (болжалды кредит зияндары мен құнсызданудан шеккен қалпына келтірілген зиян сомаларынан немесе басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін борыштық қаржы құралдары бойынша шетел валютасының қалдықтары аударымынан келетін зияндардан басқа), басқа да жиынтық табыс құрамында бұрын көрсетілген жинақталған пайда немесе зиян, пайда немесе зиян құрамына аударылады. Басқа да жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтері бойынша пайыздық кірістер туындау сәтінде пайыздық құрамындағы тиімді сыйақы мөлшерлеме әдісін пайдаланумен пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі.

Амортизацияланған құны бойынша ескерілетін қаржы активтері мен міндеттемелер бойынша пайда немесе зиян қаржы активтері немесе міндеттемелері танылуын тоқтатқанда немесе құнсызданғанда, сондай-ақ тиісті амортизацияны есептеу үдерісінде пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі.

(vii) Тануды тоқтату

Банк қаржы активін тануды ол осы қаржы активі бойынша ақша қаражаты ағындарына шартта көзделген құқығын жоғалтқан кезде, не ол қаржы активін осы қаржы активін меншіктеу құқығына байланысты барлық тәуекелдер және пайдалар іс жүзінде басқа тарапқа берілетін мәмілені жүзеге асыру нәтижесінде берген немесе Банк осы қаржы активін меншіктеу құқығына байланысты барлық тәуекелдер мен пайдалардың айтарлықтай бөлігін өткізбеген және сол сияқты сақтамаған, бірақ қаржы активін бақылауды сақтамаған кезде жоғалтады. Тануды тоқтатуға арналған талаптар сақталатын, өткізілетін қаржы активтеріндегі Банк құрған немесе ол үшін сақталған кез келген қатысу үлесі қаржы жағдайы туралы шоғырландырылмаған есепте бөлек актив немесе міндеттеме ретінде танылады. Банк қаржы міндеттемесін тануды ол бойынша шарттық міндеттемелер орындалып жатқан, жойылған немесе олардың әрекет ету мерзімі аяқталған кезде тоқтатады.

Банк мәмілелер жасайды, соның талаптары бойынша активтердің қаржы жағдайлары туралы шоғырландырылмаған есепте танылғандарды тапсырады, сонымен бірге тапсырылған активтерде меншік құқығынан туындайтын пайданың және тәуекелдің бір бөлігін немесе барлығын сақтайды. Банк барлық тәуекелдер мен пайданың барлығын сақтау кезінде тапсырылған активтерді тануды тоқтатпайды.

Мәмілелер жасау кезінде, олардың талаптары бойынша Банк қаржы активтеріне меншік құқығымен туындайтын барлық тәуекелдер мен пайданы өзіне қалдырмайды және тапсырмайды, егер Банк активтерді бақылаудан айырылса, осы активтерді тану тоқтатылады.

Егер активтерді тапсыру кезінде Банк оларды бақылау құқығын сақталса, оның құны өзгерумен Банктің бейімделген деңгейі ретінде анықталатын активке қатысуды өзіне қалдырған сол деңгейде активтерді тануды жалғастырады.

Егер Банк меншікті борыштық міндеттемелерді сатып алса, онда ол қаржы жағдайы туралы шоғырландырылмаған есептен алынады және міндеттемелердің баланстық құны және төленген өтемдер арасындағы айырмашылық міндеттемелерді мерзімінен бұрын өтеуден түскен пайда немесе зиян құрамына ендіріледі.

Банк өндіріп алуға үмітсіз деп танылған активтерді өтеудің негізді күтулері болмаған жағдайда оларды есептен шығарады.

(viii) «Репо» және «кері репо» мәмілелері

Кері өтеуін төлеп алу міндеттемесімен («репо» мәмілелері) сату туралы келісімдер шеңберінде сатылған бағалы қағаздар, бағалы қағаздар кепілімен қамтамасыз етілген қаржыландыру тарту бойынша операциялар ретінде көрсетіледі, бұл ретте қаржы жағдайы туралы шоғырландырылмаған есепте бағалы қағаздарды көрсету жалғаса береді, ал контрагенттер алдындағы міндеттемелер «репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек құрамына ендіріледі. Сату бағасы мен кері өтеуін төлеп алу бағасының арасындағы айырма пайыздық шығынды білдіреді және тиімді сыйақы мөлшерлемесі әдісін пайдаланып, «репо» мәмілелерінің әрекет ету кезеңіндегі пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі.

Кері сату міндеттемесімен сатып алу туралы келісімдер ("кері репо" мәмілелері) шеңберінде сатып алынған бағалы қағаздар ақша қаражатының және олардың баламаларының құрамына енгізілген. Сатып алу бағасы мен кері сату бағасының арасындағы айырма пайыздық кірісті білдіреді және тиімді сыйақы мөлшерлемесі әдісін пайдаланып, «репо» мәмілелерінің әрекет ету кезеңіндегі пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі.

Егер кері сату міндеттемесімен сатып алу туралы келісімдер шеңберінде сатып алынған активтер үшінші тараптарға сатылатын болса, бағалы қағаздарды қайтару міндеттемесі саудаға арналған міндеттеме ретінде көрсетіледі және әділ құны бойынша бағаланады.

(ix) Туынды қаржылық құралдар

Туынды қаржылық құралдар өзіне «своп» мәмілелері, форвардтық келісімшарттар және фьючерстік мәмілелер, «спот» мәмілелері және пайыздық мөлшерлемелерге опциондар, шетел валютасы, асыл металдар және бағалы қағаздар, сондай-ақ ертеректе атап көрсетілген құралдардың кез келген құрамдастырылымын қосады.

Туынды қаржылық құралдар бастапқыда мәміле жасалған күнгі әділ құны бойынша бағаланады және соңында әділ құны бойынша қайта бағаланады. Барлық туынды құралдар, егер олардың әділ құны оң болып табылатын болса, активтер ретінде және егер олардың әділ құны кері болып табылатын болса, міндеттемелер ретінде бейнеленеді.

Туынды құралдардың әділ құнындағы өзгерістер дереу пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі.

Банк тәуекелдерді хеджирлеу мақсатында туынды қаржы құралдарымен сауда операцияларын жүзеге асырса да, көрсетілген құралдар хеджирлеу операцияларын есепке алудың қағидаларын қолдану өлшемдеріне жауап бермейді.

(х) Активтер мен міндеттемелерді өзара есепке алу

Егер ол үшін заңдық тұрғыдан негіздеме болса және тараптардың берешектерді өзара есепке алу немесе активтерді сату және міндеттемелерді бір уақытта орындау арқылы реттеу ниеті болған жағдайда Банктің қаржы активтері мен міндеттемелері өзара есепке алынады және ықшамдалған түрде қаржы жағдай туралы шоғырландырылмаған есепте көрсетіледі. Егер осы құқық болашақта оқиғамен шарттаспаған болса және әдеттегі қызметтер барысында болсын, Банктің немесе контрагенттердің кез келгені міндеттерін орындамауы, дәрменсіздігі немесе банкроттығы жағдайында болсын заңды түрде орындауға болатын болса, Банктің қазіргі уақытта өзара есеп айырысуды жүзеге асыруға заңды қорғаумен қамтамасыз етілген құқығы бар.

(г) Негізгі қаражат**(і) Меништік активтер**

Негізгі құралдардың объектілері шоғырландырылмаған қаржылық есептілікте жинақталған амортизация мен құнсызданудан болған зияндарды шегерумен нақты шығындар бойынша көрсетіледі.

Егер негізгі қаражат объектісінің пайдалы қолдану мерзімі әр түрлі бірнеше құрамдас бөліктерден тұрса, ондай құрамдас бөліктер негізгі қаражаттың жеке объектілері ретінде көрсетіледі.

(іі) Амортизация

Негізгі қаражат бойынша амортизация оларды пайдалы қолдану болжанған мерзімі аралығында тозуды бірқалыпты есептеу әдісі бойынша есептелінеді және пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі. Амортизация объектіні сатып алған күннен бастап есептелінсе, ал шаруашылық әдіспен салынған негізгі құрал объектілері – объекті құрылысы аяқталып және пайдалануға жарамды болған кезеңнен бастап есептелінеді. Жер учаскелері бойынша амортизация есептелінбейді. Негізгі қаражаттың әртүрлі объектілерінің пайдалы қолдану мерзімдері төменде көрсетілген үлгі бойынша көрсетілуі мүмкін:

- Ғимарат	40 - 100 жыл
- Компьютер және банк құрал-жабдықтары	5 жыл
- Көлік құралдары	7 жыл
- Жиһаз	8 - 10 жыл
- Жалға алынған жылжымайтын мүлікті жаксарту	5 жыл

(ғ) Материалдық емес активтер

Сатып алынған материалдық емес активтер жинақталған амортизацияны және құнсызданған шығындарды қоспай өлшенетін іс жүзіндегі шығындар бойынша шоғырландырылмаған қаржылық есептілікте көрсетіледі.

Арнайы бағдарламалық жасақтауға лицензия сатып алуға және оны ендіруге жұмсалатын шығындар тиісті материалдық емес активтер құнында капиталдандырылады.

Материалдық емес активтер бойынша амортизация оларды пайдалы қолданудың болжанған мерзімі аралығында тозуды бірқалыпты есептеу әдісі бойынша есептелінеді және пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі. Негізгі қаражаттың әртүрлі объектілерінің пайдалы қолдану мерзімдері төменде көрсетілген үлгі бойынша көрсетілуі мүмкін:

- Сауда белгісі	10 жыл
- Бағдарламалық жасақтау және басқа материалдық емес активтер	15 жылға дейін

(д) Активтердің құнсыздануы

ХҚЕС (IAS) 9 "болжалды кредиттік зияндар" моделі қолданылады. Құнсыздануды бағалаудың аталған моделі кредиттер беру жөніндегі кейбір міндеттемелерге және қаржылық кепілдік шарттарына да қолданылады, бірақ үлестік құралдарға инвестицияларға қолданылмайды.

(i) Құнсыздану

Банк пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын мынадай қаржы құралдары бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған бағалау резервін таниды:

- банкаралық салымдар, банкаралық қарыздар;
- корреспонденттік шоттарда орналастырылған ақша;
- борыштық құралдар болып табылатын қаржы активтері;
- құжаттамалық есеп айырысулар мен кепілдіктер бойынша дебиторлық берешек;
- шығарылған қаржылық кепілдік шарттары, өтелмеген аккредитивтер, шығарылған немесе расталған кепілдіктер бойынша шартты міндеттемелер;
- кредиттер беру бойынша шығарылған міндеттемелер.

Банк резерв сомасы 12 айлық болжалды кредиттік зиянға тең болатын мынадай құралдарды қоспағанда, барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зиянға тең сомада болжалды кредиттік зиянға арналған бағалау резервтерін таниды:

- есепті күнгі жағдай бойынша төмен кредиттік тәуекелі бар борыштық инвестициялық бағалы қағаздар және басқа да қаржы активтер; және
- кредиттік тәуекелдің бастапқы танылған сәтінен бастап айтарлықтай көтерілмеген басқа да қаржы құралдары.

Банктің пайымдауынша:

- егер борыштық бағалы қағаздың кредиттік рейтингі әлемде жалпы қабылданған "инвестициялық сапа" рейтингісіне сәйкес келсе, онда ол төмен кредиттік тәуекелге ие;
- егер кредиттік мәміле S&P агенттігінен халықаралық шәкілі бойынша BBB - тен асатын немесе тең кредиттік қабілеттілік рейтингісі бар контрагентпен жасалса немесе Moody's және Fitch агенттіктерінің осыған ұқсас рейтингтері немесе кредиттік мәміле Қазақстан Республикасының Үкіметіне тиесілі компаниямен жасалса, қаржы активінің төмен кредиттік тәуекелге ие.

12 айлық болжалды кредиттік зиян – бұл есепті күннен кейін 12 ай ішінде ықтимал, қаржы құралы бойынша дефолт оқиғаларының салдарынан болжалды кредиттік зиянның бір бөлігі.

(ii) Кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюы

Қаржы активі бойынша кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюын айқындау үшін Банк:

- бастапқы тану күніне дефолттың басталу тәуекелімен қаржы активі бойынша дефолттың басталу тәуекелін салыстыру арқылы қаржы активінің болжалды әрекет ету мерзімі ішінде дефолттың басталу тәуекелінің өзгеруін бағалайды;
- шамадан тыс шығынсыз және күш салусыз қол жетімді негізді және расталатын ақпаратты талдайды, ол бастапқы тану сәтінен бастап кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюын көрсетеді.

Қаржы активіне кредиттік тәуекелдің айтарлықтай артуы төменде келтірілген бір немесе бірнеше жағдайлардың басталуы болып табылады:

- белгілі бір қаржы активі немесе осындай болжалды қолданылу мерзімі бар ұқсас қаржы активтері үшін кредиттік тәуекел көрсеткіштерінің елеулі өзгерістері (қаржы активін бастапқы тану сәтінен бастап Long-term probability of default point in time PIT мәнінің 80% ұлғаюы)
- контрагенттің сандық және сапалық көрсеткіштерінің жиынтығы негізінде қаржы мониторингін жүзеге асыру кезінде айқындалатын қарыз алушының ішкі кредиттік рейтингінің нақты немесе күтілетін төмендеуі;
- актив немесе кепілдік сапасы бойынша қамтамасыз ету құнының елеулі өзгерістері (қаржы активін бастапқы тану сәтіндегі құнның 50%- дан астамы);
- мерзімі отыз күнтізбелік күн және одан көп мерзімі өткен төлемдердің болуы.

Мониторинг контрагенттің жай-күйін және Банк пен контрагент арасындағы барлық өзара қарым-қатынасты бақылау және талдау жөніндегі жұмысты білдіреді және олар келесідей:

- қаржы активі бойынша төлем тәртібінің орындалуын бақылау;
- мерзімдік негізде контрагенттің қаржылық есептілігін талдау;
- шоттар бойынша айналымдардың мониторингі,
- Банк қаржыландыратын жобаны іске асыру барысын мониторингілеу.

(iii) Кредиттік-құнсызданған қаржы активтері

Әрбір есепті күнге Банк амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қаржы активтерін және басқа жиынтық кіріс (облигациялар) арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын борыштық қаржы активтерін олардың кредиттік құнсыздануы тұрғысынан бағалауды жүргізеді. Қаржы активі осындай қаржы активі бойынша ақша қаражатының болашақ есептік ағындарына теріс әсер ететін бір немесе бірнеше оқиға болған кезде "кредиттік-құнсызданды" болып табылады.

Қаржы активінің кредиттік құнсыздануының куәсі, атап айтқанда, мынадай байқалатын деректер болып табылады:

- қарыз алушының немесе эмитенттің елеулі қаржылық қиындықтары;
- жеке қаржы активтері бойынша мерзімі 60 күннен астам және біртекті қаржы активтері бойынша 90 күннен астам төлем мерзімін өткізіп алу сияқты шарт талаптарын бұзу;
- қарыз алушының қаржылық қиындықтарына байланысты Банктің кредитті қайта құрылымдауы;
- қарыз алушының банкроттығы немесе өзге де қаржылық қайта ұйымдастырылуы ықтималдығының туындауы; немесе
- қаржылық қиындықтар нәтижесінде бағалы қағаз үшін белсенді нарықтың жоғалуы, бағалы қағаздың делистингі.

Қарыз алушының қаржылық жай-күйінің нашарлауы салдарынан талаптары қайта қаралған Кредит, егер шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алмау тәуекелі айтарлықтай төмендегені және құнсызданудың басқа белгілері жоқ екендігі туралы куәлік болмаса ғана кредиттік-құнсызданған болып есептеледі.

Мемлекет борышкер болып табылатын мемлекеттік облигацияларға инвестициялардың кредиттік құнсыздануы мәніне бағалау кезінде Банк мынадай факторларды қарайды:

- Standard&Poor's халықаралық рейтинг агенттігінің "В" деңгейінен төмен немесе басқа рейтинг агенттіктерінің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар облигациялардың ұзақ мерзімді тәуелсіз рейтингін төмендету;
- ішкі экономикалық себептер (мемлекет аумағындағы әскери іс-қимылдар, мемлекет экономикасына елеулі әсер ететін жаһандық табиғи және/немесе техногендік апаттар, билікті қайта басып алу және мемлекеттік міндеттемелерге қызмет көрсетуден бас тарту және мемлекет экономикасына елеулі әсер ететін басқа да осындай оқиғалар));
- облигацияларды сатып алу бойынша міндеттемелерді қайта құрылымдауды жүргізу туралы шешім.

(iv) Болжалды кредиттік зиянды бағалау

Болжалды кредиттік зияндар дефолттың басталу ықтималдығы бойынша мөлшерленген кредиттік зиянның есептік бағасын білдіреді. Олар келесідей бағаланады:

- *есепті күнгі жағдай бойынша кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын қаржы активтеріне қатысты*: Шартқа сәйкес Банкке тиесілі ақша қаражатының ағындары мен Банк алуға күтілетін ақша қаражатының ағындары арасындағы айырманың келтірілген құны ретінде;

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылмаған қаржылық есептілікке ескертпелер

- *есепті күнгі жағдай бойынша кредиттік-құнсызданған болып табылатын қаржы активтеріне қатысты:* қаржылық активтің жалпы баланстық құны мен ақша қаражатының есепті болашақ ағындарының келтірілген құны арасындағы айырма ретінде;
- *кредиттер беру бойынша міндеттемелердің пайдаланылмаған бөлігіне қатысты:* егер қарыз алушы кредит алу құқығын пайдаланса, шарт бойынша Банкке тиесілі ақша қаражатының шартта көзделген ағындары мен егер бұл кредит берілетін болса, Банк алуды күтілетін ақша қаражатының ағындары арасындағы айырманың келтірілген құны ретінде; және
- *қаржылық кепілдік шарттарына қатысты:* Банк өтеуді күткен соманы шегере отырып, шарт ұстаушысына оларға келтірілген кредиттік зиянды өтеу үшін болжалды төлемдердің келтірілген құны ретінде.

Болжалды кредиттік зияндарды бағалау кезінде негізгі бастапқы деректер мынадай ауыспалы болып келеді:

- дефолт ықтималдығы (PD көрсеткіші);
- дефолт жағдайында зиян мөлшері (LGD көрсеткіші);
- дефолт жағдайында тәуекелдің сомасы (EAD шамасы).

Қаржы ұйымдарымен мәмілелер жасау салдарынан туындаған борыштық бағалы қағаздар және қаржы активтері бойынша:

- PD анықтамасы S&P агенттігі беретін контрагенттің кредиттік қабілеттілігі рейтингінің Moody's және Fitch агенттіктерінің осыған ұқсас рейтингінің деңгейіне байланысты S&P агенттігі жариялайтын PD жаһандық корпоративтік және жаһандық егеменді орташа кумулятивтік мәндері туралы деректер негізінде жүзеге асырылады;
- корреспонденттік шоттарда орналастырылған банкаралық салымдар, банкаралық қарыздар және ақша қаражаты бойынша LGD айқындау Moody 's агенттігі жариялайтын қамтамасыз етілмеген облигациялар бойынша Recovery Rate деректерін ескере отырып жүзеге асырылады;
- LGD эмитенттерінің қамтамасыз етілмеген корпоративтік облигациялары бойынша 70% мөлшерінде анықталған.

Жеке және біртекті қаржы активтеріне жататын кредиттер бойынша PD және LGD көрсеткіштері Банк пайдаланатын статистикалық модельдер және макроэкономикалық көрсеткіштер бойынша болжамды ақпаратты ескере отырып, басқа да Тарихи деректер негізінде айқындалады.

Жеке қаржы активтері

Жеке қаржы активтеріне жататын кредиттер бойынша PD бағалау қаржыландыру туралы мәселені қарау кезінде және тоқсан сайынғы мониторинг жүргізу кезінде айқындалатын қарыз алушылардың рейтингісі бойынша Тарихи деректер және қадағалау кезеңінде кемінде 5 жыл қарыз алушылардың дефолттары бойынша Тарихи деректер негізінде жүзеге асырылады.

Қарыз алушының рейтинг деңгейіне сәйкес келетін PD деңгейін бағалау дефолтқа шыққан қарыз алушылар бойынша жиынтық баланстық берешектің жиынтық баланстық берешекке (бір жылғы орташа), қарыз алушы рейтингінің белгілі бір деңгейіне, 1 күнтізбелік жылдың уақытша аралығына, қадағалау кезеңінің әрбір есепті күніне, бақылау кезеңіне қатынасын айқындау жолымен жүзеге асырылады.

Біртекті қаржы активтері

Біртекті қаржы активтеріне жататын кредиттер бойынша PD бағалау кредиттік өнімнің түрі мен кепілде бар қамтамасыз етудің түрін қамтитын тәуекелдің жалпы сипаттамалары негізінде біртекті активтер топтарына бөлуді ескере отырып, әрбір беру буынының (айына) қарыз алушыларының кем дегенде 5 жыл бақылау кезеңінде дефолттары бойынша Тарихи деректер негізінде жүзеге асырылады.

Біртекті активтер тобы бойынша PD деңгейі дефолтқа шыққан кредиттер санының бақылау кезеңінің әрбір айы үшін біртекті активтер тобы бойынша дефолттың орташаланған ықтималдығын кейіннен айқындауды ескере отырып, кейіннен мәнін жылдық өрнекке келтіре отырып, әрбір беру буынының дефолтты емес кредиттерінің санына қатынасы ретінде айқындалады.

Макроэкономикалық көрсеткіштердің әсері

Макроэкономикалық көрсеткіштердің PD деңгейіне әсерін есепке алу үшін PD есептік мәндері PIT (Point-in-Time) коэффициентіне калибрленеді. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша пайдаланылатын экономикалық сценарийлерге Қазақстан Республикасы үшін негізгі көрсеткіштердің келесі мағыналары кіреді:

- қаржы активтері бойынша: инфляция, ЖІӨ өсімі, Республикалық бюджеттің кірістері, мұнай бағасы (Brent, орташа жылдық), АҚШ долларының бағамы (орташа жылдық), ҚР ҰБ базалық мөлшерлемесі, Жұмыссыздық деңгейі және басқалар:

Кезең	Инфляци я, %-бен	ЖІӨ, өсімі %-бен	АҚШ	Жұмыссыз -дық деңгейі	Республика-	Мұнай бағасы, АҚШ долл	Кредиттер бойынша мөлшерлеме , %-бен
			долларының бағамы (орташа жылдық)		лық бюджеттің кірістері, млрд теңге		
2022 жылға болжам (базалық)	6.0	3.9	433.35	4.90	9,207.40	60	11.50

Корреляция нәтижелері бойынша келесі сценарий қолданылды:

- жеке қаржы активтері бойынша: талданып отырған кезеңде дефолтқа шыққан біртекті емес қаржы активтері деңгейіне арналған үш сценарийдегі АҚШ долларының орташа жылдық бағамы:

Кезең	АҚШ долларының бағамы (орташа жылдық) базалық	АҚШ долларының бағамы (орташа жылдық) оптимистік	АҚШ долларының бағамы (орташа жылдық) пессимистік
2022 жылға болжам	433.35	424.97	453.08

- біртекті қаржы активтері бойынша: инфляция, ЖІӨ өсімі, республикалық бюджет кірістері, CDS индексі, мұнай бағасы, жұмыссыздық деңгейі, нақты жалақы, үш сценарийдегі кредиттер бойынша, талданып отырған кезеңде жыл ішінде дефолтқа ұшыраған біртекті қаржы активтері деңгейіне мөлшерлеме:

2022 жылға болжам	Инфляция, %-бен	ЖІӨ өсімі, %-бен	CDS индексі		Brent мұнайының бағасы (орташа жылдық), USD	Жұмыссыздық деңгейі	Нақты жалақы	Кредит бойынша мөлшерлеме
			Республикалық бюджеттің кірістері, млрд теңге	(1 жыл), негізгі тармақтарда, жыл соңына				
2022 күтілетін деңгей (базалық)	6.0	3.9	9,207.40	14.86	60.00	4.90	10.10	11.50
2022 күтілетін деңгей (оптимистік)	4.0	4.1	9,447.90	12.16	70.00	4.90	11.65	10.14
2022 күтілетін деңгей (пессимистік)	7.0	3.7	8,876.00	15.93	50.00	4.90	5.82	13.00

Әсерді бағалау желілік корреляциялық-регрессиялық талдау әдісімен жүзеге асырылады (статистика кемінде 5 жыл), PIT коэффициенті соңғы 12 айлық кезеңдегі D мәніне дефолт деңгейі мәнінің (D) болжамды сценарийлерін ескере отырып мөлшерленген қатынасы ретінде айқындалады.

Банк LGD көрсеткіштерін активтің баланстық құны мен дефолтқа шығу сәтіндегі берешекке қатысты дефолт сәтінен бастап дефолтты кредиттер бойынша қайтару деңгейінің жиынтығы (ақша қаражатын қайтару коэффициенті – Recovery Rates) арасындағы айырма ретінде және қаржы активі бойынша пайыздың бастапқы тиімді мөлшерлемесі (яғни бастапқы тану кезінде есептелген пайыздың тиімді мөлшерлемесі) бойынша дисконтталған қамтамасыз етуді іске асырудан түсетін ақша қаражатының есепті болашақ ағындарының келтірілген құны ретінде бағалайды.)

Дефолт жағдайында тәуекелдің сомасы дефолт басталған күні кредиттік тәуекелге ұшыраған шаманың есептік бағасын білдіреді. Осы көрсеткішті Банк амортизацияны қоса алғанда, шарттың талаптарына сәйкес осы шамадағы күтілетін өзгерістерді ескере отырып, есепті күнгі ағымдағы шамаға сүйене отырып есептейді. Біртекті қаржы активтері үшін EAD шамасы жалпы баланстық құн болып табылады.

(v) Құнсызданудан болған шығындарды тану

Кредиттер мен дебиторлық берешектің құнсыздануынан болған барлық зияндар (құнсызданудан болған зиянды немесе құнсызданудан болған пайданы қалпына келтіруді қоса алғанда) пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі.

Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін борыштық қаржы активтерінің залалына арналған бағалау резерві қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған есепте танылмайды, өйткені осы активтердің баланстық құны олардың әділ құны болып табылады. Алайда зияндарға арналған бағалау резервінің шамасы ашылады және әділ құнның өзгерістері резервінің құрамында танылады.

(vi) Есептен шығару

Кредиттер мен борыштық бағалы қағаздар оларды өтеудің негізді күтулері болмаған кезде есептен шығаруға жатады (ішінара немесе толық сомада). Әдетте, бұл Банк қарыз алушыда есептен шығаруға жататын берешек сомасын өтеу үшін жеткілікті көлемде ақша қаражатының ағындарын түрлендіретін активтер немесе кіріс көздері жоқ екенін анықтаған жағдайда болады. Алайда есептен шығарылған қаржы активтеріне қатысты Банк тиесілі сомаларды өтеу жөніндегі саясатқа сәйкес берешекті өндіріп алу жөніндегі қызметті жүзеге асыруды жалғастыра алады.

(vii) Қаржылық емес активтер

Кейінге қалдырған салықтардан басқа өзге қаржылық емес активтер құнсыздану белгілері болу мәніне әр есептілік күнгі жағдай бойынша бағаланады. Гудвиллдің өтелетін құны әрбір есептік күнгі жағдай бойынша бағаланады. Қаржылық емес активтердің өтелетін құны сату және қолданудан түскен құндылықтар бойынша шығындарды шегерумен әділ құнының ең үлкен шамасы болып табылады. Болашақта күтілетін пайдалану құндылықтарын есептеу кезінде ақша ағыны оның келтірілген құнына дейін осы активке немесе ақша қаражатын өндіруші бірлікке («АҚӨБ») тән, ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасы мен тәуекелдерді көрсететін, салыққа дейінгі дисконттау мөлшерлемесін пайдалана отырып дисконтталады. Құнсызданудан болған залал активтің баланстық құны немесе оған сәйкес келетін АҚӨБ оның есептік өтем құнынан жоғары болған кезде мойындалады.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануынан болған барлық залалдар пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі және өтелетін құнын анықтауда пайдаланылатын бағалауда өзгерістер болған жағдайда ғана қалпына келтіріледі.

Активтердің құнсыздануынан болған кез келген залал сол мөлшерде қалпына келтіріледі, ол бойынша активтің баланстық құны осы баланстық құннан аспайды (амортизацияны шегергенде), егер құнсызданудан болған шығын шоғырландырылмаған қаржылық есептілікте көрсетілмесе жинақталатын еді.

(е) Резервтер

Резерв қаржы жағдай туралы шоғырландырылмаған есепте Банкте заңдық тұрғыдан немесе болған оқиғалар нәтижесінде негізделген міндеттемелер туындағанда және осы міндеттемелерді орындау үшін қаражаттарды басқа аудару қажеттілігі болу мүмкін жағдайларда көрсетіледі. Егер осы міндеттемелер сомасы көп болса, онда резервтер салық салынғанға дейінгі дисконтталған мөлшерлемені қолданумен ұсынылатын болашақтағы ақша қаражаттары ағымдарын дисконттау арқылы анықталады, ақшаның уақытша құнын ағымдағы нарықтық бағалауды және қолданылатын жерде, осы міндеттемеге тиесілі тәуекелді көрсетеді.

Қайта құрылымдау бойынша резерв Банк қайта құрылымдаудың ресми толық жоспарын бекітетін және оны жүргізуге кірісетін немесе алда болатын қайта құрылымдау туралы көпшілікке жариялайтын кезеңде мойындалады. Болашақ операциялық шығыстар бойынша резерв құрылмайды.

(ж) Кредит сипатындағы шартты міндеттемелер

Банк ағымдағы шаруашылық қызметін жүзеге асыру барысында пайдаланылмаған кредит желілері, аккредитивтер мен кепілдіктер кіретін кредит сипатындағы шартты міндеттемелер қабылдайды және кредиттік сақтандырудың басқа нысандарын ұсынады.

Қаржы кепілдіктері – Банкті қаржы кепілдігін ұстаушыға белгілі бір дебитордың төлемдерді борыштық құралдар талаптарында белгіленген мерзімде жүргізе алмауы нәтижесінде шеккен шығындарының орнын толтыратын белгілі бір төлемдерді жүзеге асыруға міндеттейтін шарттар.

Шығарылған қаржы кепілдігінің шарттары немесе қарыз беру жөніндегі міндеттемелер нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме бойынша бастапқыда әділ құн бойынша бағаланады. Кейіннен олар екі шаманың ең үлкені бойынша бағаланады: ХКЕС (IFRS) 9-ке сәйкес айқындалған және тиісті жағдайларда ХКЕС (IFRS) 15-ке сәйкес танылған табыстың жинақталған сомасын шегергендегі бастапқы танылған сомаға зияндар бойынша бағалау резервінің сомасы.

Қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемелер және кредит сипатындағы басқа міндеттемелер бойынша резервтер басқа міндеттемелер құрамына кіргізіледі.

Кредит ұсыну бойынша міндеттемелер қаржылық есептілікте, төмендегі жағдайларды қоспағанда мойындалмайды:

- Банктің өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы міндеттемелері санатына айқындайтын кредиттер беру бойынша міндеттемелері;
- Банкте туынды қаржы құралдары ретінде қарастырылатын құралдар класына жататын кредиттер беру бойынша осыған ұқсас міндеттемелері туындағаннан соң кредит беру бойынша міндеттемелеріне байланысты сатып алған активтерді бұрын сатқан тәжірибесі болған жағдайда;
- ақша қаражатының нетто-көлеміне немесе басқа қаржы құралдарын беру немесе шығару арқылы есептеулері шартқа сәйкес жүзеге асырылатын кредиттер беру бойынша міндеттемелері;
- кредитті нарықтағыдан төмен мөлшерлеме бойынша беру міндеттемелері.

(з) Акционерлік капитал

(i) Кәдімгі акциялар

Кәдімгі акциялар меншікті капитал ретінде топтастырылады. Кәдімгі акциялар шығаруға және акцияларға опциондармен байланысты тікелей шығындар, кез келген салықтық тиімділікті шегерумен меншікті капиталдың азаюы ретінде танылады.

(ii) Дивидендтер

Банктің дивидендтерді жариялау және төлеу мүмкіндіктері Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасымен реттеледі.

Кәдімгі акциялар бойынша дивидендтер шоғырландырылмаған қаржылық есептілікте оларды жариялау бойынша бөлінбеген табысты қолдану ретінде көрсетіледі.

(и) Салық салу

Табыс салығының сомасына ағымдағы салық сомасы мен кейінге қалдырылған салық сомасы кіреді. Табыс салығы толық көлемде пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі, басқа да жиынтық кіріс баптарында және тікелей меншікті капитал құрамында көрсетілетін акционерлермен жүргізілетін операцияларға қатысты сомаларды қоспағанда, олар әрине, басқа да жиынтық кіріс құрамында немесе тікелей меншікті капитал құрамында көрсетіледі.

(i) Ағымдағы салық

Ағымдағы табыс салығы есепті күндегі жағдай бойынша қолданылған табыс салығы бойынша мөлшерлемелерді ескерумен бір жылдағы салық салынатын пайда мөлшеріне, сондай-ақ алдыңғы есепті жылдар үшін табыс салығының сомасын анықтау нәтижесінде туындаған міндеттемелер сомасына қарай есептеледі.

(ii) Кейінге қалдырылған салық

Кейінге қалдырылған салық оларды шоғырландырылмаған қаржылық есептілікте көрсету мақсаттары үшін айқындалатын активтер мен міндеттемелердің баланстық құны мен олардың салық базасы арасында туындайтын уақытша айырмаларға қатысты танылады. Кейінге қалдырылған салық келесі көрсетілген мезгілдік айырма қатысында мойындалмайды:

- бизнесті біріктіру бойынша мәміле болып табылмайтын және бухгалтерлік та, салық салынатын пайдаға немесе салық шығынына әсер етпейтін мәмілені жүзеге асыру нәтижесінде активтер мен міндеттемелерді бастапқы тану кезінде туындайтын айырмалар;
- еншілес кәсіпорындарға салынған инвестицияларға байланысты уақытша айырмашылықтар Банктің көрсетілген айырмаларды іске асыру уақытын бақылау мүмкіндігі бар шамада және олардың жақын болашақта іске асырылмайтынына сенім бар.

Кейінге қалдырылған салық активтері пайдаланылмаған салық шығындарына, пайдаланылмаған салық кредиттеріне және шегерілетін уақытша айырмашылықтарға қатысты олар есебінен іске асырылуы мүмкін болашақ салық салынатын пайданы алу мүмкін шамада ғана танылады. Болашақ салық салынатын пайданың шамасы қалпына келтіруге тиісті салық салынатын уақытша айырмалардың шамасының негізінде айқындалады. Кейінге қалдырылған салық активін толық көлемде тану үшін тиісті салық салынатын уақытша айырмалардың жеткілікті сомасы болмаған кезде банктің бизнес-жоспарлары негізінде жеке айқындалатын болашақ салық салынатын пайда қосымша назарға алынады.

Кейінге қалдырылған салық активтерінің шамасы әрбір есепті күнгі жағдай бойынша талданады және тиісті салық пайдасын өткізу одан әрі ықтимал болып табылмайтын шамада азаяды. Мұндай есептен шығару болашақ салық салынатын пайданың болуы ықтималдығы артқан жағдайда қалпына келтіріледі.

Танылмаған кейінге қалдырылған салық активтері әрбір есепті күнге қайта бағаланады және болашақ салық салынатын пайда осы кейінге қалдырылған салық активін өтеуге мүмкіндік беретін шамада танылады.

Кейінге қалдырылған салықтың шамасы есепті күнгі жағдай бойынша қолданыстағы немесе қолданысқа енгізілген заңдарды негізге ала отырып, уақытша айырмаларды қалпына келтіру сәтінде болашақта қолданылатын салық мөлшерлемелеріне сүйене отырып айқындалады. Кейінге қалдырылған салықты бағалау Банк есепті кезеңнің соңында активтер мен міндеттемелердің баланстық құнын өтеуді немесе өтеуді жоспарлайтын тәсілге байланысты салықтық салдарды көрсетеді.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері, егер ағымдағы салық активтерін ағымдағы салық міндеттемелеріне қарсы есепке алуды жүргізу заңды түрде бекітілген құқығы болған жағдайда есептеледі және осы активтер мен міндеттемелер бір салық органы сол бір салық салынатын кәсіпорыннан немесе әртүрлі салық салынатын кәсіпорындардан өндіріп алатын пайдаға салынатын салықтарға жатады, бірақ бұл кәсіпорындар ағымдағы салық міндеттемелері мен активтерін нетто-негізде реттеуге немесе осы кәсіпорындардың салық активтерін сату олардың салық міндеттемелерін өтеумен бір мезгілде жүзеге асырылатын болады.

(к) Шоғырландырылмаған қаржылық есептілікте кірістер мен шығыстарды тану

(i) Тиімді пайыздық мөлшерлеме

Пайыздық кірістер мен шығыстар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, пайданың немесе зиянның құрамында көрсетіледі.

Тиімді пайыздық мөлшерлеме - бұл дисконтталатын болашақ есептік ақша төлемдері немесе қаржы құралының күтілетін әрекет ету мерзімі ішінде түскен ақша мөлшерлемесі:

- қаржы активінің жалпы баланстық құны; немесе
- қаржылық міндеттеменің амортизацияланған құны.

Сатып алынған немесе құрылған кредиттік-құнсызданған активтер болып табылмайтын қаржы құралдары бойынша тиімді пайыздық мөлшерлемені есептеу кезінде Банк осы қаржы құралының барлық шарттық талаптарын назарға ала отырып, бірақ болжалды кредиттік зияндарды есепке алмай, ақша қаражатының болашақ ағындарын бағалайды.

Сатып алынған немесе құрылған кредиттік-құнсызданған қаржы активтері үшін кредиттік тәуекелді ескере отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлеме болжалды кредиттік зияндарды қоса алғанда, ақша қаражатының болжалды болашақ ағындарының шамасын пайдалана отырып есептеледі.

Тиімді пайыздық мөлшерлемені есептеу мәміле бойынша шығындарды, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын төленген немесе алынған сыйақылар мен сомаларды қамтиды. Мәміле бойынша шығындар қаржы активін немесе қаржылық міндеттемені сатып алуға немесе шығаруға тікелей қатысты қосымша шығындарды қамтиды.

(ii) Пайыздық кірістер мен шығыстарды есептеу

Қаржылық актив немесе қаржылық міндеттеме бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеме қаржылық активті немесе қаржылық міндеттемені бастапқы тану кезінде есептеледі. Пайыздық кіріс пен Шығысты есептеген кезде тиімді пайыздық мөлшерлеме активтің жалпы баланстық құнының (актив кредиттік-құнсызданды болып табылмағанда) немесе міндеттеменің амортизацияланған құнының шамасына қолданылады. Тиімді пайыздық мөлшерлеме нарықтық пайыздық ставкалардың өзгеруін көрсету мақсатында өзгермелі пайыздық мөлшерлемесі бар құралдар бойынша ақша қаражаты ағындарын мерзімді қайта бағалау нәтижесінде қайта қаралады.

Алайда бастапқы танылғаннан кейін кредиттік-құнсызданған қаржы активтері бойынша пайыздық кіріс қаржы активінің амортизацияланған құнына тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдану арқылы есептеледі. Егер қаржы активі бұдан былай кредиттік-құнсызданған болып табылмаса, онда пайыздық кірісті есептеу жалпы баланстық құн негізінде қайтадан жүргізіледі.

Бастапқы тану кезінде кредиттік-құнсызданған қаржы активтері бойынша пайыздық кіріс кредиттік тәуекелді ескере отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлемені қаржы активінің амортизацияланған құнының шамасына қолдану арқылы есептеледі. Мұндай активтер бойынша пайыздық кірісті есептеу, тіпті егер олар бойынша кредиттік тәуекел кейіннен азайтылса да, жалпы баланстық құн негізінде жүзеге асырылмайды.

Кредит беруге байланысты және мәміле бойынша тікелей шығыстарды ескере отырып, пайыздың тиімді мөлшерлемесінің ажырамас бөлігі болып табылатын комиссиялық сыйақылар Банк берген кредиттер бойынша дисконт ретінде көрсетіледі. Шарттың қолданылу мерзімі шегінде дисконт сомасы амортизацияланады және пайыздың тиімді мөлшерлемесі әдісін қолдана отырып, Банктің табысына жатқызылады. Жасалатын шарттардың талаптарында көзделген өзге де қызметтерді ұсынуға байланысты және қызмет көрсету шамасына қарай алынатын комиссиялық кірістер, егер шартта өзгеше көзделмесе, есептелген комиссиялық сыйақы бойынша қарыз алушының берешек шоттарында бір мезгілде көрсетілуі мүмкін және тиісті қызметтер көрсетілуіне қарай кірістер шоттарында танылады.

(ii) Ақпаратты ұсыну

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары бойынша пайыздық кіріс пайда және зиян туралы шоғырландырылмаған есепте "Басқа пайыздық кірістерге" енгізіледі.

(к) Комиссиялық кірістер

Комиссиялық кірістер Банк көрсетілетін қызметтерге айырбасқа алуды күткен сомада көрсетіледі және Банк клиенттерге қызмет көрсеткен кезде немесе шамасына қарай танылады.

Банк бөлшек кредиттерді сату нүктелерінде әртүрлі сақтандыру компанияларының өмірді сақтандыру полистерін ұсына отырып, сақтандыру агентінің қызметтерін көрсетеді және ресімделген сақтандыру сыйақыларына үйлесімді агенттік комиссияны алады. Өмірді сақтандыру полисін сатып алу ерікті болып табылатындықтан және кредит алудың шарты болып табылмайтындықтан, ол кредит бойынша пайыздық мөлшерлемеге әсер етпейді. Демек, агенттік қызметтер бойынша комиссиялық кірістер тиімді пайыздық мөлшерлеменің бөлігі болып саналмайды. Қызмет сақтандыру полисін (сақтандыру шартын) ресімдегеннен кейін толық көрсетілген болып есептеледі, сондықтан Банк орындау міндеті орындалған кезде комиссияны бір сәттік деп таниды, яғни сақтандыру полисі (сақтандыру шарты) жасалады.

Кредиттерді ұйымдастыру үшін комиссиялар, кредиттерге қызмет көрсету үшін комиссиялар және кредиттер бойынша жалпы кірістіліктің ажырамас бөлігі ретінде қаралатын басқа да комиссиялар, сондай-ақ мәмілелер бойынша тиісті шығындар алдағы кезеңдердің кірістері ретінде көрсетіледі және тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, қаржы құралының болжамды қолданылу мерзімі ішінде пайыздық кірістер ретінде амортизацияланады.

Төлем карталарына қызмет көрсету үшін комиссиялық кірістер сауда және сервис кәсіпорындарында жүзеге асырылған кредиттік және дебеттік карталар бойынша операциялардан өзара алмасу алымын (interchange fee) қамтиды және төлем жүйелерінен өтем алғаннан кейінгі уақыт кезінде танылады. Төлем карталарымен байланысты өзге комиссиялар транзакция аяқталған кезде танылады.

Ақша қаражатын алу үшін комиссиялық кірістер клиенттердің шоттарына қызмет көрсету үшін комиссияларды, сондай-ақ кассалық операциялар үшін комиссияларды қамтиды. Клиенттердің шоттары бойынша қызметтер үшін төлем әдетте ай сайынғы негізде қызмет көрсетілетін кезеңде танылады. Кассалық операциялар үшін алынатын төлем қызмет көрсету сәтінде танылады.

Есеп айырысу операциялары үшін комиссиялар операция жасалған кезде алынатын төлемдер мен аударымдар үшін комиссиялық кірістер болып табылады.

Кепілдіктер бергені үшін комиссиялық сыйақы түріндегі кірістер, сондай-ақ аккредитивтерді беруге және оларға қызмет көрсетуге байланысты комиссиялар кірістер шоттарына күнделікті амортизациялаумен есептеу әдісі бойынша есепте көрсетіледі.

(л) Сегменттік есептілік

Операциялық сегмент Банктің одан табыс түсіретін немесе зияндар шегетін, коммерциялық қызметпен айналысатын Банктің құрамдарын білдіреді, жауапты тұлғамен сегменттер арасында ресурстарды бөлу кезінде және олардың қызметтерінің қаржылық нәтижесін бағалау кезінде операциялық шешімдерді қабылдау үшін олардың қызметтерінің нәтижелеріне әрдайым талдау жүргізіледі, және оған барлық қаржылық ақпараттар қолжетімді болады.

(м) Жалдау

2019 жылғы 1 қаңтардан бастап Банк алғаш рет "Жалдау" ХҚЕС (IFRS) 16 қолданды, ол жалға алуға қатысты бұрын болған басшылықты алмастырды, оның ішінде ХҚЕС (IAS) 17 "Жалдау", КРМФО (IFRIC) 4 "Келісімде жалдау белгілерінің болуын анықтау", ПКР (SIC) 15 "Операциялық жалдау – ынталандыру" түсіндірмесін және ПКР (SIC) 27 "Жалдаудың заңды нысаны бар операциялардың мәнін анықтау" түсіндірмесін түсіндіру.

Жалдау анықтамасы

Бұрын шарт жасалған күні Банк келісім жалдау болып табылатындығын немесе КРМФО (IFRIC) 4 "Келісімде жалдау белгілерінің болуын анықтауға" сәйкес жалдау қатынастарын қамтитынын анықтады. Енді Банк ХКЕС (IFRS) 16 сәйкес жалдау шартын айқындауды негізге ала отырып, шарт тұтастай немесе оның жекелеген компоненттері жалдау шарты болып табылатындығын бағалайды.

Банк жалға алушы ретінде

Банк жалға алушы ретінде базалық активті пайдалану құқығын білдіретін пайдалану құқығы нысанындағы активтерді және жалдау төлемдерін жүзеге асыру міндетін білдіретін жалдау бойынша міндеттемелерді мойындайды, сондай-ақ пайдалану құқығы нысанындағы активтердің амортизациясы бойынша шығыстарды және жалдау бойынша міндеттемелерге жататын пайыздық шығыстарды көрсетеді.

Жалдау міндеттемесінің сомасы дисконттау мөлшерлемесі ретінде қарыз алу мөлшерлемесін пайдалана отырып, жалдау мерзімінің соңына дейін жалдау және күтілетін төлемдердің келтірілген құны ретінде бастапқы тану кезінде айқындалады. Пайдалану құқығы нысанындағы активтің бастапқы құны жалдау бойынша алынған ынталандыру төлемдерін шегере отырып, жалдау бойынша міндеттемені бастапқы бағалау шамасын, жалдау басталған күні немесе осындай күнге дейін жүзеге асырылған бастапқы тікелей шығындарды және жалдау төлемдерін қамтиды.

Бастапқы танылғаннан кейін Банк активтерді бастапқы құны бойынша есепке алу моделін қолдана отырып, жинақталған амортизацияны және құнсызданудан болған шығындарды шегере отырып, жалдау бойынша міндеттемелерді қайта бағалауға түзете отырып, пайдалану құқығы нысанында бағалайды. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер жалдау басталған күннен бастап жалдау мерзімі аяқталғанға дейін желілік әдіспен амортизацияланады.

Жалдау басталған күннен кейін жалдау бойынша міндеттемелердің шамасы жалдау бойынша міндеттемелер бойынша пайыздарды көрсету үшін ұлғайтылады және жүзеге асырылған жалдау төлемдерін көрсету үшін азайтылады; сондай-ақ жалдау шарттарын өзгертуді, жалдау мерзімін өзгертуді, мәні бойынша тіркелген жалдау төлемдерін қайта карауды көрсету үшін қайта бағалау жүзеге асырылады.

Пайдалану құқығы және жалдау бойынша міндеттемелер нысанындағы активтер қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған есепте жекелеген баптарда ұсынылады.

Кірістер мен шығындар және өзге де жиынтық кіріс туралы шоғырландырылмаған есепте жалға алуға байланысты шығыстар "Өзге де жалпы және әкімшілік шығыстар" құрамында тозу мен амортизацияға арналған шығыстар және "Пайыздық шығыстар" құрамында сыйақы төлеу жөніндегі шығыстар ретінде ұсынылады.

Қысқа мерзімді жалдау (12 айға дейінгі мерзімге) және құны төмен активтерді жалдау шарттары үшін Банк жалдау мерзімі ішінде жалдау төлемдерін "Өзге де жалпы және әкімшілік шығыстар" құрамында желілік әдіспен таниды.

Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылмаған есепте Банк қаржы қызметінің құрамында жалдау бойынша міндеттеменің негізгі сомасына қатысты ақшалай төлемдерді және операциялық қызметтің құрамында жалдау бойынша міндеттемелер бойынша пайыздарға қатысты ақшалай төлемдерді жеке жіктейді.

(н) Жаңа стандарттар мен түсіндірмелер

Бірқатар жаңа стандарттар, стандартқа енгізілген түзетулер мен түсіндірмелер 2021 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізілді. Стандарттарға осы түзетулер мен түсініктемелер Банктің шоғырландырылмаған қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер еткен жоқ:

- Covid-19 пандемиясымен байланысты жалға бету жеңілдіктер – ХҚЕС (IFRS) (16)-ға түзетулер;
- Базалық пайыздық мөлшерлеме реформасы (IBOR) – 2-фаза (ХҚЕС (IFRS) 9-ға, ХҚЕС (IAS) 39-ға, ХҚЕС (IFRS) 7-ге, ХҚЕС (IFRS) 4-ке және ХҚЕС (IFRS) 16-ға) түзетулер).

Шығарылған, бірақ күшіне енбеген жаңа және қайта қаралған ҚЕХС стандарттары

Бірқатар жаңа стандарттар мен стандарттарға түзетулер оларды мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен 2021 жылғы 1 қаңтардан кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді. Банк осы шоғырландырылмаған қаржылық есептілікті дайындау кезінде жаңа және өзгертілген стандарттарға мерзімінен бұрын көшуді жүзеге асырмады:

- ХҚЕС-ті жыл сайын жетілдіру, 2018-2020 ж. кезеңдер;
- Негізгі құралдар: мақсаты бойынша пайдаланғанға дейінгі түсімдер (ХҚЕС (IAS) 16 "Негізгі құралдарға" түзетулер);
- Ауыртпалықты шарттар – шартты орындауға арналған шығындар (ХҚЕС (IAS) 37 «Бағалау міндеттемелері, шартты міндеттемелер және шартты активтерге» түзетулер);
- Қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді міндеттемелерді жіктеу (ХҚЕС (IAS) 1-ге түзетулері);
- ХҚЕС (IFRS) 17 "Сақтандыру шарттары" және ХҚЕС (IFRS) 17 "Сақтандыру шарттарына" түзетулер.
- "Бухгалтерлік бағаларды анықтау" - ХҚЕС (IAS) 8 "Есеп саясаты, бухгалтерлік бағалардағы өзгерістер және қателер" түзетулері;
- Ақпаратты ашу саласындағы бастама: есеп саясаты-ХҚЕС (IAS) 1 "Қаржылық есептілікті ұсыну" және 2 "Маңыздылық туралы пайымдаулар шығару" практикалық басшылығына түзетулер;
- "Бір операцияның нәтижесінде туындайтын активтер мен міндеттемелерге байланысты кейінге қалдырылған салық" - ХҚЕС (IAS) 12 "Пайдаға салынатын салықтар" түзетулері.

4 Пайыздық кірістер және шығыстар

	2021 ж. мың теңге	2020 ж. мың теңге
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер		
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын клиенттерге берілген кредиттер	98,430,751	105,075,558
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері	10,247,727	6,925,348
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	9,349,759	6,397,599
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	717,569	579,384
«Кері репо» мәмілелері бойынша дебиторлық берешек	543,198	1,329,720
Басқа да қаржы активтері	138,762	194,429
Банктердегі шоттар мен депозиттер	37,227	15,564
	119,464,993	120,517,602
Басқа да пайыздық кірістер		
Клиенттерге берілген, әділ құны бойынша бағаланатын кредиттер	145,650	634,549
Әділ құны бойынша бағаланатын, Банктердегі шоттар мен депозиттер	-	234,658
	119,610,643	121,386,809
Пайыздық шығыстар		
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	(50,105,156)	(46,082,117)
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(11,117,226)	(10,375,143)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(1,022,533)	(2,114,971)
Басқа да тартылған қаражат	(731,118)	(868,802)
«Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	(474,750)	(566,604)
Жалдау бойынша міндеттемелер	(258,852)	(295,269)
Банктердің шоттары мен депозиттері	-	(6,167)
	(63,709,635)	(60,309,073)
	55,901,008	61,077,736

5 Комиссиялық кірістер мен шығыстар

	2021 ж. мың теңге	2020 ж. мың теңге
Комиссиялық кірістер		
Агенттік қызметтер	18,052,323	14,776,266
Төлем карталарына қызмет көрсету	5,958,017	5,670,134
Есеп айырысу операциялары	2,332,792	1,956,768
Ақша қаражатын алу	1,304,261	1,358,484
Кепілдіктер мен аккредитивтер шығару	468,015	398,997
Кастодиандық қызметтер	63,720	38,480
Инкассация қызметтері	25,566	28,246
Басқалары	829,188	591,858
	29,033,882	24,819,233
Комиссиялық шығыстар		
Төлем карталарына қызмет көрсету	(5,416,345)	(4,902,292)
Есеп айырысу операциялары	(798,583)	(611,282)
Зейнетақы төлеу жөніндегі мемлекеттік орталық пен кредит бюросының қызметтері	(487,830)	(387,046)
Ақша қаражатын алу	(159,001)	(258,261)
Кастодиандық қызметтер	(71,502)	(67,277)
Бағалы қағаздармен операциялар	(29,056)	(24,115)
Кепілдіктер мен аккредитивтерді шығару	(8,029)	-
Басқалары	(125,133)	(139,046)
	(7,095,479)	(6,389,319)
	21,938,403	18,429,914

6 Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен жүргізілетін операциялардан түсетін таза пайда / (зиян)

	2021 ж. мың теңге	2020 ж. мың теңге
Әділ құны бойынша бағаланатын, клиенттерге берілген кредиттер құнының өзгеруінен пайда	1,433,376	18,089
Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары бойынша іске асырылмаған таза пайда	23,749	2,458
Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары бойынша іске асырылған таза пайда / (зиян)	457,534	(496,253)
Әділ құны бойынша бағаланатын, банктердегі шоттар мен депозиттер құнының өзгеруінен пайда	-	176,214
	1,914,659	(299,492)

7 Шетел валютасымен жүргізілетін операциялардан түсетін таза пайда / (зиян)

	2021 ж. мың теңге	2020 ж. мың теңге
Дилингтік операциялар, нетто	9,419,811	7,285,346
Бағамдық айырма, нетто	(1,715,829)	(1,267,291)
	7,703,982	6,018,055

8 Борыштық қаржы активтерінің құнсыздануынан болған зияндар

	2021 ж. мың теңге	2020 ж. мың теңге
Клиенттерге берілген кредиттер (15-ескертпе)	33,618,980	45,850,717
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын инвестициялар (16-ескертпе)	47,069	860
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері (13-ескертпе)	11,851	3,347
Ақша қаражаты мен олардың баламалары (12-ескертпе)	7,618	(54,224)
Банктердегі шоттар мен депозиттер (14-ескертпе)	42	86
Басқа да активтер (19-ескертпе)	(2,516,063)	1,477,690
	31,169,497	47,278,476

9 Қызметкерлерге жұмсалатын шығыстар

	2021 ж. мың теңге	2020 ж. мың теңге
Жалақы, сыйлықақы мен тиісті салықтар	22,895,513	18,141,377
Қызметкерлерге жұмсалатын басқа шығыстар	992,589	830,787
	23,888,102	18,972,164

10 Басқа да жалпы және әкімшілік шығыстар

	2021 ж. мың теңге	2020 ж. мың теңге
Байланыс және ақпараттық қызметтер	3,200,211	2,507,032
Тозу және амортизация	2,785,318	2,902,139
Пайдалану құқығы нысанындағы активтердің тозуы және амортизациясы	1,320,225	1,291,466
Табыс салығынан басқа салықтар	1,199,530	985,715
Кәсіби қызметтер	1,012,312	424,483
Жарнама және маркетинг	964,322	351,332
Күзет	847,833	800,641
Жөндеу және қызмет көрсету	644,112	558,272
Инкассация қызметтері	320,046	275,334
Операциялық жалдау бойынша шығыстар	301,543	222,438
Иссапар шығыстары	206,712	117,850
Кеңсе тауарлары	200,632	192,471
Оқыту	80,546	7,083
Көлік шығыстары	78,874	74,535
Сақтандыру	57,189	52,534
Басқалары	1,433,385	1,256,588
	14,652,790	12,019,913

11 Табыс салығы бойынша шығыс

	2021 ж. мың теңге	2020 ж. мың теңге
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыс	-	761
Өткен кезеңдер үшін ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстарды түзету	-	761
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша шығыс		
Мезгілдік айырмалардың туындауы	5,650,000	258,413
Табыс салығы бойынша шығыстың барлығы	5,650,000	259,174

2021 жылы ағымдағы және кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша мөлшерлеме 20% құрады (2020 жылы: 20%).

31 желтоқсанда аяқталған бір жылдағы салықтың тиімді мөлшерлемесінің есебі:

	2021 ж. мың теңге	%	2020 ж. мың теңге	%
Салық салғанға дейінгі пайда	18,382,416		4,416,582	
Табыс салығы бойынша қолданыстағы мөлшерлемеге сәйкес есептелген табыс салығы	3,676,483	20.00	883,316	20.00
Бағалы қағаздар бойынша салық салынбайтын кірістер	(3,979,197)	(21.65)	(2,629,802)	(59.54)
Алдыңғы кезеңдер үшін пайдаға ағымдағы салық бойынша шығыстарды түзету	-	-	761	0.02
Құнсызданудан болған шегерілмейтін зияндар	4,792,472	26.07	513,588	11.63
Шегерілмейтін шығыстар	1,160,242	6.31	1,491,311	33.77
	5,650,000	30.74	259,174	5.87

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері

Шоғырландырылмаған қаржылық есепте көрсетілген активтер мен міндеттемелердің баланстық құны мен салық салынатын базаны есептеу мақсатында пайдаланылатын сомалардың арасындағы туындайтын уақытша айырмалар 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кейінге қалдырылған таза салықтық міндеттемелердің туындауына әкеп соғады.

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылмаған қаржылық есептілікке ескертпелер

2017 жылы пайда болған болашақ кезеңдерге ауыстырылған салық шығынын пайдалану мерзімі 2027 жылғы 31 желтоқсанда аяқталады. 2021 жыл ішінде Банк 35,275,836 мың теңге (2020 жылы: 8,964,424 мың теңге) сомасына салық шығынын пайдаланды. Табыс салығы бойынша салық салынатын базаның мөлшерін азайтатын қалған уақытша айырмаларды пайдалану мерзімі қолданыстағы салық заңнамасымен шектелмеген.

2021 жылы және 2020 жылы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде уақытша айырмалардың мәнінің өзгерісі келесі түрде берілуі мүмкін:

2021 ж. мың теңге	2021 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	Пайда немесе зиян құрамында көрсетілген	Басқа жиынтық кірістің құрамында танылған	2021 жылғы 31 желтоқсан- дағы жағдай бойынша қалдық
Клиенттерге берілген кредиттер	1,101,134	211,487	-	1,312,621
Негізгі қаражат	(1,084,873)	(88,561)	-	(1,173,434)
Басқа да активтер	21,208	3,950	-	25,158
Банктердегі депозиттер мен шоттар бойынша төлеуге сыйақы	42	41,201	-	41,243
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздар	(20,045,289)	594,569	-	(19,450,720)
Басқа да міндеттемелер	321,076	629,272	-	950,348
Болашақ кезеңдерге ауыстырылған салық шығындары	13,508,732	(7,055,167)	-	6,453,565
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын және амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері	(1,635)	-	14,174	12,539
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	(488,687)	57,286	-	(431,401)
Жалдау бойынша міндеттемелер	556,585	(44,037)	-	512,548
	(6,111,707)	(5,650,000)	14,174	(11,747,533)

2020 ж. мың теңге	2020 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	Пайда немесе зиян құрамында көрсетілген	Капитал құрамында танылған	2020 жылғы 31 желтоқсан- дағы жағдай бойынша қалдық
Клиенттерге берілген кредиттер	12,530	1,088,604	-	1,101,134
Негізгі қаражат	(1,038,390)	(46,483)	-	(1,084,873)
Басқа да активтер	60,094	(38,886)	-	21,208
Банктердегі депозиттер мен шоттар бойынша төлеуге сыйақы	1,730	(1,688)	-	42
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздар	(20,553,556)	508,267	-	(20,045,289)
Басқа да міндеттемелер	325,646	(4,570)	-	321,076
Болашақ кезеңдерге ауыстырылған салық зияндары	15,301,617	(1,792,885)	-	13,508,732
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржылық активтер	533	-	(2,168)	(1,635)
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	(596,916)	108,229	-	(488,687)
Жалдау бойынша міндеттемелер	635,586	(79,001)	-	556,585
	(5,851,126)	(258,413)	(2,168)	(6,111,707)

12 Ақша қаражаты мен олардың баламалары

	2021 ж. 31 желтоқсан мың теңге	2020 ж. 31 желтоқсан мың теңге
Кассадағы ақша қаражаты	32,498,229	30,098,896
ҚРҰБ-ғы «Ностро» түріндегі шоттар	77,214,339	143,104,232
Басқа банктердегі «Ностро» түріндегі шоттар		
- «АА-»-дан «АА+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	56,022,937	26,057,564
- «А-»-дан «А+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	4,530,905	1,732,281
- «BBB-»-дан «BBB+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	6,549,930	7,657,089
- «BB-»-дан «BB+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	445,398	551,617
- «В-»-дан «В+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	757,100	77,391
- кредит рейтингісі берілмеген	125,531	302,525
Басқа банктердегі «Ностро» түріндегі шоттардың барлығы	68,431,801	36,378,467
ҚРҰБ-ғы мерзімді депозиттер	223,465,217	95,189,422
Басқа банктердегі мерзімді депозиттер		
- «BBB-»-дан «BBB+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	2,880,592	1,124,115
- «В-»-дан «В+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	8,638,015	-
Басқа банктердегі мерзімді депозиттердің барлығы	11,518,607	1,124,115
Болжалды кредиттік зияндарға резервті шегергенге дейінгі ақша қаражаты мен олардың баламаларының барлығы	413,128,193	305,895,132
Болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв	(9,149)	(1,523)
Ақша қаражаты мен олардың баламаларының барлығы	413,119,044	305,893,609

Кредит рейтингілері «Fitch» рейтингілік агенттігінің стандарттарына сәйкес немесе басқа халықаралық рейтингілік агенттіктерінің осыған ұқсас стандарттарына сәйкес ұсынылған.

Барлық ақша қаражаты мен олардың баламалары кредиттік тәуекелдің 1 Деңгейіне жатқызылған.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің 2 банкі бар (2020 жыл: 2 банк), олардың шоттары мен депозиттері бойынша қалдықтары меншікті капиталдың 10%-ынан асады. Аталмыш контрагенттердің қалдықтарының жиынтық көлемі 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 356,702,493 мың теңгені құрайды (2020 жыл: 264,351,218 мың теңге).

2021 және 2020 жылдары Банк Қазақстан қор биржасындағы контрагенттермен «кері репо» келісімін жасасты. Бұл келісімдер Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігінің қазынашылық міндеттемелерімен, ҚРҰБ дисконттық ноталарымен. 2021 жылғы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша аяқталмаған "кері репо" мәмілелері жоқ.

Минималды резервтерге қойылатын талаптар

Минималды резервті талаптар ҚРҰБ шығарған нормативтік актілерге сәйкес банктердің міндеттемелерінің түрлі топтарының анықталған қатынасының жалпы сомасы ретінде есептеледі. Банктер резервтік активтердің орташа мөлшерін ұстау жолымен (ең төменгі резервтік талаптарды айқындау кезеңіндегі ең төменгі резервтік талаптардың орташа мөлшерінің 50 (елу) пайызынан аспайтын мөлшердегі ұлттық валютадағы кассадағы ақша қаражаты және ҚРҰБ-дағы шоттардағы ұлттық валютадағы қалдықтар) орташа минималдық талаптарға тең немесе асырылатын осы талаптарды орындауға міндетті. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша минималдық резервтің сомасы 28,350,084 мың теңгені (2020 жылы 31 желтоқсанда: 17,384,894 мың теңге) құрады.

13 Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері

	2021 ж. 31 желтоқсан мың теңге	2020 ж. 31 желтоқсан мың теңге
Банктің меншігінде болып табылатындар		
Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігінің мемлекеттік қазынашылық облигациялары	92,575,025	78,512,607
ҚРҰБ дисконттық ноталары	-	2,869,489
АҚШ мемлекеттік қазынашылық облигациялары	846,876	-
<i>Даму банктерінің облигациялары</i>		
Азия даму банкінің облигациялары	2,963,111	2,941,833
Еуразиялық даму банкінің облигациялары	2,683,166	-
<i>Корпоративтік облигациялар</i>		
«BBB-»-дан «BBB+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	24,931,838	7,262,473
«B-»-дан «B+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	-	2,498,175
	124,000,016	94,084,577

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері бойынша болжамды кредиттік зияндарға арналған резерв 43,408 мың теңгені құрады (2020 жылғы 31 желтоқсанда: 44,185 мың теңге).

2021 жылғы 31 желтоқсандағы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын барлық қаржы активтері 1-сатыға жатады.

Кредиттік рейтингтер "Fitch" рейтинг агенттігінің стандарттарына немесе басқа халықаралық рейтинг агенттіктерінің осыған ұқсас стандарттарына сәйкес берілген.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қазынашылық облигациялар мен облигациялардың мерзімі де өтпеді, құнсызданған да жоқ.

14 Банктердегі шоттар мен депозиттер

	2021 ж. 31 желтоқсан мың теңге	2020 ж. 31 желтоқсан мың теңге
Мерзімді депозиттер		
- ҚРҰБ-ғы шартты депозит	2,012,871	37,283,936
- «AA-»-дан «AA+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	1,771,485	1,503,613
- «A-»-дан «A+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	2,348,522	2,287,380
- «BB-»-дан «BB+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	111,256	1,707,699
- кредит рейтингісі берілмеген	69,000	66,000
Мерзімді депозиттердің барлығы	6,313,134	42,848,628
Банктерге берілген кредиттер		
- «B-»-дан «B+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	623,205	-
Банктерге берілген кредиттердің барлығы	623,205	-
Болжалды кредиттік зияндарға арналған резервті шегергенге дейінгі амортизацияланған құны бойынша бағаланатын банктердегі шоттар мен депозиттердің барлығы	6,936,339	42,848,628
Болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв	(1,586)	(1,423)
Банктердегі шоттар мен депозиттердің барлығы	6,934,753	42,847,205

Кредит рейтингтері «Fitch» рейтингтік агенттігінің стандарттарына сәйкес немесе басқа халықаралық рейтингтік агенттіктерінің осыған ұқсас стандарттарына сәйкес ұсынылған.

2021 және 2020 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын банктердегі барлық шоттар мен депозиттер кредиттік тәуекелдің 1-деңгейінің сатысына жатады.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚРҰБ-ғы шартты депозитке «ҚОҚ» АҚ, «ҚДБ» АҚ пен «ДАМУ» «ҚДҚ» АҚ-тың арасында жасалған "Қазақстандық орнықтылық қоры" АҚ-тан («ҚОҚ» АҚ) алған 0 мың теңге (2020 жылғы 31 желтоқсанда: 35,286,125 теңге), «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ-тан («ҚДБ» АҚ) алған 513,729 мың теңге және «ДАМУ» «Кәсіпкерлікті дамыту қорынан» (2020 жылғы 31 желтоқсанда: «ДАМУ» «ҚДҚ» АҚ алған 993,042 мың теңге) алған 1,499,142 мың (2020 жылы 31 желтоқсанда: 1,004,769 мың теңге) мөлшеріндегі теңге мөлшеріндегі қаражат енеді. Қаражат кәсіпорындар мен жеке тұлғаларға арнайы жеңілдікті талаптарда бөлінетін болады. Осы қаражат «ҚДБ» АҚ, «ҚОҚ» АҚ және «ДАМУ» «ҚДҚ» АҚ мақұлдағаннан кейін ғана тиісінше, шартты депозиттен алынуы мүмкін.

"ҚОҚ" АҚ қаражаты ҚРҰБ-ның 2020 жылғы 19 наурыздағы № 39 қаулысымен бекітілген шағын және орта кәсіпкерлік субъектілеріне жеңілдікпен кредит беру бағдарламасы шеңберінде тартылды. Қаражаттың нысаналы мақсаты-төтенше жағдайдың енгізілуінен зардап шеккен шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерін 12 айдан аспайтын мерзімге (бірақ 2021 жылғы 31 желтоқсаннан кешіктірмей) жылдық 8% - ға дейінгі мөлшерлемен айналым қаражатын толықтыруға қаржыландыру. Бағдарламаның талаптарына сәйкес қарыздарды өтеуден түскен қаражат ағымдағы шотқа қайтарылады және "ҚОҚ" АҚ мақұлдағаннан кейін ғана шартты депозиттен алынуы мүмкін.

Келесі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін амортизацияланған құны бойынша бағаланатын банктердегі шоттар мен депозиттер бойынша күтілетін кредиттік шығындарға арналған резервтің өзгеруіне талдау келтірілген:

Амортизациялық құны бойынша бағаланатын банктердегі шоттар мен депозиттер	1-саты мың, теңге	Барлығы мың, теңге
Жыл басындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	1,423	1,423
Зияндар бойынша бағалау резервінің таза өзгеруі	42	42
Бағамдық айырмалар мен басқа да өзгерістер	121	121
Жыл аяғындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	1,586	1,586

Келесі кестеде 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін амортизацияланған құны бойынша бағаланатын банктердегі шоттар мен депозиттер бойынша күтілетін кредиттік шығындарға арналған резервтің өзгеруіне талдау келтірілген:

Амортизациялық құны бойынша бағаланатын банктердегі шоттар мен депозиттер	1-саты мың, теңге	Барлығы мың, теңге
Жыл басындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	1,214	1,214
Зияндар бойынша бағалау резервінің таза өзгеруі	86	86
Бағамдық айырмалар мен басқа да өзгерістер	123	123
Жыл аяғындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	1,423	1,423

Банктердегі шоттар мен депозиттерді шоғырландыру

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың шоттары мен депозиттері меншікті капиталдың 10%-ынан асатын банктерде қалдықтары жоқ (2020 жылы: Топтың ҚРҰБ-тан басқа шоттары мен депозиттері меншікті капиталдың 10%-ынан асатын банктерде қалдықтары жоқ).

15 Клиенттерге берілген кредиттер

	2021 ж. 31 желтоқсан мың теңге	2020 ж. 31 желтоқсан мың теңге
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер		
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер		
Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер	265,679,518	209,205,661
Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер	17,523,726	12,969,075
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	283,203,244	222,174,736
Жеке клиенттерге берілген кредиттер		
Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық қарыздар	299,436,789	269,122,585
Автомобиль сатып алуға кредиттер	188,681,361	167,638,429
Ипотекалық кредиттер	8,877,471	11,637,155
Жеке шарттардағы бағдарламалы емес несиелер	6,565,039	6,381,350
Жеке кәсіпкерлік қызметке берілген кредиттер	3,236,875	3,311,473
«Бизнес Авто» бағдарламасы бойынша кредиттер	4,494,794	2,501,937
Жеке клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	511,292,329	460,592,929
Болжалды кредиттік зияндарға арналған резервті шегергенге дейінгі амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер		
Болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв	(154,200,252)	(118,255,253)
Болжалды кредиттік шығындар резервін шегергендегі амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер	640,295,321	564,512,412
Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын, клиенттерге берілген кредиттер		
Клиенттерге берілген, әділ құны бойынша бағаланатын кредиттер	-	4,608,253
Клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	640,295,321	569,120,665

Төмендегі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған бір жылдағы клиенттерге берілген кредиттердің кластары бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резервтің өзгерістерінің талдауы берілген:

мың теңге	1-саты	2-саты	3-саты	РОСІ	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын клиенттерге берілген кредиттер					
Жыл басындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	16,730,121	10,053,242	83,488,652	7,983,238	118,255,253
1-сатыға ауыстыру	6,585,593	(2,562,952)	(4,022,641)	-	-
2-сатыға ауыстыру	(684,546)	6,912,184	(6,227,638)	-	-
3-сатыға ауыстыру	(841,983)	(10,702,123)	11,544,106	-	-
Зияндар бойынша бағалау резервінің таза өзгеруі *	(16,295,221)	(730,238)	31,280,289	1,132,126	15,386,956
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	18,232,024	-	-	-	18,232,024
(Кредиттерді есептен шығару/бұрынырақ есептен шығарылған кредиттерді қалпына келтіру	-	-	(8,202,941)	1,062,963	(7,139,978)
Болжалды кредиттік зияндардың келтірілген құнына қатысты дисконтты босату	-	-	9,743,294	455,820	10,199,114
РОСІ-активтерді тану	-	-	(948,676)	-	(948,676)
Бағамдық айырмалар және өзге де өзгерістер	451,518	(496)	(235,463)	-	215,559
Жыл соңындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	24,177,506	2,969,617	116,418,982	10,634,147	154,200,252

* Тәуекел модельдеріндегі/параметрлеріндегі өзгерістерді қоса алғанда, өтеу (оның ішінде мерзімінен бұрын өтеу) әсері.

мың теңге	1-саты	2-саты	3-саты	POCI	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын клиенттерге берілген кредиттер – корпоративтік клиенттер					
Жыл басындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	1,715,971	5,992,250	32,679,267	7,844,642	48,232,130
1-сатыға ауыстыру	1,931	(1,931)	-	-	-
2-сатыға ауыстыру	(715)	715	-	-	-
3-сатыға ауыстыру	(6,400)	(8,424,985)	8,431,385	-	-
Зияндар бойынша бағалау резервінің таза өзгеруі *	988,467	3,418,744	21,013,825	1,627,609	27,048,645
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	1,197,592	-	-	-	1,197,592
(Кредиттерді есептен шығару/бұрынырақ есептен шығарылған кредиттерді қалпына келтіру	-	-	(7,969,815)	369,746	(7,600,069)
Болжалды кредиттік зияндардың келтірілген құнына қатысты дисконтты босату	-	-	4,962,986	445,930	5,408,916
POCI-активтерді тану	-	-	(19,374)	-	(19,374)
Бағамдық айырмалар және өзге де өзгерістер	1,357	(149)	(56,399)	-	(55,191)
Жыл соңындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	3,898,203	984,644	59,041,875	10,287,927	74,212,649
мың теңге	1-саты	2-саты	3-саты	POCI	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын клиенттерге берілген кредиттер – бөлшек клиенттер					
Жыл басындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	15,014,150	4,060,992	50,809,385	138,596	70,023,123
1-сатыға ауыстыру	6,583,662	(2,561,021)	(4,022,641)	-	-
2-сатыға ауыстыру	(683,831)	6,911,469	(6,227,638)	-	-
3-сатыға ауыстыру	(835,583)	(2,277,138)	3,112,721	-	-
Зияндар бойынша бағалау резервінің таза өзгеруі *	(17,283,688)	(4,148,982)	10,266,464	(495,483)	(11,661,689)
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	17,034,432	-	-	-	17,034,432
Кредиттерді есептен шығару	-	-	(233,126)	693,217	460,091
Болжалды кредиттік зияндардың келтірілген құнына қатысты дисконтты босату	-	-	4,780,308	9,890	4,790,198
POCI-активтерді тану	-	-	(929,302)	-	(929,302)
Бағамдық айырмалар және өзге де өзгерістер	450,161	(347)	(179,064)	-	270,750
Жыл соңындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	20,279,303	1,984,973	57,377,107	346,220	79,987,603

* Тәуекел модельдеріндегі/параметрлеріндегі өзгерістерді қоса алғанда, өтеу (оның ішінде мерзімінен бұрын өтеу) әсері.

Төмендегі кестеде 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған бір жылдағы клиенттерге берілген кредиттердің кластары бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резервтің өзгерістерінің талдауы берілген:

мың теңге	1-саты	2-саты	3-саты	РОСІ	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын клиенттерге берілген кредиттер					
Жыл басындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	19,894,086	1,799,918	82,269,988	6,732,459	110,696,451
1-сатыға ауыстыру	5,787,213	(2,541,684)	(3,245,529)	-	-
2-сатыға ауыстыру	(3,221,445)	6,462,876	(3,241,431)	-	-
3-сатыға ауыстыру	(1,161,651)	(6,015,219)	7,176,870	-	-
Зияндар бойынша бағалау резервінің таза өзгеруі *	(15,792,074)	9,530,680	39,603,063	1,105,931	34,447,600
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	11,403,117	-	-	-	11,403,117
(Кредиттерді есептен шығару/бұрынырақ есептен шығарылған кредиттерді қалпына келтіру	-	-	(40,810,750)	(361,825)	(41,172,575)
Болжалды кредиттік зияндардың келтірілген құнына қатысты дисконтты босату	-	-	1,970,152	519,571	2,489,723
РОСІ-активтерге аудару	-	-	(266,517)	-	(266,517)
Бағамдық айырмалар және өзге де өзгерістер	(179,125)	816,671	32,806	(12,898)	657,454
Жыл соңындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	16,730,121	10,053,242	83,488,652	7,983,238	118,255,253

* Тәуекел модельдеріндегі/параметрлеріндегі өзгерістерді қоса алғанда, өтеу (оның ішінде мерзімінен бұрын өтеу) әсері.

мың теңге	1-саты	2-саты	3-саты	РОСІ	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын клиенттерге берілген кредиттер – корпоративтік клиенттер					
Жыл басындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	1,780,226	547,430	28,781,335	6,732,459	37,841,450
1-сатыға ауыстыру	516	(516)	-	-	-
2-сатыға ауыстыру	-	-	-	-	-
3-сатыға ауыстыру	(65,293)	(137,473)	202,766	-	-
Зияндар бойынша бағалау резервінің таза өзгеруі *	(711,174)	5,509,391	16,130,676	1,011,261	21,940,154
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	317,137	-	-	-	317,137
(Кредиттерді есептен шығару/бұрынырақ есептен шығарылған кредиттерді қалпына келтіру	-	-	(14,027,838)	(404,877)	(14,432,715)
Болжалды кредиттік зияндардың келтірілген құнына қатысты дисконтты босату	-	-	1,612,908	518,697	2,131,605
РОСІ-активтерге аудару	-	-	(1,162)	-	(1,162)
Бағамдық айырмалар және өзге де өзгерістер	394,559	73,418	(19,418)	(12,898)	435,661
Жыл соңындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	1,715,971	5,992,250	32,679,267	7,844,642	48,232,130

мың теңге	1-саты	2-саты	3-саты	РОСІ	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын клиенттерге берілген кредиттер – бөлшек клиенттер					
Жыл басындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	18,113,860	1,252,488	53,488,653	-	72,855,001
1-сатыға ауыстыру	5,786,697	(2,541,168)	(3,245,529)	-	-
2-сатыға ауыстыру	(3,221,445)	6,462,876	(3,241,431)	-	-
3-сатыға ауыстыру	(1,096,358)	(5,877,746)	6,974,104	-	-
Зияндар бойынша бағалау резервінің таза өзгеруі *	(15,080,900)	4,021,289	23,472,387	94,670	12,507,446
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	11,085,980	-	-	-	11,085,980
Кредиттерді есептен шығару	-	-	(26,782,912)	43,052	(26,739,860)
Болжалды кредиттік зияндардың келтірілген құнына қатысты дисконтты босату	-	-	357,244	874	358,118
РОСІ-активтерді тану	-	-	(265,355)	-	(265,355)
Бағамдық айырмалар және өзге де өзгерістер	(573,684)	743,253	52,224	-	221,793
Жыл соңындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв көлемі	15,014,150	4,060,992	50,809,385	138,596	70,023,123

* Тәуекел модельдеріндегі/параметрлеріндегі өзгерістерді қоса алғанда, өтеу (оның ішінде мерзімінен бұрын өтеу) әсері.

2021 жыл ішінде Банк 7,139,978 мың теңге сомасындағы кредиттерді есептен шығарды, бұл 3-сатыға және РОСІ-активтерге жатқызылған кредиттер бойынша зияндар бойынша бағалау резервінің азаюына әкелді (2020 жылы: 41,172,575 мың теңге).

Жыл ішінде берілген кредиттердің едәуір көлемі бөлшек кредиттер портфелінің жалпы баланстық құнының 641,526,999 мың теңгеге өсуіне себепші болды (2020 жылы: 359,931,646 мың теңге), 12 айлық негізде бағаланатын залалға резервтің тиісінше ұлғаюы 18,232,024 мың теңгені (2020 жылы: 11,403,117 мың теңге) құрады.

Жыл ішінде өтелген кредиттердің едәуір көлемі кредиттер портфелінің жалпы баланстық құнының есептелген сыйақыны қоса алғанда 628,615,340 мың теңгеге (2020 жылы: 507,207,288 мың теңге) төмендеуіне себепші болды, зиянға арналған резервтің тиісінше төмендеуі 33,252,526 мың теңгені (2020 жылы: 26,003,556 мың теңге) құрады.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша таза баланстық құны 16,426,255 мың теңге (2020 жылғы 31 желтоқсан: 16,228,427 мың теңге) қарыздар бойынша күтілетін кредиттік зияндарға бағалау резерві қамтамасыз етудің болуына байланысты танылмады.

Келесі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын кредиттер бойынша кредиттік өнімдердің түрлері туралы ақпарат берілген:

	Болжалды кредиттік зияндар резервін шегергенге дейінгі кредит көлемі мың теңге	Болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв мың теңге	Баланстық құны мың теңге
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер			
Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер	265,679,518	(69,495,867)	196,183,651
Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер	17,523,726	(4,716,782)	12,806,944
Жеке клиенттерге берілген кредиттер			
Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық қарыздар	299,436,789	(65,544,171)	233,892,618
Автомобиль сатып алуға кредиттер	188,681,361	(10,307,231)	178,374,130
Ипотекалық кредиттер	8,877,471	(1,188,959)	7,688,512
Жеке шарттардағы бағдарламалы емес несиелер	6,565,039	(1,554,783)	5,010,256
Жеке кәсіпкерлік қызметке берілген кредиттер	3,236,875	(1,160,110)	2,076,765
«Бизнес Авто» бағдарламасы бойынша кредиттер	4,494,794	(232,349)	4,262,445
Клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	794,495,573	(154,200,252)	640,295,321

Келесі кестеде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын кредиттер бойынша кредиттік өнімдердің түрлері туралы ақпарат берілген:

	Болжалды кредиттік зияндар резервін шегергенге дейінгі кредит көлемі мың теңге	Болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв мың теңге	Баланстық құны мың теңге
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер			
Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер	209,205,661	(44,021,291)	165,184,370
Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер	12,969,075	(4,210,839)	8,758,236
Жеке клиенттерге берілген кредиттер			
Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық қарыздар	269,122,585	(58,207,915)	210,914,670
Автомобиль сатып алуға кредиттер	167,638,429	(7,318,294)	160,320,135
Ипотекалық кредиттер	11,637,155	(1,593,826)	10,043,329
Жеке шарттардағы бағдарламалы емес несиелер	6,381,350	(1,352,974)	5,028,376
Жеке кәсіпкерлік қызметке берілген кредиттер	3,311,473	(1,347,446)	1,964,027
«Бизнес Авто» бағдарламасы бойынша кредиттер	2,501,937	(202,668)	2,299,269
Клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	682,767,665	(118,255,253)	564,512,412

(а) Клиенттерге берілген кредиттердің сапасы

Төмендегі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер сапасы туралы ақпарат берілген:

мың теңге	12 айлық болжалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсызданған болып табылатын активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Бастапқы тану кезінде кредиттік- құнсызданған активтер	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер – корпоративтік клиенттер					
Кредиттік тәуекелдің тек ішкі градациясы бар:					
Стандартты	37,388,543	-	-	-	37,388,543
Тәуекел деңгейі төмен	111,114,704	333,755	-	-	111,448,459
Орташа тәуекел деңгейі бар	9,133,120	5,465,781	3,249,693	798,080	18,646,674
Жоғары тәуекел деңгейімен	-	-	62,978,039	-	62,978,039
Проблемалық	-	-	5,567,675	14,569,603	20,137,278
Тәуекел деңгейі жоғары, проблемалық	-	-	14,090,076	990,449	15,080,525
Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттердің барлығы	157,636,367	5,799,536	85,885,483	16,358,132	265,679,518
Зияндарға арналған бағалау резерві	(3,859,519)	(984,644)	(54,363,903)	(10,287,801)	(69,495,867)
Құнсыздануға арналған резервті шегергендегі ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер	153,776,848	4,814,892	31,521,580	6,070,331	196,183,651

мың теңге	12 айлық болжалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсызданған болып табылатын активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Бастапқы тану кезінде кредиттік- құнсызданған активтер	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер – шағын және орта кәсіпорындар					
Кредиттік тәуекелдің тек ішкі градациясы бар:					
Стандартты	5,819,167	41,747	-	-	5,860,914
Тәуекел деңгейі төмен	3,148,100	336,892	-	-	3,484,992
Орташа тәуекел деңгейі бар	-	-	361,814	379,687	741,501
Проблемалық	-	-	145,920	-	145,920
Тәуекел деңгейі жоғары, проблемалық	-	-	4,761,142	-	4,761,142
Рейтингсіз	181,238	-	36,968	-	218,206
Рейтингсіз (ақша кепілімен)	2,311,051	-	-	-	2,311,051
Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттердің барлығы	11,459,556	378,639	5,305,844	379,687	17,523,726
Зияндарға арналған бағалау резерві	(38,684)	-	(4,677,972)	(126)	(4,716,782)
Құнсыздануға арналған резервті шегергендегі шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер	11,420,872	378,639	627,872	379,561	12,806,944

		Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсызданған болып табылатын активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Бастапқы тану кезінде кредиттік- құнсызданған активтер	Барлығы
мың теңге	12 айлық болжалды кредиттік зияндар				
Автомобиль сатып алуға кредиттер					
Мерзімі кешіктірілмегендер 30 күннен кем мерзімге	169,793,464	2,047,639	3,459,021	79,290	175,379,414
кешіктірілгендер 30-89 күнге мерзімі	4,134,452	697,245	1,439,661	6,996	6,278,354
кешіктірілгендер 90-179 күнге мерзімі	-	808,293	600,618	-	1,408,911
кешіктірілгендер 180-360 күнге мерзімі	-	14,925	835,791	-	850,716
кешіктірілгендер 360 күннен аса мерзімі	-	-	1,036,910	136	1,037,046
кешіктірілгендер	-	-	3,726,920	-	3,726,920
	173,927,916	3,568,102	11,098,921	86,422	188,681,361
Зияндарға арналған бағалау резерві	(2,175,590)	(276,388)	(7,798,004)	(57,249)	(10,307,231)
Автомобиль сатып алуға кредиттер, нетто	171,752,326	3,291,714	3,300,917	29,173	178,374,130
Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық кредиттер					
Мерзімі кешіктірілмегендер 30 күннен кем мерзімге	233,446,109	3,057,782	8,722,944	91,360	245,318,195
кешіктірілгендер 30-89 күнге мерзімі	7,497,846	1,012,623	2,443,646	11,917	10,966,032
кешіктірілгендер 90-179 күнге мерзімі	674	2,898,343	1,756,773	2,833	4,658,623
кешіктірілгендер 180-360 күнге мерзімі	-	18,828	3,509,979	1,676	3,530,483
кешіктірілгендер 360 күннен аса мерзімі	-	-	12,613,352	209	12,613,561
кешіктірілгендер	-	-	22,349,895	-	22,349,895
Мерзімі кешіктірілмегендер	240,944,629	6,987,576	51,396,589	107,995	299,436,789
Зияндарға арналған бағалау резерві	(17,765,064)	(1,678,013)	(46,004,437)	(96,657)	(65,544,171)
Баланстық құны	223,179,565	5,309,563	5,392,152	11,338	233,892,618
Жеке шарттардағы бағдарламалы емес несиелер					
Мерзімі кешіктірілмегендер 30 күннен кем мерзімге	4,633,391	-	258,732	41,008	4,933,131
кешіктірілгендер 180-360 күнге мерзімі	-	-	3,132	52,930	56,062
кешіктірілгендер 360 күннен аса мерзімі	-	-	71,724	-	71,724
кешіктірілгендер	-	-	1,504,122	-	1,504,122
	4,633,391	-	1,837,710	93,938	6,565,039
Зияндарға арналған бағалау резерві	(2,007)	-	(1,489,223)	(63,553)	(1,554,783)
Баланстық құны	4,631,384	-	348,487	30,385	5,010,256
Ипотекалық кредиттер					

мың теңге	Кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша барлық мерзім		Кредиттік-құнсызданған болып табылатын активтер бойынша барлық мерзім ішінде		Бастапқы тану кезінде кредиттік-құнсызданған активтер	Барлығы
	12 айлық болжалды зияндар	12 айлық болжалды зияндар	болжалды зияндар	болжалды зияндар		
Мерзімі кешіктірілмегендер 30 күннен кем мерзімге кешіктірілгендер	6,445,681	196,803	370,882	138,680		7,152,046
30-89 күнге мерзімі кешіктірілгендер	111,043	46,355	80,020	-		237,418
90-179 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	69,675	88,474	-		158,149
180-360 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	87,791	88		87,879
360 күннен аса мерзімі кешіктірілгендер	-	-	36,238	16,143		52,381
Мерзімі кешіктірілгендер	-	-	1,147,764	41,834		1,189,598
Мерзімі кешіктірілмегендер	6,556,724	312,833	1,811,169	196,745		8,877,471
Зияндарға арналған бағалау резерві	(65,567)	(12,864)	(1,007,499)	(103,029)		(1,188,959)
Баланстық құны	6,491,157	299,969	803,670	93,716		7,688,512
Жеке кәсіпкерлік қызметке берілген кредиттер						
Мерзімі кешіктірілмегендер 30 күннен кем мерзімге кешіктірілгендер	1,813,006	147,260	6,067	28,126		1,994,459
30-89 күнге мерзімі кешіктірілгендер	12,329	2,107	7,641	-		22,077
90-179 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	3,670	2,049	-		5,719
180-360 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	4,951	472		5,423
360 күннен аса мерзімі кешіктірілгендер	-	-	7,542	-		7,542
Мерзімі кешіктірілгендер	-	-	1,201,069	586		1,201,655
	1,825,335	153,037	1,229,319	29,184		3,236,875
Зияндарға арналған бағалау резерві	(50,820)	(5,614)	(1,077,944)	(25,732)		(1,160,110)
Баланстық құны	1,774,515	147,423	151,375	3,452		2,076,765
«Бизнес Авто» бағдарламасы бойынша кредиттер						
Мерзімі кешіктірілмегендер 30 күннен кем мерзімге кешіктірілгендер	4,406,297	69,223	-	-		4,475,520
30-89 күнге мерзімі кешіктірілгендер	7,671	-	-	-		7,671
90-179 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	11,603	-	-		11,603
180-360 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	-	-		-
Мерзімі кешіктірілгендер	4,413,968	80,826	-	-		4,494,794
Зияндарға арналған бағалау резерві	(220,255)	(12,094)	-	-		(232,349)
Баланстық құны	4,193,713	68,732	-	-		4,262,445

Төмендегі кестеде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер сапасы туралы ақпарат берілген:

	12 айлық болжалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсызданған болып табылатын активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Бастапқы тану кезінде кредиттік- құнсызданған активтер	Барлығы
мың теңге					
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер – корпоративтік клиенттер					
Кредиттік тәуекелдің тек ішкі градациясы бар:					
Стандартты	14,754,098	-	-	-	14,754,098
Тәуекел деңгейі төмен	54,724,978	-	-	-	54,724,978
Орташа тәуекел деңгейімен	-	26,055,297	5,126,146	264,442	31,445,885
Жоғары тәуекел деңгейімен	-	-	68,288,429	-	68,288,429
Проблемалық	-	-	3,139,521	14,366,534	17,506,055
Тәуекел деңгейі жоғары, проблемалық	-	-	19,626,101	457,252	20,083,353
Рейтингсіз (ақша кепілімен)	2,402,863	-	-	-	2,402,863
Ірі кәсіпорында рға берілген кредиттердің барлығы	71,881,939	26,055,297	96,180,197	15,088,228	209,205,661
Зияндарға арналған бағалау резерві	(1,686,934)	(5,992,250)	(28,497,465)	(7,844,642)	(44,021,291)
Құнсыздануға арналған резервті шегергендегі ірі кәсіпорында рға берілген кредиттер	70,195,005	20,063,047	67,682,732	7,243,586	165,184,370

мың теңге	12 айлық болжалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсызданған болып табылатын активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Бастапқы тану кезінде кредиттік- құнсызданған активтер	Барлығы
	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер – шағын және орта кәсіпорындар				
Кредиттік тәуекелдің тек ішкі градациясы бар:					
Стандартты	3,226,628	-	-	-	3,226,628
Тәуекел деңгейі төмен	3,397,723	-	-	-	3,397,723
Орташа тәуекел деңгейі бар	-	-	526,866	-	526,866
Проблемалық	-	-	47,793	-	47,793
Тәуекел деңгейі жоғары, проблемалық	-	-	4,952,716	-	4,952,716
Рейтингсіз	479,169	-	42,640	-	521,809
Рейтингсіз (ақша кепілімен)	295,540	-	-	-	295,540
Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттердің барлығы					
Зияндарға арналған бағалау резерві	7,399,060	-	5,570,015	-	12,969,075
Құнсыздануға арналған резервті шегергендегі шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер	(29,037)	-	(4,181,802)	-	(4,210,839)
	7,370,023	-	1,388,213	-	8,758,236

	12 айлық болжалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Кредиттік- құнсызданған болып табылатын активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	Бастапқы тану кезінде кредиттік- құнсызданған активтер	Барлығы
Автомобиль сатып алуға кредиттер					
Мерзімі					
кешіктірілмегендер	142,088,181	5,915,738	7,929,520	46	155,933,485
30 күннен кем мерзімге					
кешіктірілгендер	3,243,008	1,653,132	1,049,700	-	5,945,840
30-89 күнге мерзімі					
кешіктірілгендер	-	498,102	434,810	-	932,912
90-179 күнге мерзімі					
кешіктірілгендер	-	-	1,284,827	-	1,284,827
180-360 күнге мерзімі					
кешіктірілгендер	-	-	590,150	-	590,150
360 күннен аса мерзімі					
кешіктірілгендер	-	-	2,951,215	-	2,951,215
	145,331,189	8,066,972	14,240,222	46	167,638,429
Зияндарға арналған бағалау резерві	(1,598,338)	(555,586)	(5,164,324)	(46)	(7,318,294)
Автомобильдерді сатып алуға арналған кредиттер, нетто					
	143,732,851	7,511,386	9,075,898	-	160,320,135
Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық кредиттер					
Мерзімі					
кешіктірілмегендер	190,771,309	10,013,294	20,864,352	-	221,648,955
30 күннен кем мерзімге					
кешіктірілгендер	6,886,775	3,130,975	1,658,332	-	11,676,082
30-89 күнге мерзімі					
кешіктірілгендер	-	2,632,761	865,869	-	3,498,630
90-179 күнге мерзімі					
кешіктірілгендер	-	46,363	10,439,400	-	10,485,763
180-360 күнге мерзімі					
кешіктірілгендер	-	-	4,297,627	-	4,297,627
360 күннен аса мерзімі					
кешіктірілгендер	-	-	17,515,528	-	17,515,528
Мерзімі					
кешіктірілмегендер	197,658,084	15,823,393	55,641,108	-	269,122,585
Зияндарға арналған бағалау резерві	(13,199,150)	(3,406,523)	(41,602,242)	-	(58,207,915)
Баланстық құны	184,458,934	12,416,870	14,038,866	-	210,914,670
Жеке шарттардағы бағдарламалы емес несиелер					
Мерзімі					
кешіктірілмегендер	3,677,554	-	170,430	234,903	4,082,887
30 күннен кем мерзімге					
кешіктірілгендер	-	-	-	-	-
30-89 күнге мерзімі					
кешіктірілгендер	-	-	53,242	-	53,242
360 күннен аса мерзімі					
кешіктірілгендер	-	-	2,245,221	-	2,245,221
	3,677,554	-	2,468,893	234,903	6,381,350
Зияндарға арналған бағалау резерві	(12,597)	-	(1,288,883)	(51,494)	(1,352,974)
Баланстық құны	3,664,957	-	1,180,010	183,409	5,028,376
Ипотекалық кредиттер					

мың теңге	Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын		Кредиттік- құнсызданған болып табылатын активтер		Бастапқы тану кезінде кредиттік- құнсызданған активтер	Барлығы
	12 айлық болжалды кредиттік зияндар	активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар	активтер бойынша барлық мерзім ішінде болжалды кредиттік зияндар		
Мерзімі кешіктірілмегендер	8,128,428	554,251	472,988	121,602	9,277,269	
30 күннен кем мерзімге кешіктірілгендер	109,023	83,841	159,258	7,028	359,150	
30-89 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	37,831	181,375	37,115	256,321	
90-179 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	132,552	-	132,552	
180-360 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	166,599	-	166,599	
360 күннен аса мерзімі кешіктірілгендер	-	-	1,445,264	-	1,445,264	
Мерзімі кешіктірілмегендер	8,237,451	675,923	2,558,036	165,745	11,637,155	
Зияндарға арналған бағалау резерві	(84,016)	(34,742)	(1,388,266)	(86,802)	(1,593,826)	
Баланстық құны	8,153,435	641,181	1,169,770	78,943	10,043,329	

Жеке кәсіпкерлік қызметке берілген кредиттер

Мерзімі кешіктірілмегендер	1,106,996	182,523	585,818	424	1,875,761	
30 күннен кем мерзімге кешіктірілгендер	528	44,521	54,295	-	99,344	
30-89 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	5,895	42,836	-	48,731	
90-179 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	3,160	4,487	-	7,647	
180-360 күнге мерзімі кешіктірілгендер	-	-	41,265	-	41,265	
360 күннен аса мерзімі кешіктірілгендер	-	-	1,238,725	-	1,238,725	
	1,107,524	236,099	1,967,426	424	3,311,473	
Зияндарға арналған бағалау резерві	(16,723)	(61,963)	(1,268,506)	(254)	(1,347,446)	
Баланстық құны	1,090,801	174,136	698,920	170	1,964,027	

**«Бизнес Авто»
бағдарламасы
бойынша
кредиттер**

Мерзімі кешіктірілмегендер	2,083,443	13,171	399,860	-	2,496,474	
30 күннен кем мерзімге кешіктірілгендер	5,463	-	-	-	5,463	
	2,088,906	13,171	399,860	-	2,501,937	
Зияндарға арналған бағалау резерві	(103,326)	(2,178)	(97,164)	-	(202,668)	
Баланстық құны	1,985,580	10,993	302,696	-	2,299,269	

(ә) Болжалды кредиттік зияндарды бағалау кезіндегі негізгі жорамалдар мен пайымдаулар**(i) Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер**

Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резервтің мөлшерін анықтау кезінде басшылар келесі жорамалдарды жасаған:

- сатылған жағдайда кепілде тұрған меншіктің бастапқы бағаланған құнының 30% - 60% төмендеуі;
- кепіл массасынан қатты емес кепіл түрлерін алып тастау;
- қамтамасыз етуді сатудан түскен түсімді алу кезінде 36 айға дейін кешіктіру;
- кредиттік сапаны есепке алу бойынша 1-сатыға жатқызылған кредиттер бойынша PD деңгейі 0.88-26.06% құрады, кредиттік сапаның 2-сатысына жатқызылған кредиттер бойынша – 2.83-32.61%, қарыз алушының ішкі рейтингінің деңгейіне байланысты;
- жалпы баланстық құны меншікті капиталдың 0.2%-нан кем, бірақ 180 млн. теңгеден аспайтын 1, 2 және 3-сатыға жатқызылған кредиттер бойынша LGD деңгейі 0% бастап 79.20% дейін құрады. Меншікті капиталдың жалпы баланстық құны 0.2%-дан асатын 3-кезеңге жатқызылған кредиттер бойынша LGD деңгейі 0% бастап 100% дейін құрады.

Жоғарыда келтірілген бағалауларды өзгерту болжалды кредиттік зияндарға арналған резервтің көлеміне әсер етуі мүмкін. Мысалы, болжамды ақшалай ағын құнының ағымдағы сәтіне келтірілген таза көлемі плюс/минус бір пайызға өзгергенде корпоративтік клиенттерге берілген кредиттердің болжалды кредиттік зияндарға арналған резервінің мөлшері 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 2,089,906 мың теңгеге төмен/жоғары болар еді.

(ii) Бөлшек клиенттерге берілген кредиттер және ұжымдық негізде бағаланатын басқа да кредиттер

Банк бөлшек клиенттерге берілген кредиттер бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резервтің мөлшерін кредиттердің осы түрлері бойынша нақты шеккен шығындардың өткен тәжірибесі негізінде бағалайды. Бөлшек клиенттерге берілген кредиттер бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резервтің мөлшерін анықтау кезінде басшылық қолданған айтарлықтай жорамалдарға келесілер кіреді:

- нақты шеккен шығындар миграциясының деңгейі тұрақты және соңғы 5-8 жылда нақты шеккен шығындар миграциясының сызбасы негізінде анықталуы мүмкін; кредиттік сапаны есепке алу бойынша 1-сатыға жататын өнімдер топтары бойынша $Pd_{12\text{ ай}}$ деңгейі 0.86-14.69% құрады (ең төменгі мәні 0.86% «SME» («МСБ») өніміне сәйкес келеді және ең жоғарғы мәні 14.69% "UnCL" өніміне («Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық қарыздар») сәйкес келеді), кредиттік сапаның 2-сатысына жататын Pd_{lifeTime} деңгейі 8.24-47.02% құрады, біртекті бөлшек портфель өнімдерінің тобына байланысты (ең төменгі мәні 8.24% «SME» («МСБ») өніміне («Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық қарыздар») сәйкес келеді және ең жоғарғы мәні 47.02% «UnCL» өніміне («Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық қарыздар») сәйкес келеді);
- қамтамасыз етілмеген кредиттерді қайтару коэффициенттері соңғы 5-8 жылдағы ақшалай қаржыны қайтарудың тарихи коэффициенттері негізінде есептеледі; 1 және 2-сатыдағы біртекті портфель өнімдері бойынша LGD деңгейі «SME» («МСБ») өнімі бойынша 15.06%-дан (жалақы ақша кредиті) "POS" өнімі бойынша («Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық қарыздар») 69.64%-ға дейін құрады. 3-сатыдағы біртекті портфель өнімдері бойынша "ШОБ бизнес авто" өнімі бойынша 32.54%-дан "Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық қарыздар" өнімі бойынша 100%-ға дейін құрады;
- қамтамасыз етуді сатудан түскен түсімді алу 24 айға кешіктіріледі;

- сату мерзімін күтілетін мерзімнен аса созатын, қамтамасыз ету ретінде кепілге берілген машиналарды алып алу үшін айтарлықтай заңдық қиындықтар жоқ;
- автомобильдер айтарлықтай бүлінусіз алып алынады немесе алынды немесе бүлінуді сақтандыру компаниялары өтейді және қызмет көрсетудің негізделген шығыстары мен жеткіліксіз өтімділік үшін дисконт шегерімімен есепті күнде қолданылатын нарықтық баа бойынша сатылады;

Жоғарыда келтірілген бағалауларды өзгерту болжалды кредиттік зияндарға арналған резервтің көлеміне әсер етуі мүмкін. Мысалы, болжамды ақшалай ағын құнының ағымдағы сәтіне келтірілген таза көлемі плюс/минус үш пайызға өзгергенде бөлшек клиенттерге берілген кредиттер бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резервінің мөлшері 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 12,939,142 мың теңгеге төмен/жоғары болар еді.

Кестеде қамтамасыз ету және корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер бойынша кредиттің сапасын жоғарылатудың басқа құралдары туралы ақпарат келтірілген, қамтамасыз ету түрлері бойынша:

(б) Қамтамасыз етуді талдау

(і) Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер

2021 ж. 31 желтоқсан мың теңге	Клиенттерге берілген кредиттердің баланстық құны	Қамтамасыз етудің әділ құны - есеп беретін күнгі жағдайға сәйкес бағаланған қамтамасыз ету	Қамтамасыз етудің әділ құны - кредит берілген күнгі жағдайға сәйкес бағаланған қамтамасыз ету	Әділ құны анықталмаған
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын кредиттер				
Кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын кредиттер				
Көлік құралдары	58,640,209	58,589,481	50,728	-
Корпоративтік кепілдіктер және жеке тұлғаларға кепілдіктер	31,401,844	-	-	31,401,844
Жылжымайтын мүлік	23,629,428	19,347,554	4,281,874	-
Сактандыру	10,321,776	-	-	10,321,776
Ақша қаражаттары және депозиттер	8,107,814	8,107,814	-	-
Құрал-жабдықтар	2,802,059	2,802,059	-	-
Айналымдағы тауарлар	1,676,383	1,676,383	-	-
Жер қойнауын пайдалануға құқықтар	287,142	287,142	-	-
Келешектегі мүлік/ақша	17,692	17,692	-	-
Басқа қамтамасыз етулер	1,526,701	1,526,701	-	-
Қамтамасыз етусіз және кредитке қабілеттілікті күшейтудің өзге де құралдарынсыз	31,980,203	-	-	31,980,203
Кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын кредиттердің барлығы	170,391,251	92,354,826	4,332,602	73,703,823
Кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын кредиттер				
Жылжымайтын мүлік	38,423,705	38,423,705	-	-
Құрал-жабдықтар	115,068	115,068	-	-
Ақша қаражаттары және депозиттер	43,606	43,606	-	-
Корпоративтік кепілдіктер және жеке тұлғаларға кепілдіктер	12,387	-	-	12,387
Көлік құралдары	3,578	3,578	-	-
Қамтамасыз етусіз және кредитке қабілеттілікті күшейтудің өзге де құралдарынсыз	1,000	-	-	1,000
Кредиттік-құнсызданған кредиттердің барлығы	38,599,344	38,585,957	-	13,387
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын корпоративтік клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	208,990,595	130,940,783	4,332,602	73,717,210

Бұрын келтірілген кестелер артық қамтамасыз ету құнын жоққа шығарады.

	Клиенттерге берілген кредиттердің баланстық құны	Қамтамасыз етудің әділ құны - есеп беретін күнгі жағдайға сәйкес бағаланған қамтамасыз ету	Қамтамасыз етудің әділ құны - кредит берілген күнгі жағдайға сәйкес бағаланған қамтамасыз ету	Әділ құны анықталмаған
2020 ж. 31 желтоқсан мың теңге				
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын кредиттер				
Кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын кредиттер				
Жылжымайтын мүлік	43,077,940	41,813,820	1,264,120	-
Көлік құралдары	19,581,524	19,567,155	14,369	-
Корпоративтік кепілдіктер және жеке тұлғаларға кепілдіктер	5,513,711	-	-	5,513,711
Ақша қаражаты мен депозиттер	5,663,102	5,663,102	-	-
Аяқталмаған құрылыс	-	-	-	-
Сактандыру	3,526,072	-	-	3,526,072
Айналымдағы тауарлар	2,538,151	2,538,151	-	-
Құрал-жабдықтар	1,657,282	1,657,282	-	-
Жер қойнауын пайдалануға құқықтар	354,181	354,181	-	-
Болашақтағы мүлік/ақша	65,398	65,398	-	-
Басқа қамтамасыз етулер	4,781	4,781	-	-
Қамтамасыз етусіз және кредитке кабілеттілікті күшейтудің өзге де құралдарынсыз	15,645,933	-	-	15,645,933
Кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын кредиттердің барлығы	97,628,075	71,663,870	1,278,489	24,685,716
Кредиттік-құнсызданған кредиттер				
Жылжымайтын мүлік	69,545,516	69,332,996	212,520	-
Аяқталмаған құрылыс	4,794,464	4,794,464	-	-
Құрал-жабдықтар	942,039	942,039	-	-
Көлік құралдары	163,043	163,029	14	-
Корпоративтік кепілдіктер және жеке тұлғаларға кепілдіктер	474,720	-	-	474,720
Ақша қаражаттары және депозиттер	9,809	9,809	-	-
Басқа қамтамасыз етулер	71,281	71,281	-	-
Қамтамасыз етусіз және кредитке кабілеттілікті күшейтудің өзге де құралдарынсыз	313,659	-	-	313,659
Кредиттік-құнсызданған кредиттердің барлығы	76,314,531	75,313,618	212,534	788,379
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын корпоративтік клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	173,942,606	146,977,488	1,491,023	25,474,095
Әділ құны бойынша бағаланатын кредиттер				
Жылжымайтын мүлік	4,608,253	4,608,253	-	-
Әділ құны бойынша бағаланатын корпоративтік клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	4,608,253	4,608,253	-	-
	178,550,859	151,585,741	1,491,023	25,474,095

3-кезеңнің құнсызданған кредиттеріне қатысты негізгі жол беру жылжымайтын мүлік түріндегі негіздегі қамтамасыз етуді бағалау болып табылады. Ол есепті күнге кірістер мен салыстырмалы сатылымдарға негізделген әдістерді біріктіру арқылы бағаланады. Банк қамтамасыз етудің маңызды және мамандандырылған түрлері үшін тәуелсіз бағалау компанияларын тартады.

Банктің кредит беру күніне қамтамасыз етудің әділ құны бойынша бағаланған және кейіннен қамтамасыз етудің құнын бағалау жүргізілмеген кредиттері, сондай-ақ қамтамасыз етудің әділ құны анықталмаған кредиттері бар. Кредиттердің бөлігі үшін қамтамасыз етудің әділ құны есептік күнгі жағдай бойынша белгіленген. Қамтамасыз етудің құны туралы ақпарат, егер бағалау жүргізілген болса, қандай күні бағалау жүргізілді, соған байланысты келтірілді.

Қамтамасыз етудің аралас түрлерімен қамтамасыз етілген кредиттер бойынша бағалау үшін барынша маңызды болып табылатын қамтамасыз ету ашылады. ШОБ қарыз алушыларының акционерлері сияқты жеке тұлғалардан алынған кепілдіктер мен кепілдер құнсыздану белгілерін бағалау мақсатында ескерілмейді. Осылайша, аталған кредиттер мен ішінара қамтамасыз етуі бар, қамтамасыз етуі жоқ кредиттердің бөлігі «Қамтамасыз етусіз және басқа нығайту құралдарсыз кредиттің сапасын арттыру» санатына жатқызылады.

Корпоративтік клиенттерге берілген мерзімі кешіктірілмеген және құнсызданбаған кредиттерді өндіру мүмкіндігі қамтамасыз етудің құнына қарағанда, қарыз алушының кредит қабілеттілігі дәрежесіне көбірек байланысты болады және Банк әрбір есептік күнгі жағдай бойынша бағалауды әрдайым жүргізе бермейді.

(ii) Бөлшек клиенттерге берілген кредиттер

Ипотекалық кредиттер тиісті тұрғын жылжымайтын мүлікпен қамтамасыз етілген. Шағын бизнес кәсіпорындарының кредиттері жылжымайтын және жылжымалы мүлік кепілімен қамтамасыз етілген. Автомобиль сатып алуға берілген кредиттер тиісті автомобильдердің кепілімен қамтамасыз етілген. Ақшалай қарыздар ақшалай қаражатпен қамтамасыз етілген. Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық кредиттердің қамтамасыз етулері жоқ.

Ипотекалық кредиттер

Ипотекалық кредиттер портфелінің құрамына таза баланстық құны 576,478 мың теңге (2020 жылы 31 желтоқсанда: 1,097,395 мың теңге), қамтамасыз етудің әділ құны тиісті кредиттердің таза баланстық құнынан аз кредиттер кіреді. Көрсетілген кредиттер бойынша қамтамасыз етудің әділ құны 82,501 мың теңгені құрайды (2020 жылы 31 желтоқсанда: 263,014 мың теңге).

Басшылық таза баланстық құны 7,112,034 мың теңге (2020 жылы 31 желтоқсанда: 8,945,934 мың теңге) ипотекалық кредиттер бойынша қамтамасыз етудің әділ құны, ең аз дегенде тиісті кредиттердің есептік күнгі жағдай бойынша баланстық құнына тең болады деп есептейді.

Топ кредит берген күнгі қамтамасыз етудің бағалау құнын жылжымайтын мүлік объектілерінің бағдарлы өзгерістерін ескеріп, оның ағымдағы құнына дейін қайта қарайды. Топ құнсыздану белгілері туындаған жағдайда, жекелеген кредиттер бойынша әр жарты жыл сайын қамтамасыз етуді арнайы бағалауды жүргізеді.

Таза баланстық құны 1,690,793 мың теңге (2020 жылы 31 желтоқсанда: 2,982,828 мың теңге) ипотекалық кредиттерге қатысты қамтамасыз етудің әділ құны кредит берілген күні белгіленген болатын және есептік күнгі жағдай бойынша кейінгі өзгерістерді ескеріп түзетілген жоқ.

Жеке кәсіпкерлік қызметке берілген кредиттер

Жеке кәсіпкерлік қызметке берілген кредиттер құрамына таза баланстық құны 381,119 мың теңге (2020 жылы 31 желтоқсанда: 248,142 мың теңге) кредиттер кіреді, олар жеке қарыздардың таза баланстық құнына қарағанда аз мөлшердегі әділ құнның кепілімен қамтамасыз етілген. Көрсетілген кредиттер бойынша қамтамасыз етудің әділ құны 0 теңгені құрайды (2020 жылы 31 желтоқсанда: 38,335 мың теңге).

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылмаған қаржылық есептілікке ескертпелер

Жеке кәсіпкерлік қызметкер берілген таза баланстық құны 1,695,646 мың теңге (2020 жылы 31 желтоқсанда: 1,715,885 мың теңге) кредиттерге қатысты басшылық, қамтамасыз етудің әділ құны ең аз дегенде жеке қарыздардың есептік күнгі баланстық құнына тең болады деп есептейді.

Топ кредит берген күнгі қамтамасыз етудің бағалау құнын жылжымайтын мүлік объектілерінің бағдарлы өзгерістерін ескеріп, оның ағымдағы құнына дейін қайта қарайды. Топ құнсыздану белгілері туындаған жағдайда, жекелеген кредиттер бойынша әр жарты жыл сайын қамтамасыз етуді арнайы бағалауды жүргізеді.

Жеке кәсіпкерлік қызметке берілген таза баланстық құны 40,252 мың теңге (2020 жылы 31 желтоқсанда: 153,467 мың теңге) кредиттерге қатысты қамтамасыз етудің әділ құны кредит берілген күні белгіленген болатын және есептік күнгі жағдай бойынша кейінгі өзгерістерді ескеріп түзетілген жоқ.

Жеке шарттардағы бағдарламалы емес несиелер

Жеке шарттардағы бағдарламалы емес несиелер құрамына жекелеген кредиттердің таза баланстық құнына қарағанда аз мөлшердегі әділ құны бар кепілмен қамтамасыз етілген таза баланстық құны 1,650 мың теңгеге тең кредиттер енгізілген (2020 жылғы 31 желтоқсан: 233,012 мың теңге). Көрсетілген кредиттер бойынша қамтамасыз етудің әділ құны 440 мың теңгені құрайды (2020 жылғы 31 желтоқсан: 137,826 мың теңге).

Таза баланстық құны 5,008,606 мың теңге (2020 жылғы 31 желтоқсан: 4,795,364 мың теңге) жеке шарттардағы бағдарламалы емес қарыздарға қатысты басшылық қамтамасыз етудің әділ құны есепті күнгі жекелеген кредиттердің баланстық құнына кем дегенде тең деп есептейді.

Топ жылжымайтын мүлік объектілері құнының болжамды өзгерістерін ескере отырып, кредит беру күніне оның ағымдағы құнына дейін қамтамасыз етудің бағалау құнын қайта қарайды. Топ құнсыздану белгілері туындаған жағдайда, әрбір жарты жыл сайын жекелеген кредиттер бойынша қамтамасыз етуге арнайы бағалау жүргізеді.

Таза баланстық құны 260,525 мың теңге (2020 жылғы 31 желтоқсан: 34,667 мың теңге) жеке шарттардағы бағдарламалы емес несиелерге қатысты қамтамасыз етудің әділ құны кредит беру күніне айқындалған және есепті күнгі жағдай бойынша кейінгі өзгерістерді ескере отырып түзетілмеген.

Автокөлік сатып алуға арналған кредиттер

Автомобильдерді сатып алуға арналған кредиттер портфелінің құрамына таза баланстық құны 2,692,508 мың теңге (2020 жылғы 31 желтоқсан: 2,166,208 мың теңге) кредиттер енгізілген, олар бойынша қамтамасыз етудің әділ құны тиісті кредиттердің таза баланстық құнынан төмен. Көрсетілген кредиттер бойынша қамтамасыз етудің әділ құны 244,524 мың теңгені құрайды (2020 жылғы 31 желтоқсан: 253,637 мың теңге).

Басшылық таза теңгерімдік құны 175,681,622 мың теңге (2020 жылғы 31 желтоқсан: 158,153,927 мың теңге) автомобильдерді сатып алуға арналған кредиттер бойынша қамтамасыз етудің әділ құны кем дегенде есепті күнгі жағдай бойынша тиісті кредиттердің теңгерімдік құнына тең деп санайды.

(в) Кредит портфелін экономика салалары және географиялық өңірлер бойынша талдау

Кредиттер Қазақстан Республикасының аумағында экономиканың келесі салаларында қызмет атқаратын клиенттерге артықшылықпен берілді:

	2021 ж. 31 желтоқсан мың теңге	2020 ж. 31 желтоқсан мың теңге
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер		
Құрылыс	56,726,589	50,393,008
Машина жасау	55,918,298	2,328,479
Көтерме сауда	38,746,276	37,706,730
Бөлшек сауда	34,162,571	19,283,173
Қызметтер	19,530,790	9,266,209
Қаржылық делдалдық	17,080,261	19,134,592
Тағам өнімдерін өндіру	15,279,496	9,421,832
Күмәнді және үмітсіз активтерді сатып алу және басқару	14,569,603	14,138,571
Тоқыма бұйымдарын өндіру	9,713,407	9,506,188
Ауыл шаруашылығы, орман өнеркәсібі және ағаш өңдеу кешені	6,764,147	6,756,255
Өнеркәсіптік өндіріс	5,508,174	26,475,208
Жылжымайтын мүлік	4,884,449	13,124,215
Тау-кен өнеркәсібі/металлургия	2,304,695	2,130,720
Көлік	829,069	1,892,601
Жалдау, прокат және лизинг	351,724	295,928
Медициналық қызмет көрсету және әлеуметтік сала	328,349	62,929
Электр қуатын өндіру және жеткізу	30,122	30,122
Зерттеу қызметі	-	3,072
Басқалары	475,224	224,904
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бөлшек клиенттерге берілген кредиттер		
Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық кредиттер	299,436,789	269,122,585
Автомобиль сатып алуға кредиттер	188,681,361	167,638,429
Ипотекалық кредиттер	8,877,471	11,637,155
Жеке шарттардағы бағдарламалық емес ірі несиелер	6,565,039	6,381,350
Жеке кәсіпкерлік қызметке берілген кредиттер	3,236,875	3,311,473
«Бизнес Авто» бағдарламасы бойынша кредиттер	4,494,794	2,501,937
	794,495,573	682,767,665
Болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв	(154,200,252)	(118,255,253)
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын корпоративтік клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	640,295,321	564,512,412
Әділ құны бойынша есепке алынатын корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер		
Тау-кен өнеркәсібі/металлургия	-	4,608,253
Әділ құны бойынша есепке алынатын корпоративтік клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	-	4,608,253
	640,295,321	569,120,665

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың 5 қарыз алушысы немесе кредиттері бойынша қалдықтары меншікті капиталдың 10% асатын өзара байланысты қарыз алушы топтары бар (2020 жылы 31 желтоқсанда: 6). Көрсетілген контрагенттердің кредиттерінің жиынтық көлемі (болжалды кредиттік зияндарға арналған резервті шегергенге дейін) 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 145,646,972 мың теңгені құрады (2020 жылы 31 желтоқсанда: 109,149,727 мың теңге).

(г) Кредиттерді өтеу мерзімдері

Есептік күнгі жағдай бойынша кредит портфелін құрайтын кредиттердің өтеу мерзімі 30 (в)-ескертпеде берілген және есептік күннен бастап кредит шарттары бойынша өтеу күніне дейінгі кезең уақытын білдіреді.

(ғ) Қаржы активтерін аудару

2021 жылы "7-20-25" және «Нарықтық ипотекалық өнім» («Баспана хит») мемлекеттік ипотекалық бағдарламасына қатысу аясында Топ "Қазақстанның тұрақтылық қоры" АҚ-на 1,282,955 мың теңге сомасында (2020 жылы: 1,917,990 мың теңге) ипотекалық кредит берді. Топ активтерді сатып алушыға тәуекелдер мен пайданы бермегенін және тиісінше бақылауды сақтап қалғанын және қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған есепте кредиттерді тануды жалғастыратынын нақтылады. Өзге міндеттемелер құрамына енгізілген жалғаспалы қатысудан шығатын тиісті міндеттеме 3,619,095 мың теңгені (2020 жылы: 3,437,654 мың теңге) құрайды.

2021 жылы Банк үшінші тараптарға басқа тұтынушылық кредиттерді сатпады (2020 жылы Банк үшінші тараптарға басқа тұтынушылық кредиттерді сатпады).

Банк 2013 жылғы желтоқсан айында және 2014 жылғы маусым айында баланстық құны 3,820,407 мың теңге ипотекалық кредиттер портфелін 3,969,928 мың теңгеге сатты және сатып алушыға, егер кредиттердің мерзімі 60 күннен аса кешіктірілсе кері сатып алу немесе жеке кредиттерді айырбастау кепілдігін берді. Кері сатып алу немесе айырбастау сомасы сату күнгі берілген қаржы активтерінің 20% шектеледі. Пайда немесе зиян және басқа жиынтық кіріс туралы шоғырландырылмаған есепте танылған таза пайда аударым күні 149,521 мың теңгені құрады. Банк активтерді сатып алушыға тәуекелдер мен пайдалардың барлығын емес, кейбіреуін берді деп анықтады, сондықтан Банк бақылауды сақтайды және кредиттерді аталған ипотекалық кредиттерге қатысуды жалғастырған дәрежесінде тануды жалғастыра береді.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің берген портфельге қатысуды жалғастыра беруі қаржы жағдайы туралы шоғырландырылмаған есептегі басқа да активтер құрамында (19-ескертпе) 18,048 мың теңге (2020 жылы 31 желтоқсанда: 18,583 мың теңге) мөлшерінде көрсетіледі, бұл ретте басқа да міндеттемелер құрамына кіргізілген қатысуды жалғастырудағы тиісті міндеттеме 16,911 мың теңге (2020 жылы 31 желтоқсанда: 13,131 мың теңге) (26-ескертпе) құрайды, ал кепілдіктің 0 теңге (2020 жылы 31 желтоқсанда: 0 теңге) мөлшеріндегі әділ құны басқа міндеттемелер құрамында танылған. Осы активке сондай-ақ 0 теңге (2020 жылы 31 желтоқсанда: 0 теңге) мөлшердегі пайыздық стрип бойынша дебиторлық берешек жатады, ол қарызды сатып алушыдан сыйақының бір бөлігін алудан сатылған портфель бойынша ипотекалық қарыздарды алу құқығын білдіреді. Банк сатылған портфельден ипотекалық қарыздардың ай сайынғы негізде жылдық 1.7% алуға құқылы.

(д) Мемлекеттік бағдарламаларға берілген қарыздар

2021 жылы Топ "ҚДБ" АҚ қаражаты есебінен жалпы сомасы 1,896,096 мың теңгеге 147 қарыз алушыны, "ДАМУ" АҚ – жалпы сомасы 9,564,713 мың теңгені құрайтын 164 қарыз алушыны, «ҚОҚ» АҚ – жалпы сомасы 5,971,242 мың теңгені құрайтын 2 қарыз алушыны қаржыландырды (2020 жыл: "ҚДБ" АҚ – жалпы сомасы 4,989,589 мың теңгеге 598 қарыз алушыны, "ДАМУ" АҚ – жалпы сомасы 10,124,568 мың теңгені құрайтын 241 қарыз алушыны, «ҚОҚ» АҚ – жалпы сомасы 2,180,153 мың теңгені құрайтын 2 қарыз алушыны қаржыландырды). Көрсетілген қаржыландыру сомалары ашық лимиттер шеңберінде, оның ішінде жаңартылатын негізде игерілген қаражатты қамтиды.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша мемлекеттік бағдарламалар қаражаты есебінен қаржыландырылған қарыздар бойынша негізгі борыш және сыйақы бойынша берешек қалдығы 28,752,071 мың теңгені құрайды (2020 жылы 31 желтоқсанда: 27,720,503 мың теңге).

16 Амортизациялық құны бойынша есепке алынатын инвестициялар

	2021 ж. 31 желтоқсан мың тенге	2020 ж. 31 желтоқсан мың тенге
Банктің меншігінде болып табылатындар		
Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігінің мемлекеттік қазынашылық облигациялары	51,344,422	46,823,460
ҚРҰБ дисконттық ноталары	54,779,698	71,354,909
Еуразиялық даму банкінің облигациялары	12,825,999	6,537,391
Қазақстан Даму банкінің облигациялары	14,287,973	2,224,218
Корпоративтік облигациялар «BBB-»-дан «BBB+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	37,128,796	8,384,092
Корпоративтік облигациялар «BB-»-дан «BB+»-ға дейінгі кредит рейтингісімен	-	8,604,037
	170,366,888	143,928,107
«Репо» мәмілесі бойынша кепілде		
Еуразиялық даму банкінің облигациялары	-	1,201,924
	-	1,201,924
	170,366,888	145,130,031
Болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв	(75,947)	(27,672)
Амортизациялық құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	170,290,941	145,102,359

Кредит рейтингілері «Fitch» рейтингілік агенттігінің стандарттарына сәйкес немесе басқа халықаралық рейтингілік агенттіктерінің осыған ұқсас стандарттарына сәйкес ұсынылған.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша ескерілетін барлық инвестициялар 1-сатыға жатады.

2021 жылғы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚРҰБ дисконттық ноталардың немесе облигациялардың мерзімі кешіктірілмеген немесе құнсызданбаған.

17 Еншілес кәсіпорындарға инвестициялар

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің нақты шығындар бойынша ескерілетін екі еншілес кәсіпорны бар (2020 жылғы 31 желтоқсанда: екі еншілес кәсіпорын)

Атауы	Тіркелген елі	Қызметі	Меншік үлесі, % 2021 жылғы 31 желтоқсан	Баланстық құны мың теңге 2021 жылғы 31 желтоқсан	Меншік үлесі, % 2020 жылғы 31 желтоқсан	Баланстық құны мың теңге 2020 жылғы 31 желтоқсан
«Еуразиялық жоба 1» ЖШС, Алматы	Қазақстан Республикасы	Күмәнді және үмітсіз активтерді сатып алу және басқару	100.00	1,499,170	100.00	1,499,170
«Еуразиялық жоба 2» ЖШС, Алматы	Қазақстан Республикасы	Күмәнді және үмітсіз активтерді сатып алу және басқару	100.00	37,000	100.00	37,000
				1,536,170		1,536,170
Құнсыздануға арналған резерв				(1,536,170)		(1,536,170)
				-		-

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылмаған қаржылық есептілікке ескертпелер

2010 жылғы 1 сәуірде Банк "Тройка Диалог Банкі" ААҚ ресей банкіндегі 99.99% мөлшеріндегі үлесін үшінші тараптан 22,075 мың АҚШ доллары және 150 мың рубль мөлшерінде жалпы өтеу үшін сатып алды, есеп айырысу ақша қаражатымен жүргізілді. Банктің жалғыз акционері 0.09 АҚШ долларына 0.01% мөлшерінде қалған үлесті сатып алды.

"Тройка Диалог" Банкі " ААҚ сатып алғаннан кейін "Еуразиялық банк" ААҚ болып өзгертілді. 2014 жылғы 28 қарашада Банк Акционерлерінің кезектен тыс жалпы жиналысы ашық акционерлік қоғамнан жария акционерлік қоғам атауын өзгерту туралы шешім қабылдады.

2017 жылғы 21 тамызда Банктің еншілес кәсіпорындары "Еуразиялық жоба 1" ЖШС және " Еуразиялық жоба 2" ЖШС тіркелді. Осы кәсіпорындардың негізгі қызметі Банктің күмәнді және үмітсіз активтерін сатып алу және басқару болып табылады.

2020 жылғы 29 желтоқсанда Банк "Совкомбанк" ЖАҚ-пен жасалған "Еуразиялық банк" АҚ (Ресей Федерациясы) еншілес банкінің өзіне тиесілі акциялар пакетін сату бойынша мәмілені аяқтады, акцияларды сату бағасы 530,644 мың рубльді құрады, есеп айырысу толығымен ақшалай қаражатпен жүргізілді.

2021 және 2020 жылдардағы танылған құнсыздануды шегергендегі еншілес компанияларға инвестициялардың баланстық құнының өзгеруі төменде берілген:

	2021 ж., мың теңге	2020 ж., мың теңге
1 қаңтардағы қалдық	-	5,116,536
Еншілес кәсіпорынның акционерлік капиталына салым	-	13,000
Еншілес кәсіпорындарға инвестициялардың		
құнсыздануынан болған зияндар	-	(2,715,523)
Топішілік операциялар нәтижесінде танылған қосымша		
инвестициялар	-	621,271
Еншілес кәсіпорынды сату	-	(3,035,284)
31 желтоқсандағы қалдық	-	-

18 Негізгі қаражат және материалдық емес активтер және Пайдалану құқығы нысанындағы активтер

мың теңге	Жер телімдері мен ғимараттар	Компьютерлер және банк жабдықтары	Көлік құралдары	Офистік жиһаз	Аяқталмаған құрылыс және орнатылатын жабдықтар	Жалдамалы және жылжымайтын мүлікті жақсарту	Сауда белгісі	Бағдарламалық қамтамасыз ету және басқа материалдық емес активтер	Барлығы
Нақты құны									
2021 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	11,830,093	16,374,272	554,657	856,184	2,098	787,305	1,075,716	18,347,514	49,827,839
Түсімдер	-	1,734,481	100,885	46,452	30	489	-	1,216,259	3,098,596
Шығулар	(104,186)	(2,043,045)	(45,742)	(23,734)	-	-	-	(404,225)	(2,620,932)
2021 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	11,725,907	16,065,708	609,800	878,902	2,128	787,794	1,075,716	19,159,548	50,305,503
Тозу және амортизация									
2021 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	(2,426,780)	(12,879,037)	(537,106)	(623,119)	-	(784,934)	(937,984)	(11,551,463)	(29,740,423)
Жыл ішіндегі тозу және амортизация	(149,022)	(1,110,304)	(18,057)	(68,265)	-	(1,928)	(137,732)	(1,300,010)	(2,785,318)
Шығулар	6,917	2,029,255	45,742	22,877	-	-	-	404,180	2,508,971
2021 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	(2,568,885)	(11,960,086)	(509,421)	(668,507)	-	(786,862)	(1,075,716)	(12,447,293)	(30,016,770)
Баланстық құны									
2021 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	9,157,022	4,105,622	100,379	210,395	2,128	932	-	6,712,255	20,288,733

	Жер телімдері мен ғимараттар	Компьютерлер және банк жабдықтары	Көлік құралдары	Офистік жиһаз	Аяқталмаған құрылыс және орнатылатын жабдықтар	Жалдамалы жылжымайтын мүлікті жақсарту	Сауда белгісі	Бағдарламалық қамтамасыз ету және басқа материалдық емес активтер	Барлығы
мың теңге									
Нақты құны									
2020 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	11,830,093	15,529,606	576,454	841,293	461	787,305	1,075,716	16,385,172	47,026,100
Түсімдер	-	1,554,355	-	40,298	1,637	-	-	2,187,698	3,783,988
Шығулар	-	(709,689)	(21,797)	(25,407)	-	-	-	(225,356)	(982,249)
2020 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	11,830,093	16,374,272	554,657	856,184	2,098	787,305	1,075,716	18,347,514	49,827,839
Тозу және амортизация									
2020 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	(2,276,702)	(12,405,675)	(526,884)	(575,005)	-	(777,078)	(834,573)	(10,309,225)	(27,705,142)
Жыл ішіндегі тозу және амортизация	(150,078)	(1,170,877)	(32,019)	(72,419)	-	(7,856)	(103,411)	(1,365,479)	(2,902,139)
Шығулар	-	697,515	21,797	24,305	-	-	-	123,241	866,858
2020 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	(2,426,780)	(12,879,037)	(537,106)	(623,119)	-	(784,934)	(937,984)	(11,551,463)	(29,740,423)
Баланстық құны									
2020 жылы 31 желтоқсанда	9,403,313	3,495,235	17,551	233,065	2,098	2,371	137,732	6,796,051	20,087,416

Негізгі қаражаттар объектілерді сатып алумен немесе құрылысымен байланысты қарыздар бойынша капиталдандырылған шығыстар 2021 және 2020 жылы болған жоқ.

	2021 ж. 31 желтоқсан мың теңге	2020 ж. 31 желтоқсан мың теңге
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер		
Нақты құны		
1 қаңтардағы қалдық	4,206,698	3,993,882
Түсімдер	1,033,794	750,321
Шығулар	(493,488)	(537,505)
31 желтоқсандағы қалдық	4,747,004	4,206,698
Тозу және амортизация		
1 қаңтардағы қалдық	(1,763,262)	(1,009,300)
Жыл ішіндегі тозу және амортизация	(1,320,225)	(1,291,466)
Шығулар	493,488	537,504
31 желтоқсандағы қалдық	(2,589,999)	(1,763,262)
Баланстық құны	2,157,005	2,443,436

19 Басқа да активтер

	2021 ж. 31 желтоқсан мың теңге	2020 ж. 31 желтоқсан мың теңге
Пластикалық карталары бойынша есеп айырысулар	12,845,184	9,255,098
Кепілдіктер бойынша берілген қамту	7,164,330	-
Бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушыларымен есеп айырысулар	6,520,180	1,725,578
Қарыз операциялары бойынша дебиторлар	2,640,332	1,552,810
Кепілдіктер мен аккредитивтер бойынша дебиторлар	1,115,462	1,115,462
Есептелген комиссиялық кірістер	765,772	444,046
Берілген активтерге жалғасты қатысудан актив (15 (ғ)-ескертпе)	18,048	18,583
Басқалары	2,465,327	2,939,435
Болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв	(3,306,774)	(3,159,096)
Басқа қаржылық активтердің барлығы	30,227,861	13,891,916
Алдын ала төлемдер	1,153,319	972,589
Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтер	1,868,378	2,541,229
Табыс салығынан басқа салықтар бойынша алдын ала төлем	368,874	1,098,905
Күрделі шығындар бойынша алғы төлемдер (аванс)	526,459	259,811
Шикізат және материалдар	292,480	242,587
Асыл металдар	93,688	85,508
Басқа қаржылық емес активтердің барлығы	4,303,198	5,200,629
Басқа да активтердің барлығы	34,531,059	19,092,545

Қатысуды жалғастырудан түскен 18,048 мың теңге сомасындағы актив (2020 жылы 31 желтоқсанда: 18,583 мың теңге) 2014 жылғы маусымда мен 2013 жылғы желтоқсанда ипотекалық компанияның кредиттерін сату нәтижесінде пайда болды (15-ескертпе).

Құнсыздануға арналған резервтің өзгерісін талдау

2021 және 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған бір жылдағы құнсыздануға арналған резервтің өзгерісі келесі түрде көрсетілуі мүмкін:

	2021 ж. мың теңге	2020 ж. мың теңге
Жыл басындағы болжалды кредиттік зияндарға арналған резервтің шамасы	3,159,096	9,637,080
Болжалды кредиттік зияндарға арналған резервтің таза (азауы) / құрылуы	(2,516,063)	1,477,690
Берешекті есептен шығару	(169,536)	(8,060,701)
Бұрын есептен шығарылғанды қайта қалпына келтіру	2,830,915	76,127
Бағамдық айырманың әсері	2,362	28,900
Жыл соңындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резервтің көлемі	3,306,774	3,159,096

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша басқа да активтер құрамына 1,168,858 мың теңге сомасындағы мерзімі кешіктірілген дебиторлық берешек (2020 жылы 31 желтоқсанда: 57,587 мың теңге) кіреді, оның ішіндегі 10,093 мың теңге мөлшеріндегі дебиторлық берешек 90 күннен аса, бірақ бір жылдан кем мерзімге кешіктірілген (2020 жылы 31 желтоқсанда: 10,366 мың теңге) және 1,151,739 мың теңге бір жылдан аса мерзімге кешіктірілген болып табылады (2020 жылы 31 желтоқсанда: 40,136 мың теңге).

20 Банктердің шоттары мен депозиттер

	2021 ж. 31 желтоқсан мың теңге	2020 ж. 31 желтоқсан мың теңге
«Востро» түріндегі шоттар	566,311	862,012
	566,311	862,012

21 «Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек

Кепілге салынған бағалы қағаздар

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша "репо" мәмілелері бойынша кредиторлық берешек болмады (2020 жылғы 31 желтоқсан: 1,139,662 мың теңге). РЕПО келісімдері бойынша қамтамасыз ету ретінде берілген активтердің әділ құны 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 1,204,349 мың теңгені құрады.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «репо» мәмілелері бойынша қамтамасыз ету ретінде кепілге салынған бағалы қағаздар жоқ (2020 жылғы 31 желтоқсан: "репо" мәмілелері бойынша қамтамасыз ету ретінде кепілге салынған бағалы қағаздар болған жоқ) (16-ескертпе).

22 Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері

	2021 ж. 31 желтоқсан мың теңге	2020 ж. 31 желтоқсан мың теңге
Ағымдағы шоттар мен талап етілгенге дейінгі депозиттер		
- Бөлшек клиенттер	94,532,593	81,140,220
- Корпоративтік клиенттер	139,020,421	260,408,596
Мерзімді депозиттер		
- Бөлшек клиенттер	397,590,199	390,322,933
- Корпоративтік клиенттер	505,601,765	221,240,497
	1,136,744,978	953,112,246

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ клиенттерінің жалпы сомасы 15,780,259 мың теңге болатын (2020 жылғы 31 желтоқсан: 10,995,595 мың теңге) ағымдағы шоттары мен депозиттері Топ берген кредиттер мен танылмаған кредиттік құралдар бойынша міндеттемелерді орындаудың қамтамасыз етуі болып табылады.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың шоттары мен депозиттері бойынша қалдықтары меншікті капиталдың 10% астамын құрайтын 13 клиенті бар (2020 жылы 31 желтоқсанда: 12 клиент). Көрсетілген клиенттердің шоттары мен депозиттері бойынша қалдықтарының жиынтық көлемі 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 417,078,636 мың теңгені құрайды (2020 жылы 31 желтоқсанда: 287,936,042 мың теңге).

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың бөлшек клиенттерінің ағымдағы шоттары мен талап етілгенге дейінгі депозиттері жалпы сомасы 10,860,628 мың теңге (2020 жылғы 31 желтоқсан: 7,380,634 мың теңге) кредиттер бойынша алдын ала төлем болып табылады. Кредиттер бойынша алдын ала төлемдер бөлшек қарыз алушылар мерзімінен бұрын жүзеге асырған төлемдерді білдіреді. Бұл төлемдер кезекті жарнаны төлеу басталған күнгі кредит қалдығы есебінен есептеледі.

23 Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

	2021 ж. 31 желтоқсан мың теңге	2020 ж. 31 желтоқсан мың теңге
Номиналды құны	16,058,713	10,118,890
Дисконт	(161,438)	(268,420)
Есептелген сыйақы	564,882	296,825
	16,462,157	10,147,295

2021 жылғы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша облигациялық шығарылымдар туралы ақпарат төменде берілген:

	Шығарылым- ның бірінші орналастыру күні	Өтеу күні	Купон мөлшер- лемесі	Тіімді сыйақы мөлшер- лемесі	Баланстық құны	
					2021 ж. 31 желтоқсан мың теңге	2020 ж. 31 желтоқсан мың теңге
Бесінші эмиссия облигация- лары	2008 жылғы 24 қазан	2023 жылғы 01 қыркүйек	инфляци я +1%	10.34%	8,180,566	8,064,559
Он сегізінші эмиссия облигация- лары	2019 жылғы 15 тамыз	2026 жылғы 15 тамыз	10.95%	10.91%	8,281,591	2,082,736
					16,462,157	10,147,295

2021 жылғы желтоқсанда Топ экономиканың басым секторларын қаржыландыруға бағытталған мемлекеттік бағдарламаға қатысу шеңберінде жалпы номиналды құны 5,939,823 мың теңгені қамтамасыз етудің, өтеу мерзімі 2026 жылғы тамызда және жылдық 10.95% тіркелген мөлшерлемен купондық облигацияларды орналастырды. Көрсетілген облигацияларды орналастырудан алынған қаражат "Қолжетімді кредит беру міндетін шешу үшін ұзақ мерзімді теңгелік өтімділікті қамтамасыз етудің кейбір мәселелері туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2018 жылғы 11 желтоқсандағы № 820 қаулысымен бекітілген шарттарға сәйкес өңдеуші өнеркәсіпте және көрсетілетін қызметтер саласында қызметін жүзеге асыратын жеке кәсіпкерлік субъектілеріне кредит беруге ғана жолданады.

24 Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар

	2021 ж. 31 желтоқсан мың теңге	2020 ж. 31 желтоқсан мың теңге
Номиналды құны	167,469,550	167,469,550
Дисконт	(98,759,623)	(102,398,804)
Есептелген сыйақы	1,599,289	1,558,733
	70,309,216	66,629,479

2021 жылғы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздарға Банктің қамтамасыз етілмеген міндеттемелері кіреді. Банкрот болған жағдайда, реттелген борыштық бағалы қағаздар Банк өзінің барлық өзге міндеттемелерін толық өтегеннен кейін өтеледі.

2021 жылғы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша реттелген борыштық бағалы қағаздар эмиссиялары бойынша ақпарат төменде берілген:

	Шығарылым- ның бірінші орналастыру күні	Өтеу күні	Купон мөлшер- лемесі	Тиімді сыйақы мөлшер- лемесі	Баланстық құны	
					2021 ж. 31 желтоқсан мың теңге	2020 ж. 31 желтоқсан мың теңге
Он жетінші эмиссия	2017 жылғы 18 қазан	2032 жылғы 18 қазан	4.00%	18.00%	53,920,089	50,945,334
облига- циялары						
Сегізінші эмиссия	2009 жылғы 21 тамыз	2023 жылғы 15 қазан	инфля- ция +1%	14.98%	13,994,320	13,372,141
облига- циялары						
Он үшінші эмиссия	2016 жылғы 25 тамыз	2024 жылғы 10 қаңтар	9.00%	13.81%	2,394,807	2,312,004
облига- циялары						
					70,309,216	66,629,479

Инфляция деңгейі бойынша купондық төлемдермен индекстелген кірістірілген туынды құралдары негізгі борыштық құралдармен тығыз байланысқан ретінде қарастырылады, себебі инфляция индексі әдетте, осы мақсатта теңгені борыштық жүктемесіз экономикалық ортада қолданылады.

Банк секторының қаржылық тұрақтылығын арттыру бағдарламасына қатысу

ҚРҰБ 2017 жылғы 27 қыркүйектегі № 183 қаулысымен Банктің Қазақстан Республикасының банк секторының қаржылық тұрақтылығын арттыру бағдарламасына («Бағдарлама») қатысуы мақұлданды.

Бағдарлама шарттарына сәйкес Банк Шығарылым проспектісінде көзделген шарттарға сәйкес Банктің жай акцияларына айырбасталатын Банктің атаулы купондық реттелген облигацияларын ("Облигациялар") шығару арқылы ҚРҰБ еншілес ұйымы "Қазақстанның орнықтылық қоры" АҚ-тан ақша қаражатын алды.

Банк өз қызметінде Облигацияларды орналастыру күнінен бастап 5 жыл ішінде қолданылатын мынадай шектеулерді (ковенанттарды) қабылдайды, олардың кез келгенін бұзу Облигацияларды ұстаушылардың Облигацияларды Банктің жай акцияларына айырбастау құқығын іске асыруға әкеп соғады:

- Банк Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктері үшін уәкілетті орган белгілеген меншікті капиталдың жеткіліктілік коэффициенттерін орындауға міндеттенеді;
- Банк активтерін шығару бойынша Банк іс-әрекеттер жасамауға міндеттенеді; бұл ретте, активтерді шығару ретінде қарастырылатын жағдайлардың тізімі Облигацияларды Шығару проспектісінде келтірілген.

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылмаған қаржылық есептілікке ескертпелер

Осы бағдарламаға қатысу шеңберінде 2017 жылғы 18 қазанда Банк айналым мерзімі 15 жыл және купон мөлшерлемесі жылдық 4.00% болатын 150,000,000 мың теңге сомаға "Қазақстан қор биржасы" АҚ-қа облигацияларды орналастырды. Пайда мен шығындар туралы шоғырландырылмаған есепте кіріс түрінде танылған және облигацияларды бастапқы тану сәтіндегі өзге де жиынтық кіріс 18.00% нарықтық мөлшерлемені пайдалану кезінде облигацияларды дисконттау нәтижесі 106,961,607 мың теңгені құрайды.

25 Басқа да тартылған қаражат

	2021 ж. 31 желтоқсан мың теңге	2020 ж. 31 желтоқсан мың теңге
Мемлекеттік қаржы институттарынан алған кредиттер	25,636,285	26,754,175
Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігінен алған кредиттер	393,287	581,043
Шетел банктерінен алған кредиттер	26,029,572	27,335,218

Бұдан әрі 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қарыздар бойынша өтеу талаптары мен төлем кестелері берілген:

	Валютасы	Орташа сыйақы мөлшерлемесі	Өтеу жылы	Баланстық құны мың теңге
«Даму» шағын кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ	Теңге	1.00-8.50%	2022-2035	12,898,069
«Қазақстанның Даму Банкі» АҚ	Теңге	1.00-2.00%	2034-2037	12,738,216
Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігі	Теңге	ҚРҰБ қайта қаржыландыру мөлшерлемесі	2023	202,927
Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігі	АҚШ долл.	Либор +1%	2023	190,360
				26,029,572

Бұдан әрі 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қарыздар бойынша өтеу талаптары мен төлем кестелері берілген:

	Валютасы	Орташа сыйақы мөлшерлемесі	Өтеу жылы	Баланстық құны мың теңге
«Даму» шағын кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ	Теңге	1.00-8.50%	2021-2035	13,954,592
«Қазақстанның Даму Банкі» АҚ	Теңге	1.00-2.00%	2034-2037	12,799,583
Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігі	Теңге	ҚРҰБ қайта қаржыландыру мөлшерлемесі	2023	304,414
Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігі	АҚШ долл.	Либор +1%	2023	276,629
				27,335,218

«ҚазАгро» Ұлттық басқарушы холдингі» АҚ-тан («ҚазАгро») алынған, тартылған қаражат агроөнеркәсіптік кешен субъектілерін қаржылық сауықтандыру бағдарламасы жөніндегі ҚазАгро қағидаларына сәйкес. «Аграрлық Кредит Корпорациясы» АҚ-тан («АКК» АҚ) алынған, тартылған қаражат агроөнеркәсіптік кешен субъектілерін қаржыландыру бағдарламасы бойынша алынды. «ДАМУ» КДҚ» АҚ пен «БРК» АҚ-тан алынған, тартылған кредиттер өнеркәсіптің белгілі салаларында қызметін жүзеге асыратын корпоративтік, шағын және орта бизнес («ШОБ») кәсіпорындарын қаржыландырудың мемлекеттік бағдарламасына («Бағдарлама») сәйкес алынды.

ҚазАгро мен Банк арасындағы кредиттік келісімдерге сәйкес Банк қызметін ауыл шаруашылығында жүзеге асыратын компанияларға олардың қаржылық сауығуына қолдау көрсету мақсатында кредиттер берілуі үшін жауапкершілікте болады. «АКК» АҚ және Банк арасындағы кредиттік келісімдерге сәйкес Банк қызметін ауыл шаруашылығында жүзеге асыратын компанияларға кредиттер берілуі үшін жауапкершілікте болады.

«ДАМУ» КДҚ» АҚ-пен және «БРК» АҚ-пен жасалған қарыз шарттарына сәйкес Банк Бағдарламаға қатысуға құқығы бар корпоративтік қарыз алушылар мен ШОБ-қа 10 жылдан аспайтын өтеу мерзімімен жылдық 6.00% мөлшерлемесі бойынша кредиттер беру міндеттемесін қабылдайды. Банктің басшылығы ҚазАгро, «АКК» АҚ, «ДАМУ» КДҚ» АҚ және «БРК» АҚ берген кредиттер өзіндік ерекше сипатына байланысты белгілі салаларда қызметін жүзеге асыратын субъектілерді қолдау үшін мемлекеттік компаниялар ұсынатын кредит беру нарығында жеке сегментті білдіреді. Нәтижесінде ҚазАгро, «АКК» АҚ, «ДАМУ» КДҚ» АҚ және «БРК» АҚ-тан кредит кәдуілгі мәміле аясында алынды, бұл ретте кредит аясында алынған сома бастапқы мойындау кезінде кредиттің әділ құнын білдіреді.

Банк жоғарыда ұсынылған қаражатты тарту шарттарының талаптарын орындау бойынша белгілі бір міндеттемелерді сақтауға міндетті. Банк 2021 және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы міндеттемелердің қандай да бір бөлігін бұзған жоқ.

Қаржылық қызметтен туындайтын міндеттемелер мен ақша ағындарының өзгерістерін салыстыру

	Міндеттемелер			
	Басқа да тартылған қаражат	Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	Жалдау бойынша міндеттемелер
мың теңге				Барлығы
2021 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	27,335,218	66,629,479	10,147,295	2,782,926
Қаржылық қызметтен түскен ақша ағымына байланысты өзгерістер				
Басқа да тартылған қаражатты өтеу	(1,287,009)	-	-	-
Шығарылған борыштық бағалы қағаздардан түскен түсім	-	-	6,160,840	-
Жалдау шарттары бойынша төлемдер	-	-	-	(1,260,347)
Қаржылық қызметтен түскен ақша ағымына байланысты өзгерістердің барлығы	(1,287,009)	-	6,160,840	(1,260,347)
Шетел валютасының айырбастау бағамының өзгеруінің әсері	6,630	-	-	6,630
Басқа да өзгерістер				
Пайыздық шығыс	731,118	11,117,226	1,022,533	258,852
Төленген пайыздар	(756,385)	(7,437,489)	(868,511)	(252,484)
Жалдау бойынша міндеттемелерді таңу	-	-	-	1,033,794
2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық	26,029,572	70,309,216	16,462,157	2,562,741
				115,363,686

	Міндеттемелер				
	Басқа да тартылған қаражат	Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	Жалдау бойынша міндеттемелер	Барлығы
мың тенге					
2020 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	33,571,380	63,437,257	32,043,765	3,177,932	132,230,334
Қаржылық қызметтен түскен ақша ағымына байланысты өзгерістер					
Басқа да тартылған қаражатты өтеу	(6,137,646)	-	-	-	(6,137,646)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздарды өтеу/өтеуін төлеп алу	-	-	(22,111,429)	-	(22,111,429)
Жалдау шарттары бойынша төлемдер	-	-	-	(1,142,190)	(1,142,190)
Қаржылық қызметтен түскен ақша ағымына байланысты өзгерістердің барлығы	(6,137,646)	-	(22,111,429)	(1,142,190)	(29,391,265)
Шетел валютасының айырбастау бағамының өзгеруінің әсері	35,029	-	-		35,029
Басқа да өзгерістер					
Пайыздық шығыс	868,802	10,375,143	2,114,971	295,269	13,654,185
Төленген пайыздар	(1,002,347)	(7,182,921)	(1,900,012)	(298,406)	(10,383,686)
Жалдау бойынша міндеттемелерді тану	-	-	-	750,321	750,321
2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық	27,335,218	66,629,479	10,147,295	2,782,926	106,894,918

26 Басқа да міндеттемелер

	2021 ж. 31 желтоқсан мың теңге	2020 ж. 31 желтоқсан мың теңге
Төлем карталары бойынша есеп айырысулар	13,782,381	9,086,289
Жалғасып жатқан қатысудан міндеттеме (15 (ғ)-ескертпе)	3,636,006	3,450,785
Кредит беру операциялары бойынша қарыз алушылар алдындағы кредиторлық берешек	805,301	319,695
Шығарылған электронды ақша бойынша міндеттемелер	797,152	1,340,681
Есептелген әкімшілік шығыстар	749,573	340,317
"Астана Банкі" АҚ салымшыларының қаражаттары	383,234	432,643
Сақтандыру компаниялары алдындағы берешек	360,790	369,952
Қайта берілген талап ету құқықтары бойынша кредиторлық берешек	280,012	1,388,393
"Tengri Bank" АҚ салымшыларының қаражаттары	255,715	809,328
«Capital Bank» АҚ салымшыларының қаражаттары	155,025	-
«AsiaCredit Банк» АҚ салымшыларының қаражаттары	116,161	-
Қарыз алушыларды субсидиялау бойынша берешек	33,526	-
Басқа да қаржылық міндеттемелер	2,600,170	2,012,614
Басқа да қаржылық міндеттемелердің барлығы	23,955,046	19,550,697
Қызметкерлер алдындағы кредиторлық берешек	3,322,737	1,615,615
Демалыстар бойынша резерв	1,036,313	633,298
Алдағы кезеңдердің кірістері	585,407	285,397
Төленуі тиіс басқа да салықтар	397,379	239,099
Шартты міндеттемелер бойынша зияндарға арналған бағалау резерві	171,877	17
Басқа қаржылық емес міндеттемелер	263,121	362,350
Басқа да қаржылық емес міндеттемелердің барлығы	5,776,834	3,135,776
Басқа да міндеттемелердің барлығы	29,731,880	22,686,473

27 Акционерлік капитал

(а) Шығарылған акционерлік капитал және эмиссиялық кіріс

Банктің тіркелген акционерлік капиталы 2,096,038,900 кәдімгі акциядан (2020 жылғы 31 желтоқсан: 2,096,038,900 кәдімгі акциядан) және 3,000,000 сатып алуға жатпайтын шоғырландырымалы артықшылықты акциялардан (2020 жыл: 3,000,000 артықшылықты акциялардан) тұрады.

2021 жылы акциялар шығарылған жоқ (2020 жылы: бір акция үшін 6,532.60 теңге бағасы бойынша 612,314 жай акциялар шығарылды және төленді).

31 желтоқсандағы жағдай бойынша шығарылмаған және айналымдағы акционерлік капитал толық төленген келесі кәдімгі акциялардан тұрады:

	2021 ж. Акциялардың саны	2020 ж. Акциялардың саны
955.98 теңгеде шығарылғандар	8,368,300	8,368,300
1,523.90 теңгеде шығарылғандар	2,631,500	2,631,500
1,092.00 теңгеде шығарылғандар	2,930,452	2,930,452
6,532.60 теңгеде шығарылғандар	7,030,137	7,030,137
Шығарылған және айналымдағы акциялардың барлығы	20,960,389	20,960,389

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің жарғылық капиталы 61,135,197 мың теңгені (2020 жылғы желтоқсан: 61,135,197 мың теңге) құрады.

Кәдімгі акциялардың иелері жариялануына қарай дивидендтер алуға құқылы, сондай-ақ Банк акционерлерінің жылдық және жалпы жиналыстарында акцияға бір дауыс беру құқығына ие.

(ә) Дивидендтер

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Банк акционерлерінің банк резервтерін бөлу құқығы пруденциялық нормативтердің деңгейімен, сондай-ақ ХҚЕС сәйкес дайындалған Банктің шоғырландырылмаған қаржылық есептілігінде көрсетілген бөлінбеген пайда шамасымен немесе жинақталған зиян болған жағдайда, егер таза табысты бөлу Банктің төлем қабілетсіздігіне немесе дәрменсіздігіне әкеп соқпаса немесе егер банктің меншікті капиталының мөлшері банктің меншікті капиталының мөлшерін бөлу нәтижесінде теріс болса, ағымдағы жылғы таза пайда сомасымен шектеледі.

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде дивидендтер жарияланбады және төленбеді (2020 жылы: дивидендтер жарияланбады және төленбеді).

(б) Акцияның баланстық құны

Қазақстан Қор биржасының листинг ережелеріне сәйкес Банк шоғырландырылмаған қаржылық есептілікте кәдімгі акцияның баланстық құнының көлемін көрсетуі тиіс.

Кәдімгі акцияның баланстық құны материалдық емес активтерін шегеріп, таза активтерді айналымдағы кәдімгі акциялардың санына бөлу арқылы есептеледі. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша акцияның баланстық құны 5,301.30 теңгені құрады (2020 жылы 31 желтоқсанда: 4,815,42 теңге).

(в) Резервтердің сипаты мен мақсаты**Жалпы банктік тәуекелдерді жабуға резервтер**

2013 жылға дейін, Қазақстан Республикасының қаржылық нарығын және қаржылық ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігінің («ҚҚА») «Екінші деңгейлі банктерде резервтік капиталдың минималдық мөлшерін белгілеу туралы» №196 қаулысына (2013 жылы күшін жойды) 2011 жылғы 31 қаңтарда енгізілген түзетулерге сәйкес, Банк бөлінбеген пайдадағы соманы бөлінбейтін (бөлінуге жатпайтын) резерв құрамына аудару арқылы резервтік капитал құруы тиіс еді.

2013 жылдан бастап осы резервті қалыптастыруды Банк басшылығы дербес айқындайды. 2021 жылғы 31 желтоқсанда және 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде жалпы банктік тәуекелдердің орнын толтыру резервіне аударымдар жүзеге асырылмады.

28 Акцияға пайда

Акцияға пайданы есептеу шоғырландырылмаған таза пайданың шамасына және айналымдағы кәдімгі акциялардың орташа өлшенген санына негізделеді және бұдан әрі көрсетілгендей жүзеге асырылады. Банктің әлеуетті ажыратылған кәдімгі акциялары жоқ.

	2021 жыл мың теңге	2020 жыл мың теңге
Таза пайда	13,048,451	6,787,780
Кәдімгі акциялардың орташа өлшенген саны	20,960,389	20,781,379
Акцияға базалық пайда (теңге)	622.53	326.63

29 Сегменттер бойынша талдау

Банк, бұдан әрі сипатталғандай, Банктің негізгі шаруашылық бөлімшелері болып табылатын бес есептік сегменттен тұрады. Көрсетілген негізгі шаруашылық бөлімшелері әр түрлі өнімдер мен қызметтерді ұсынады және түрлі технологиялар мен нарықтық стратегияларды қолдануды қажет ететіндіктен жеке-жеке басқарылады. Операциялық шешімдерді қабылдауға жауапты тұлға, атап айтқанда Басқарма төрағасы басшылықтың әрбір негізгі шаруашылық бойынша ішкі есептерін тоқсанына кем дегенде бір рет қарастырады. Бұдан әрі қарай есеп берілетін әрбір сегмент операцияларының қысқаша сипаттамасы берілген.

- Корпоративтік банктік қызмет көрсету – кредит беру, депозиттер тарту және корпоративтік клиенттермен жүргізілетін басқа да операциялар жатады;
- Бөлшек банктік қызмет көрсету – кредит беру, депозиттер тарту және жеке клиенттермен жүргізілетін басқа да операциялар жатады
- Активтерді және міндеттемелерді басқару – өтімді активтердің портфелін жүргізу (акша қаражаты, ҚРҰБ, РФОБ-ғы және басқа банктердегі «Ностро» шоттары, банкаралық қаржыландырулар (мерзімі 1 айға дейін), өтімді активтерге инвестициялар және облигация эмиссияларын басқару жатады;

- Шағын және орта кәсіпорындарға банктік қызмет көрсету – кредит беру, депозиттер тарту және шағын және орта кәсіпорындармен жүргізілетін басқа да операциялар жатады;
- Қазынашылық – Банкті нарықтық тәуекелдерді өтімді бағалы қағаздарға инвестицияларды (корпоративтік облигациялар) хеджирлеу мақсатында банкаралық алыс-беріс (алып пайдалану) және туынды қаржы құралдарын пайдалану арқылы қаржыландыру жатады.

Әрбір есептік сегменттің қызметінің нәтижелеріне қатысты ақпарат бұдан әрі келтіріледі. Сегмент қызметінің нәтижелері Баскарма төрағасы қарайтын, басшылықтың ішкі есептеріне кіргізген бойда табыс салығын шегерілгеннен кейін сегменттің алған пайдасы негізінде бағаланады. Сегмент алған пайда оның қызметінің нәтижелерін бағалау үшін қолданылады, басшылықтың пікірі бойынша бұл ақпарат экономиканың сол салаларында қызмет атқаратын басқа кәсіпорындармен салыстырғанда белгілі сегменттердің қызметінің нәтижелерін бағалау кезінде барынша өзекті болып табылады. Сегменттер арасындағы операцияларда баға жасау тараптардың тәуелсіздігі талаптарында жүзеге асырылады.

	2021 ж. мың теңге	2020 ж. мың теңге
АКТИВТЕР		
Активтерді және міндеттемелерді басқару	674,733,725	585,296,280
Бөлшек банктік қызмет көрсету	432,140,024	392,998,515
Корпоративтік банктік қызмет көрсету	207,523,914	171,676,195
Қазынашылық	52,244,181	23,363,875
Шағын және орта кәсіпорындарға банктік қызмет көрсету	22,806,954	14,825,658
Бөлінбеген активтер	28,750,898	29,705,695
Активтердің барлығы	1,418,199,696	1,217,866,218
МІНДЕТТЕМЕЛЕР		
Бөлшек банктік қызмет көрсету	481,366,529	468,585,436
Корпоративтік банктік қызмет көрсету	545,876,759	356,985,785
Шағын және орта кәсіпорындарға банктік қызмет көрсету	129,687,278	110,325,784
Активтерді және міндеттемелерді басқару	79,056,092	76,695,712
Қазынашылық	2,349,226	3,164,872
Бөлінбеген міндеттемелер	62,045,857	94,354,964
Міндеттемелердің барлығы	1,300,381,741	1,110,112,553

Жалпы активтер мен есепті сегменттердің міндеттемелері арасындағы салыстырып тексеру келесі түрде берілуі мүмкін:

	2021 ж. мың теңге	2020 ж. мың теңге
Есепті сегменттердің жиынтық активтері	1,418,199,696	1,217,866,218
Шетел валютасын сатып алу-сату шарттарының толық сомасын көрсету	(6,044,050)	(18,949,464)
Басқа түзетулер	(169,874)	(242,884)
Активтердің барлығы	1,411,985,772	1,198,673,870
	2021 ж. мың теңге	2020 ж. мың теңге
Есептік сегменттердің жиынтық міндеттемелері	1,300,381,741	1,110,112,553
Шетел валютасын сатып алу-сату шарттарының толық сомасын көрсету	(6,044,050)	(18,949,464)
Басқа түзетулер	(181,432)	(356,071)
Міндеттемелердің барлығы	1,294,156,259	1,090,807,018

2021 жылы 31 желтоқсанда аяқталған бір жылдағы негізгі есептік сегменттер бойынша ақпарат келесі түрде берілуі мүмкін:

мың теңге	Шағын және орта				Активтерді және міндеттемелерді басқару	Бөлінбеген активтер мен міндеттемелер	Барлығы
	Корпоративтік банктік қызмет көрсету	кәсіпорындорға банктік қызмет көрсету	Бөлшек банктік қызмет көрсету	Қазынашылық			
Пайыздық кірістер	23,310,885	2,155,580	84,189,546	4,175,334	16,720,146	-	130,551,491
Комиссиялық кірістер	1,057,700	2,378,547	25,646,369	67,142	-	-	29,149,758
Бағалы қағаздармен жасалатын операциялардан, дилингтік операциялардан және бағамдық айырмалардан таза пайда / (зиян)	2,454,343	885,389	679,638	5,460,754	376,318	-	9,856,442
Басқа кірістер	(103,841)	-	19,224	6,781	-	(225,633)	(303,469)
Қорларға трансферттік бағаның құрылуы	19,364,548	8,766,476	36,539,079	13,403	22,918,083	-	87,601,588
Түсім	46,083,635	14,185,992	147,073,856	9,723,414	40,014,547	(225,633)	256,855,811
Пайыздық шығыстар	(12,969,634)	(4,502,593)	(33,684,818)	-	(12,355,907)	-	(63,512,952)
Комиссиялық шығыстар	(323,571)	(22,204)	(13,079,550)	(213,712)	(95,931)	(48,215)	(13,783,183)
Құнсызданудың зияндары	(27,902,563)	(153,261)	(6,605,333)	-	(72,624)	(217,575)	(34,951,356)
Қорларға трансферттік бағаның құрылуы	(16,474,967)	(1,069,629)	(50,242,754)	(3,150,608)	(16,663,630)	-	(87,601,588)
Операциялық шығыстар (тікелей)	(2,290,748)	(1,033,213)	(10,473,812)	(503,234)	(37,503)	(11,933,377)	(26,271,887)
Операциялық шығыстар (жанама)	(1,025,586)	(1,383,388)	(7,103,487)	(305,597)	(4,133)	(2,540,283)	(12,362,474)
Корпоративтік табыс салығы	-	(705,265)	(3,031,561)	(650,050)	(1,263,124)	-	(5,650,000)
Сегменттің қаржылық нәтиже	(14,903,434)	5,316,439	22,852,541	4,900,213	9,521,695	(14,965,083)	12,722,371
Сегменттер бойынша басқа көрсеткіштер							
Негізгі қаржының түсімі	-	-	-	-	-	3,098,596	3,098,596
Тозу және амортизация	(9,636)	(11,118)	(514,318)	(1,360)	(285)	(3,568,826)	(4,105,543)

2021 жылы банк қызметі әкімшілік-бақылау функциясын, реттеушілік және заңнамалық талаптарды орындаумен байланысты бөлімшелердің шығыстарын сегменттер бойынша бөлуден алып тастай отырып, сегменттік есептілікте операциялық шығыстарды аллокациялауға көзқарасты өзгертті.

2020 жылы 31 желтоқсанда аяқталған бір жылдағы негізгі есептік сегменттер бойынша ақпарат келесі түрде берілуі мүмкін:

мың теңге	Шағын және орта			Қазынашылық	Активтерді және міндеттемелерді басқару	Бөлінбеген активтер мен міндеттемелер	Барлығы
	Корпоративтік банктік қызмет көрсету	кәсіпорындорға банктік қызмет көрсету	Бөлшек банктік қызмет көрсету				
Пайыздық кірістер	15,086,688	1,501,583	99,254,585	318,782	14,928,832	-	131,090,470
Комиссиялық кірістер	1,099,551	2,157,934	22,181,329	38,490	-	-	25,477,304
Бағалы қағаздармен жасалатын операциялардан, дилингтік операциялардан және бағамдық айырмалардан таза пайда / (зиян)	1,760,274	822,707	1,060,658	3,629,878	(1,774,160)	-	5,499,357
Басқа кірістер	-	-	57,754	-	-	188,067	245,821
Қорларға трансферттік бағаның құрылуы	17,045,433	9,270,717	36,810,575	11,109	24,648,210	-	87,786,044
Түсім	34,991,946	13,752,941	159,364,901	3,998,259	37,802,882	188,067	250,098,996
Пайыздық шығыстар	(11,609,492)	(5,033,197)	(30,992,133)	-	(12,465,150)	-	(60,099,972)
Комиссиялық шығыстар	(395,312)	(23,456)	(11,921,911)	(216,848)	(132,450)	-	(12,689,977)
Құнсызданудың зияндары	(24,277,807)	(1,413,908)	(28,174,145)	-	226,146	(220,180)	(53,859,894)
Қорларға трансферттік бағаның құрылуы	(12,129,469)	(719,639)	(59,762,920)	(220,163)	(14,851,570)	(102,283)	(87,786,044)
Операциялық шығыстар (тікелей)	(749,272)	(940,287)	(9,631,978)	(362,107)	(30,303)	(1,673,141)	(13,387,088)
Операциялық шығыстар (жанама)	(1,462,097)	(1,832,197)	(13,571,276)	(456,952)	(36,044)	(613,851)	(17,972,417)
Корпоративтік табыс салығы	-	(43,940)	(61,564)	(32,068)	(121,603)	-	(259,175)
Сегменттің қаржылық нәтиже	(15,631,503)	3,746,317	5,248,974	2,710,121	10,391,908	(2,421,388)	4,044,429
Сегменттер бойынша басқа көрсеткіштер							
Негізгі қаржының түсімі	-	-	-	-	-	3,783,988	3,783,988
Тозу және амортизация	(12,776)	(14,642)	(558,890)	(1,150)	(392)	(3,605,755)	(4,193,605)

Есептік сегменттердің түсімінің және пайданың немесе зиянның көлемі арасындағы салыстырып тексерулер келесі түрде берілуі мүмкін:

	2021 ж. мың теңге	2020 ж. мың теңге
Есептік сегменттердің түсімі	256,855,811	250,098,996
Қорларға трансферттік бағаның құрылуы	(87,601,588)	(87,786,044)
Басқа түзетулер	(12,905,716)	(10,088,855)
Түсімнің барлығы	156,348,507	152,224,097
	2021 ж. мың теңге	2020 ж. мың теңге
Есептік сегменттердің пайдасы	12,722,371	4,044,429
Басқа түзетулер	10,045	112,979
Пайданың барлығы	12,732,416	4,157,408

Басқа түзетулер: аталған түзетулер негізінде басқа активтер мен басқа да міндеттемелердің, кірістер мен шығыстардың өзара есепке алу түрінде берілген. Басқа түзетулер Төрағаның басшылыққа жалпы есептеу негізінде дайындалған ішкі есептердің талдауын жүргізу нәтижесінде туындайды, сондай-ақ ХҚЕС-қа сәйкес әзірленген шоғырландырылмаған қаржылық есептілік мақсаты үшін өзара есепке алу бөлінбеген активтер/міндеттемелер құрамына кіргізілген белгілі басқа да активтерге/міндеттемелерге қатысты жүзеге асырылады.

Қорларға трансферттік бағаның құрылуы: басшылыққа ішкі есептіліктің мақсаты үшін трансферттік бағаның құрылуы ақша ресурстарын тартатын сегменттер мен ақша қаражатын пайдаланып, пайыздық кірісті тудырушы активтер құрайтын сегменттер арасындағы кірістер мен шығыстарды өзара бөлуді білдіреді.

Ірі клиенттерге және географиялық өңірлерге қатысты ақпарат

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін Банктің табысы жалпы табыстың 10%-дан асатын ірі корпоративтік клиенттері жоқ 2020 жылғы 31 желтоқсанда: жоқ).

Сыртқы клиенттермен жүргізілген операциялардан түсетін табыстың басым бөлігі Қазақстан Республикасының резиденттерімен жүргізілген операцияларға келеді. Ұзақ мерзімді активтердің басым бөлігі Қазақстан Республикасында орналасқан.

30 Тәуекелдерді басқару

Тәуекелді басқару банк қызметі негізінде жатыр және Банктің операциялық қызметінің маңызды элементтері болып табылады. Нарықтық тәуекелдігі, кредит тәуекелдігі, өтімділік тәуекелдігі және операциялық тәуекелдігі Банктің өз қызметін іске асыру кезінде тап болатын тәуекелдердің негізгілері болып табылады.

(а) Тәуекелді басқару саясаты мен рәсімдері

Тәуекелдерді басқару бойынша Банк саясаты тәуекелдіктердің тиісті лимиттерін және бақылауларын белгілеуге, сонымен бірге тәуекелдік деңгейін және олардың белгіленген лимиттермен сәйкестігін тұрақты бағалауға Банк тап болған тәуекелдіктерді анықтауға, талдауға және басқаруға бағытталған. Тәуекелдерді басқару саясаты және рәсімдері банктік өнімдермен және қызметтермен ұсынылған және ең жақсы тәжірибе пайда болған нарықтық жағдайлардағы өзгерістерді көрсету мақсатында тұрақты негізде қайта қаралады.

Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқару бойынша бақылау жүйесінің тиісті дәрежеде жұмыс істеуіне, негізгі тәуекелдіктерді басқаруға және тәуекелдіктерді басқару саясаты және рәсімдерін, сондай-ақ ірі мәмілелерді мақұлдауға жауап береді. Тәуекелдер және ішкі бақылау жөніндегі комитет осы мәселелерді алдын ала қарайды және Директорлар кеңесінің алдында осы мәселелерді қарау және/немесе бекіту туралы өтініш жасайды.

Басқарма тәуекелдіктердің мониторингін және азайту бойынша шараларды бақылау мен ендіруге, сонымен қатар Топ тәуекелдіктерді белгіленген шегінде өз қызметін іске асыруына жауап береді. Тәуекел менеджменті бөлімшелері басшыларының міндетіне тәуекелдік басқармасын жалпы басқару және қолданыстағы заңнама талаптарын сақтаумен бақылауды іске асыру, сондай-ақ қаржылық тәуекелдік бойынша да, қаржылық емес тәуекелдік бойынша да есептерді табу, бағалау, басқару және құрастыру бойынша жалпы қағидалар мен әдістерді пайдалануға бақылауды жүзеге асыру кіреді. Тәуекел менеджменті бөлімшелері басшылары тікелей Басқарма Төрағасына және Директорлар кеңесіне тікелей Тәуекел мен ішкі бақылау жөніндегі комитет арқылы есеп береді.

Кредит және нарықтық тәуекелдер мен өтімділік тәуекелін Кредит комитеттері, Нарықтық тәуекелдер мен өтімділікті басқару комитеті (НТМӨБК) тұтас алғанда портфель деңгейімен қатар, сондай-ақ жекелеген мәмілелер деңгейінде басқарады және бақылайды. Шешім қабылдау процесінің тиімділігін арттыру үшін Топ тәуекелдің түріне және ұшырау көлеміне байланысты кредит комитеттерінің иерархиялы құрылымын құрды.

Тәуекелдің ішкі және сонымен қатар сыртқы факторлары Топ шеңберінде анықталады және басқарылады. Тәуекел факторларының барлық тізбесін анықтауға және және тәуекелдерді азайту бойынша ағымдағы рәсімдердің жеткілікті деңгейіне ерекше көңіл бөлінеді. Кредит және нарықтық тәуекелдердің стандартты талдауынан басқа, Тәуекел менеджменті блогы жекелеген бағыттар бойынша сараптама бағасын алу мақсатында операциялық бөлімшелермен жүйелі түрде кездесу өткізу арқылы қаржылық және қаржылық емес тәуекелдердің мониторингін жүргізеді.

(ә) Нарықтық тәуекелдігі

Нарықтық тәуекелдігі – бұл әділ құнының өзгеруі тәуекелі немесе нарықтық бағаның өзгеруі салдарынан қаржылық құрал бойынша болашақ ақша құралдарының ағымы. Нарықтық тәуекел валюталық тәуекелдіктен, сыйақы мөлшерлемесінің өзгеруі тәуекелдігінен, сонымен қатар басқа да баға тәуекелдіктерінен тұрады. Нарықтық тәуекелдік нарығындағы жалпы және арнайы өзгерулері әсерінен және нарықтық бағаның волатилді деңгейінің өзгерулері әсерінен бүлінген валюталық және үлестік қаржылық құралдардың пайыздық қатынасына ашық жайғасым арқылы туындайды.

Нарықтық тәуекелдіктің бүлінуі қабылданатын параметрлер шеңберінен шығып кетпеуін басқару және бақылау жасау, сонымен қатар қабылданған тәуекелдікке алынған пайданы оңтайландыруды қамтамасыз ету нарықтық тәуекелдіктің тапсырмасы болып табылады.

НТМӨБК нарықтық тәуекел мен өтімділіктің басқаруына жауапкершілікте болады. НТМӨБК Тәуекел менеджменті блогының ұсынымдарын негізге ала отырып, нарықтық тәуекелдің лимиттерін қарастырады және Басқарма мен Директорлар кеңесінің келісімдеуіне және бекітуіне ұсынады.

Банк нарықтық тәуекелдіктерді жеке қаржылық құралдары бойынша портфель көлеміне қатысты сыйақы мөлшерлемесі, валюталық жайғасымның өзгеру мерзімдерін, лимиттерін жоғалту бойынша лимиттер белгілеу арқылы ашық жайғасым бойынша басқарады. Банк әрдайым Басқарма мен Директорлар кеңесімен жаңартылатын және бекітілетін осы жайғасымдар мониторингін жүргізеді.

Банк, бұдан басқа жекелеген нарықтық сценарийлердің жекелеген сауда портфельдері мен жалпы жайғасымға (позицияға) қаржының ықтимал әсерін қарастыру үшін әр түрлі «стресс-тестілер» қолданады. Стресс-тестілер экстремалдық (төтенше) жағдайларда туындауы мүмкін шығындардың потенциалдық мөлшерін анықтауға мүмкіндік береді. Банктің пайдаланатын «стресс-тестілеріне» жататындар: тәуекел факторларының «стресс-тестілері», олардың шеңберінде тәуекелдің әрбір санаты стрестік өзгерістерге ұшырайды, сондай-ақ жекелеген позицияларға ықтимал стрестік оқиғалар қолдану қоса кіретін арнайы «стресс-тестілер».

Сыйақы мөлшерлемелерін қайта қарастыру мерзімдерін талдауға негізделген сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеру тәуекелін басқару Банктің таза пайыздық маржасының әр түрлі стандартты және сыйақы мөлшерлемесінің өзгеруі стандартты емес сценарийлерінің сезімталдық мониторингімен толықтырылады.

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылмаған қаржылық есептілікке ескертпелер
Банк, сондай-ақ өз сауда жайғасымдары (позициялары) бойынша нарықтық тәуекелдерді басқару үшін тәуекелдер (VAR) құнын бағалау әдіснамасын пайдаланады.

(i) *Пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелі*

Пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелі – бұл әділ құны өзгеруінің тәуекелі немесе нарықтық пайыздық мөлшерлеменің өзгеруі салдарынан қаржылық құралдар бойынша ақша қаражатының болашақ ағымы. Банк нарықтық пайыз мөлшерлемелерінің басымдылығы оның шоғырландырылмаған қаржылық жағдайы мен ақша қаражаттарының ағынының тербелісі ықпалына ұшырағыш болады. Осы ауытқушылықтар пайыздық маржа деңгейін өсіруі мүмкін, немесе кенеттен пайыздық мөлшерлеме өзгергенде оны азайтуы да мүмкін, ол залалдардың туындауына алып келеді.

Пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарастыру мерзімдерін талдау

Пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелі негізінен пайыздық мөлшерлеменің өзгеруін мониторингілеу және болжау, пайыздық активтер мен міндеттемелердің уақытша алшақтығын қысқарту арқылы басқарылады. 2021 жылғы және 2020 жылғы 31 желтоқсанда негізгі қаржы құралдары бойынша пайыздық мөлшерлемелерін қайта қарауға қатысты қысқаша ақпарат келесі түрде берілуі мүмкін:

2021 жылғы және 2020 жылғы 31 желтоқсанда негізгі қаржы құралдары бойынша пайыздық мөлшерлемелерін қайта қарауға қатысты қысқаша ақпарат келесі түрде берілуі мүмкін:

мың теңге	3 айдан кем мерзім	3-6 ай	6-12 ай	1-5 жыл	5 жылдан аса	Пайызсыз	Баланстық құны
2021 жылы 31 желтоқсанда							
АКТИВТЕР							
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	240,765,774	-	-	-	-	172,353,270	413,119,044
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	-	-	-	-	-	18,900	18,900
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері	15,539,215	2,088,023	8,403,720	75,982,944	21,986,114	-	124,000,016
Банктердегі шоттар мен депозиттер	4,203,389	649,493	-	-	-	2,081,871	6,934,753
Клиенттерге берілген кредиттер	120,142,216	41,279,624	133,291,148	316,346,513	29,235,820	-	640,295,321
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	37,794,301	34,089,656	39,573,121	58,833,863	-	-	170,290,941
	418,444,895	78,106,796	181,267,989	451,163,320	51,221,934	174,454,041	1,354,658,975
МІНДЕТТЕМЕЛЕР							
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	-	-	-	-	-	1,871	1,871
Банктердің шоттары мен депозиттері	-	-	-	-	-	566,311	566,311
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	302,007,127	220,865,907	306,154,034	132,809,743	23,704,172	151,203,995	1,136,744,978
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	326,029	-	8,180,566	7,955,562	-	-	16,462,157
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	106,038	-	15,194,319	2,288,770	52,720,089	-	70,309,216
Басқа да тартылған қаражат	1,444,687	416,484	660,093	4,087,899	19,420,409	-	26,029,572
Жалдау бойынша міндеттемелер	14,963	33,061	207,671	2,307,046	-	-	2,562,741
	303,898,844	221,315,452	330,396,683	149,449,020	95,844,670	151,772,177	1,252,676,846
	114,546,051	(143,208,656)	(149,128,694)	301,714,300	(44,622,736)	22,681,864	101,982,129

мың теңге	3 айдан кем мерзім	3-6 ай	6-12 ай	1-5 жыл	5 жылдан аса	Пайызсыз	Баланстық құны
2020 жылы 31 желтоқсанда							
АКТИВТЕР							
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	103,939,291	-	-	-	-	201,954,318	305,893,609
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	-	-	-	-	-	2,058	2,058
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері	1,313,009	16,341,515	2,869,615	72,907,267	653,171	-	94,084,577
Банктердегі шоттар мен депозиттер	3,789,570	-	-	1,707,699	-	37,349,936	42,847,205
Клиенттерге берілген кредиттер	122,770,436	41,290,040	98,342,210	280,787,948	25,930,031	-	569,120,665
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	59,237,647	33,452,797	-	52,411,915	-	-	145,102,359
	291,049,953	91,084,352	101,211,825	407,814,829	26,583,202	239,306,312	1,157,050,473
МІНДЕТТЕМЕЛЕР							
Банктердің шоттары мен депозиттері	-	-	-	-	-	862,012	862,012
«Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	1,139,662	-	-	-	-	-	1,139,662
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	247,873,224	108,040,283	218,392,552	93,422,966	15,197,994	270,185,227	953,112,246
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	82,125	-	8,064,558	-	2,000,612	-	10,147,295
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	106,038	-	14,572,141	2,205,966	49,745,334	-	66,629,479
Басқа да тартылған қаражат	631,023	622,460	508,261	5,797,837	19,775,637	-	27,335,218
Жалдау бойынша міндеттемелер	11,692	41,227	243,829	2,486,178	-	-	2,782,926
	249,843,764	108,703,970	241,781,341	103,912,947	86,719,577	271,047,239	1,062,008,838
	41,206,189	(17,619,618)	(140,569,516)	303,901,882	(60,136,375)	(31,740,927)	95,041,635

Орташа тиімді пайыздық мөлшерлемелері

Келесі кесте бұдан әрі қарай 2021 жылғы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша пайыздық активтер мен міндеттемелер бойынша пайыздық орташа тиімді мөлшерлемесін көрсетеді. Аталған пайыздық мөлшерлемелері тиісті активтер мен міндеттемелерді өтеудің шамамен алғандағы кірісін көрсетеді.

	2021 ж. Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %			2020 г. Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %		
	Теңге	АҚШ доллары	Басқа валюталар	Теңге	АҚШ доллары	Басқа валюталар
Пайыздық активтер						
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	8.83	0.24	1.87	7.88	0.21	0.57
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржылық активтер	9.76	2.19	1.57	10.37	2.74	2.58
Банктердегі шоттар мен депозиттер	-	0.34	9.25	-	0.1	5.25
Клиенттерге берілген кредиттер	20.53	6.04	11.53	20.41	5.86	14.98
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	9.87	1.76	-	10.05	3.27	-
Пайыздық міндеттемелер						
«Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	-	-	-	-	-	4.30
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	-	-	-	-	-	-
Корпоративтік клиенттер	6.28	0.48	1.28	6.67	0.48	0.11
Бөлшек клиенттер	8.47	2.22	0.71	9.98	2.06	0.33
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	10.47	-	-	9.78	-	-
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	16.42	-	-	16.17	-	-
Басқа да тартылған қаражат	-	-	-	-	-	-
Мемлекеттік қаржы институттарынан алған кредиттер	2.64	-	-	2.81	-	-
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінен алған кредиттер	9.75	1.96	-	9.00	2.41	-

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгерісіне сезімталдықты талдау

Пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарастыру мерзімін талдауға негізделген пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелдігін басқару қаржылық активтер мен міндеттемелер сезімталдығына мониторинг (бақылау) жүргізумен толықтырылады. 2021 және 2020 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қолданыстағы пайыздық активтер мен міндеттемелер бойынша сыйақы мөлшерлемесін ұлғайту немесе азайту жағына 100 базистік тармаққа параллельді жылжудың оңайлатылған сценарийі негізінде жасалған пайданың немесе зиянның және меншікті капиталдың (салықтарды шегергенде) пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне сезімталдығын талдау (пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау тәуекелі) мынадай түрде ұсынылуы мүмкін:

	2021 ж.		2020 ж.	
	Пайда немесе зиян мың теңге	Меншікті капитал мың теңге	Пайда немесе зиян мың теңге	Меншікті капитал мың теңге
Мөлшерлемелерді азайту жағына қарай 100 базистік тармаққа параллельді ауыстыру	212,478	212,478	80,794	80,794
Мөлшерлемелерді ұлғайту жағына қарай 100 базистік тармаққа параллельді ауыстыру	(212,478)	(212,478)	(80,794)	(80,794)

Сыйақы мөлшерлемесінің өзгеруі салдарынан (2021 және 2020 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қолданыстағы позициялар негізінде жасалған) таза пайданың немесе зиянның және капиталдың әділ құны бойынша өзге жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын қаржы активтерінің әділ құнының өзгеруіне сезімталдығын және сыйақы мөлшерлемесін ұлғайту немесе азайту жағына 100 базистік тармаққа параллель жылжудың оңайлатылған сценарийін талдау мынадай түрде ұсынылуы мүмкін:

	2021 ж.		2020 ж.	
	Пайда немесе зиян мың теңге	Меншікті капитал мың теңге	Пайда немесе зиян мың теңге	Меншікті капитал мың теңге
Мөлшерлемелерді азайту жағына қарай 100 базистік тармаққа параллельді ауыстыру	-	4,858,624	41,397	2,304,071
Мөлшерлемелерді ұлғайту жағына қарай 100 базистік тармаққа параллельді ауыстыру	-	(4,858,624)	(40,631)	(2,303,305)

(ii) Валюталық тәуекел

Банктің бірнеше шетел валютасында көрсетілген активтер мен міндеттемелері бар.

Валюталық тәуекел – бұл әділ құны өзгеруінің тәуекелдігі немесе валюта бағамын айырбастаудағы өзгерістердің салдарынан қаржылық құралдары бойынша ақшалай қаражаттың болашақтағы ағымының өзгеру тәуекелдігі. Банк өзінің валюта тәуекеліне ұшырауын хеджирлейді. Банк шетел валютасындағы өзінің жайғасымын валюталық жайғасымдар бойынша лимиттер белгілеу арқылы және таза валюталық жайғасымдарға лимиттер белгілеу арқылы басқарады.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша валюта бөлінісіндегі қаржылық активтер мен міндеттемелердің құрылымы былайша берілуі мүмкін:

	АҚШ доллары мың теңге	Еуро мың теңге	Ресей рублі мың теңге	Басқа валюталар мың теңге	Барлығы мың теңге
АКТИВТЕР					
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	282,211,624	14,815,321	8,775,928	2,764,471	308,567,344
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері	36,871,014	2,062,371	-	-	38,933,385
Банктердегі шоттар мен депозиттер	4,741,861	-	111,022	-	4,852,883
Клиенттерге берілген кредиттер	40,176,768	3,487,635	4,357,407	-	48,021,810
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	94,469,110	-	-	-	94,469,110
Басқа қаржылық активтер	13,741,017	5,347	3,023	-	13,749,387
Активтердің барлығы	472,211,394	20,370,674	13,247,380	2,764,471	508,593,919
МІНДЕТТЕМЕЛЕР					
Банктердің шоттары мен депозиттері	486,597	669	-	823	488,089
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	450,605,937	19,234,303	12,209,292	2,587,518	484,637,050
Басқа да тартылған қаражат	190,360	-	-	-	190,360
Басқа қаржылық міндеттемелер	13,793,054	705,191	36,977	1,921	14,537,143
Міндеттемелердің барлығы	465,075,948	19,940,163	12,246,269	2,590,262	499,852,642
2021 жылғы 31 желтоқсандағы таза жайғасым	7,135,446	430,511	1,001,111	174,209	8,741,277
Тәуекелдерді басқару үшін ұсталатын туынды қаржы құралдарының әсері**	(8,204,200)	(63,583)	-	-	(8,267,783)
Тәуекелдерді басқару мақсатында ұсталатын туынды қаржы құралдарының ықпалы ескерілген 2021 жылғы 31 желтоқсандағы таза ұстаным	(1,068,754)	366,928	1,001,111	174,209	473,494
** СПОТ мәмілелерін ескере отырып					

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылмаған қаржылық есептілікке ескертпелер
 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша валюта бөлінісіндегі қаржылық активтер мен міндеттемелердің құрылымы былайша берілуі мүмкін:

	АҚШ доллары мың теңге	Еуро мың теңге	Ресей рублі мың теңге	Басқа валюталар мың теңге	Барлығы мың теңге
АКТИВТЕР					
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	236,974,337	18,404,010	8,973,512	457,978	264,809,837
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері	39,427,921	655,095	-	-	40,083,016
Банктердегі шоттар мен депозиттер	3,789,570	-	1,707,699	-	5,497,269
Клиенттерге берілген кредиттер	75,249,739	1,437,958	3,359,058	-	80,046,755
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	42,038,234	-	-	-	42,038,234
Басқа қаржылық активтер	761,455	87	562	-	762,104
Активтердің барлығы	398,241,256	20,497,150	14,040,831	457,978	433,237,215
МІНДЕТТЕМЕЛЕР					
Банктердің шоттары мен депозиттері	703,824	132,826	398	12,378	849,426
«Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	-	-	1,139,662	-	1,139,662
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	386,659,019	19,737,195	10,906,562	346,176	417,648,952
Басқа да тартылған қаражат	276,629	-	-	-	276,629
Басқа қаржылық міндеттемелер	10,326,733	607,926	66,039	52	11,000,750
Міндеттемелердің барлығы	397,966,205	20,477,947	12,112,661	358,606	430,915,419
2020 жылғы 31 желтоқсандағы таза жайғасым	275,051	19,203	1,928,170	99,372	2,321,796
Тәуекелдерді басқару үшін ұсталатын туынды қаржы құралдарының әсері**	(7,997,290)	-	-	-	(7,997,290)
Тәуекелдерді басқару мақсатында ұсталатын туынды қаржы құралдарының ықпалы ескерілген					
2020 жылғы 31 желтоқсандағы таза ұстаным	(7,722,239)	19,203	1,928,170	99,372	(5,675,494)

** СПОТ мәмілелерін ескере отырып

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылмаған қаржылық есептілікке ескертпелер

Төмендегі кестеде көрсетілгендей, 2021 және 2020 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша келесі валюталарға қатысты теңге бағамының өзгеруі, төменде сипатталғандай меншікті капиталдың және табыс пен шығынның өсуіне/(кемуіне) алып келер еді. Аталған талдау, есептілік кезеңнің соңындағы жағдай бойынша мүмкін деп есептелінген Банктің көзқарасы бойынша, салықтарды шегерумен және валюта бағамы өзгеруінің негізінде жүргізілді. Талдау басқа барлық ауыспалылардың, оның ішінде сыйақы мөлшерлемелері өзгеріссіз қалатыны туралы жорамалдарға сүйеніп жүргізілді.

	2021 ж.		2020 г.	
	Пайда немесе зиян мың теңге	Меншікті капитал мың теңге	Пайда немесе зиян мың теңге	Меншікті капитал мың теңге
Теңге қатысты АҚШ доллары бағамының 20% өсуі	(171,001)	(171,001)	(1,235,558)	(1,235,558)
Теңге қатысты Еуро бағамының 20% өсуі	58,708	58,708	3,072	3,072
Теңге қатысты Ресей рублі бағамының 20% өсуі	160,178	160,178	308,507	308,507
Теңге қатысты басқа валюталар бағамының 20% өсуі	27,873	27,873	15,900	15,900

Теңге бағамының 2021 және 2020 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жоғарыда көрсетілген валюталарға қатысты ұлғаюы тең бағалы болатын еді, бірақ қалған басқа ауыспалылар өзгеріссіз қалған жағдайда кері әсерін тигізетін еді.

(iii) Басқа баға тәуекелдері

Басқа баға тәуекелдері – әділ құнның немесе қаржы құралдары бойынша ақша қаражатының болашақтағы ағындарының нарықтық бағалардың өзгеруі (сыйақы мөлшерлемелерінің немесе валюталық тәуекелдің өзгеру тәуекелінің ықпалы нәтижесінде туындаған өзгерістерден басқа) нәтижесінде, осындай өзгерістер аталған нақты құралына немесе оның эмитентіне тән факторлардың немесе нарықтағы айналымдағы осыған ұқсас барлық қаржы құралдарына әсер ететін факторлар салдарынан болғанына байланысты, ауытқу тәуекелі. Басқа баға тәуекелдері Банктің қаржы құралдары бойынша ұзақ немесе қысқа жайғасымы бар болған жағдайда туындайды.

(iv) Тәуекел (VAR) құнын бағалау әдіснамасы

Банк валюталық жайғасыммен байланысты нарықтық тәуекел мониторингі үшін тәуекел құнын (VAR) бағалау әдіснамасын пайдаланады.

Тәуекел құнын бағалау әдіснамасы белгілі бір сенімгерлік межелеме берілген кездегі нақты уақыт аралығындағы нарықты мөлшерлемелер мен бағалардың өзгеруі нәтижесінде болған тәуекел позициялары бойынша орын алуы мүмкін ықтимал шығындарды бағалау тәсілін білдіреді. Банк пайдаланатын тәуекел құнын бағалау моделі 99% мөлшерінде сенімгерлік межелемеден шығады және қаржы құралын жайғасым түріне қарай ұзақтығы 1 күндік ұстап тұру кезеңін болжайды. Тәуекел құнын бағалау үлгісі көбінесе тарихи деректерге негізделген болжалдауды білдіреді. Үлгі нарықтық мөлшерлемелердің тарихи уақытша қатарларын негізге алып және әртүрлі нарықтар мен мөлшерлердің арасындағы өзара байланысты назарға ала отырып болашақты дамытудың ықтимал сценарийлерін жасайды. Нарықтық бағалардың ықтимал өзгерістері кем дегенде соңғы 12 айдағы нарықтық деректер негізінде анықталады.

Тәуекел құнын бағалау әдіснамасы нарықтық тәуекелдің ықтимал мәнін бағалауда маңызды құрал болып табылатындығына қарамастан оның бірқатар, әсіресе, өтімділігі төмен нарықтарға қатысты шектеулері бар, олар төменгі түрде берілуі мүмкін:

- Тарихи деректерді болашақтағы оқиғаларды анықтау үшін негіз ретінде қолдану барлық мүмкін болатын сценарийлерді көрсетпеуі мүмкін (бұл, әсіресе тек қана стандартты емес сценарийлерге қатысты).
- Қаржы құралын ұстау кезеңінің ұзақтығы бір күнді қолдану барлық жайғасымдар 1 күнді құрайтын кезең ішінде сатылуы немесе хеджирленуі мүмкін дегенді болжалдайды. Іс жүзінде бұл барлық жағдайларда мүмкін болады, алайда, тек қана нарықтың төмен өтімділігі ұзақ кезеңге жалғасатын жағдайлар да болады;
- Сенімгерлік межелемесін 99% қолдану, осы межелеменің шегінен тыс туындауы мүмкін шығындарды назарға алмайды. Шығындар тәуекелдің құнынан да көп көлемді құрауы мүмкін деген ықтималдық 1% құрайды;
- Тәуекел құнының көлемін есептеу сауда-саттық сессияларының жабылу деректері негізінде жүргізілетіндіктен, күн ішіндегі ауытқушылықты ол әрдайым көрсете бермейді;
- Тәуекел құнын бағалау әдіснамасы бойынша есептелген тәуекелдің көлемі нарықтық бағалардың жайғасымына және құбылмалылығына байланысты болады. Егер нарықтық бағалардың құбылмалылығы төмендесе, белгілі жайғасым үшін тәуекелдің құны да төмендейді және керісінше.

Банк нарықтық тәуекелді бағалауды жүргізу кезінде тек тәуекел құнының есебіне ғана сүйенбейді, себебі аталған әдіснамаға жоғарыда көрсетілген кейбір шектеулер тән. Тәуекел құнын есептеу әдісіне шектеулер, әрбір сауда портфелі бойынша тәуекелдерді ықтимал шоғырландыру шектеулерін, сондай-ақ жайғасымдар арасындағы сәйкессіздіктердің құрылымдық талдауын қоса, басқа жайғасымдарға қосымша басқа лимиттер мен сезімталдық лимиттерін енгізу арқылы есептеледі.

31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің валюталық тәуекеліне қатысты тәуекел құнының көлемі туралы деректер төменде көрсетілген:

	2021 ж. мың теңге	2020 ж. мың теңге
Валюталық бағамдардың ауытқу тәуекелі	46,931	128,311

(б) Кредит тәуекелдігі

Кредиттік тәуекел – қарыз алушының немесе контрагенттің қарыз, лизингтік, факторингтік, форфейтингтік, банктік кепілдіктер беру жөніндегі операцияларды және басқа да операцияларды жүргізу кезінде өзіне алған ақшалай міндеттемелерді орындау жөніндегі шарттың (келісімшарттың) бастапқы талаптарын орындамауы салдарынан шығындардың туындау ықтималдығы. Банк кредиттік тәуекелді (танылған қаржылық активтер және танылмаған шарттық міндеттемелер бойынша) кредиттік тәуекелді шоғырландыру лимиттерін белгілеу және сақтау жөніндегі талаптарды қамтитын бекітілген саясаттар мен рәсімдерді қолдану арқылы, сондай-ақ функцияларына кредиттік тәуекелдің белсенді мониторингі кіретін кредиттік комитетті құру арқылы басқарады. Кредиттік саясатты Директорлар Кеңесі қарайды және бекітеді.

Кредит саясаты келесілерді белгілейді:

- кредит өтінімдерін қарастыру және мақұлдау рәсімдері;
- қарыз алушылардың (корпоративтік және жеке) кредит қабілеттілігін бағалау әдіснамасы;
- контрагенттердің, эмитенттердің және сақтау компанияларының кредит қабілеттілігін бағалау әдіснамасы;

- ұсынылатын қамтамасыз етуді бағалау әдіснамасы;
- кредит құжаттамасына қойылатын талаптар;
- кредит тәуекелділігін әкелетін кредиттер мен басқа өнімдерге тұрақты бақылау (мониторинг) жүргізу рәсімдері.

Корпоративтік клиенттердің кредиттерді алуға өтінімдерін клиенттермен жұмыс жүргізу жөніндегі тиісті менеджерлер жолдайды, содан кейін олар заңды тұлғаларға берілген кредиттер портфелі үшін жауапкершілікте болатын Корпоративтік блокқа қарастыруына беріледі. Содан кейін өтінімдер кредиттік талдау бөлімшесіне қарауға өтеді, оның талдаушыларының қорытындысы бизнестің құрылымдық талдауына және қарыз алушының қаржылық жағдайына негізделеді. Содан кейін өтінімдер мен қорытындылар Тәуекел-менеджменті блогында тәуелсіз бағалаудан өтеді, ол екінші қорытынды береді; бұл ретте кредиттік саясат талаптарының тиісінше орындалуы тексеріледі. Кредит Комитеті Банктің ішкі бөлімшелерінің қорытындылары негізінде шешімдер қабылдайды. Кредит комитеті жекелеген операцияларды мақұлдас бұрын, оларды тәуекел ерекшелігіне қарай заң бөлімі, салық бөлімі мен бухгалтерия тексереді.

Банк жекелеген кредиттердің жай-күйіне тұрақты мониторинг жүргізеді және ұдайы негізде өз қарыз алушыларының төлемге қабілеттілігін қайта бағалау шарасын жүргізеді. Қайта бағалау рәсімдері қарыз алушының соңғы есепті күндегі қаржылық есептілігінің талдауына немесе қарыз алушы өзі берген немесе Банк басқа да тәсілмен алған басқа да ақпаратқа негізделеді. Қамтамасыз етудің ағымдағы нарықтық құнын сондай-ақ ұдайы негізде кәсіпқой бағалаушылардың тәуелсіз фирмалары немесе Банктің мамандары бағалайды. Қамтамасыз етудің нарықтық құны кеміген жағдайда әдетте қарыз алушыға қосымша қамтамасыз ету беру туралы талап қойылады.

Жеке тұлғалардың кредиттер алуға өтінімдерін қарастырумен Банктің Бөлшек бизнес блогы айналысады. Бұл ретте кредит алуға өтінімдегі деректерді тексерудің Тәуекел-менеджменті блогымен бірлесе әзірленген скорингілік модельдері мен рәсімдері пайдаланылады.

Кредиттік тәуекел және кепілдерді бағалау бөлімшесі жекелеген қарыз алушылар бойынша жүргізетін талдаудан басқа Тәуекел-менеджмент блогы сондай-ақ кредиттер мен нарықтық тәуекелдердің шоғырлануы қатысында жалпы кредит портфеліне бағалау жүргізеді.

Кредит пен кредит карталарының лимиттері қатысында мақұлдау кез келген сәтте күшін жоюы мүмкін.

Кредит тәуекелінің ең жоғарғы деңгейі, әдетте, қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған есепте қаржылық активтердің баланстық құнында және танылмаған шартты міндеттемелер сомасында көрсетіледі. Активтер мен міндеттемелерді өзара есепке алу мүмкіндігі ықтимал кредит тәуекелін азайту үшін елеулі маңызға ие емес.

Кредит тәуекелінің есептік күнгі жағдай бойынша қаржы активтеріне қатысты максималды деңгейі келесі түрде көрсетілуі мүмкін:

	2021 ж. мың теңге	2020 ж. мың теңге
АКТИВТЕР		
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	380,620,815	275,794,713
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	18,900	2,058
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері	124,000,016	94,084,577
Банктердегі шоттар мен депозиттер	6,934,753	42,847,205
Клиенттерге берілген кредиттер	640,295,321	569,120,665
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	170,290,941	145,102,359
Басқа қаржылық активтер	30,227,861	13,891,916
Тәуекелдің максималды деңгейінің барлығы	1,352,388,607	1,140,843,493

Клиенттерге берілген кредиттер бойынша кредит тәуекелінің шоғырландыруына талдау 15-ескертпеде көрсетілген.

Танылмаған шартты міндеттемелерге қатысты есептік күнгі жағдай бойынша кредит тәуекеліне ұшыраудың ең жоғарғы деңгейі 32-ескертпеде көрсетілген.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің бір борышкері бар (ҚРҰБ) (2020 жылы 31 желтоқсан: біреу), оған қатысты кредиттік тәуекелге ұшырағыштығы кредиттік тәуекелге ұшырағыштықтың ең жоғары деңгейінің 10% асады. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша көрсетілген контрагентпен жиынтық қалдықтар 357,472,125 мың теңгені құрады (2020 жылғы 31 желтоқсан: 349,805,002 мың теңге).

Қаржы активтері мен міндеттемелерін өзара есепке алу

Бұдан әрі кестелерде берілген ақпаратты ашу қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелерді қамтиды, олар:

- Банктің қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылмаған есепте өзара есепке алынады, немесе
- қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылмаған есепте өзара есепке алынуына байланыссыз өзара есепке алу туралы бас келісімнің немесе осыған ұқсас қаржы құралдарына қолданылатын осындай келісімдердің нақты заңды мәні болып табылады.

Ұқсас қаржы құралдарына туынды құралдары, «репо» мәмілелері, «кері репо» мәмілелері, бағалы қағаздарды қарызға алу және қарызға беру туралы келісім мәмілелері жатады.

Банк туынды құралдарымен операцияларды биржада іске асырылмайтын орталық контрагент арқылы жүзеге асырады. Басшылық осыған ұқсас келісімдер маңызына қарай өзара есепке алумен теңестіріледі, және Банк өзара есепке алуды жүргізу критерийлеріне жауап береді, себебі толық сомалардағы есептеу механизмі кредит тәуекелінің және өтімділік тәуекелінің ең төменгі деңгейіне алып келетіндіктен, Банк осы арқылы бірыңғай есептеу процесі немесе циклі шеңберінде дебиторлық немесе кредиторлық берешекті реттей алады деп есептейді.

Банк қамтамасыз етуді ақша қаражаты және төмендегі мәмілелерге қатысты нарықтағы айналымдағы бағалы қағаздар түрінде алады және қабылдайды:

- туынды құралдары;
- «репо» мәмілелері, «кері репо» мәмілелері және
- бағалы қағаздарды қарызға алу және қарызға беру туралы келісімдер.

Осыған ұқсас келісімдер своп және туынды қаржылық құралдар жөніндегі дилерлердің халықаралық ассоциациясының («ISDA») қарыз алуды қамтамасыз ету туралы толықтырудың стандарттық талаптарының мәні болып табылады. Бұл қамтамасыз ету ретінде алынған/кепілге берілген көрсетілген бағалы қағаздар кепілге берілуі мүмкін және мәміленің әрекет ету мерзімі ішінде сатылуы мүмкін, бірақ мәмілені өтеу мерзіміне дейін қайтарылуы мүмкін екендігін білдіреді. Мәміле талаптары, сондай-ақ әрбір контрагентке қамтамасыз етуді ұсынуға контрагенттің қабілетсіздігі нәтижесінде тиісті мәмілелерді тоқтату құқығын береді.

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылмаған қаржылық есептілікке ескертпелер

Бұдан әрі кестеде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзара есепке алу туралы бас келісімдер мен осыған ұқсас келісімдердің заңды нақты мәні болып табылатын қаржы активтері мен қаржы міндеттемелері беріледі:

мың теңге	Қаржы активтерінің/ қаржы міндеттемелерінің танылған толық сомасы	Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған өзара есепке алынған қаржы активтерінің/ қаржы міндеттемелерінің танылған толық сомасы	Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есептегі қаржы активтерінің/ қаржы міндеттемелерінің таза сомасы	Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылмаған есепте өзара есепке алынбаған сомалар		
				Қаржы құралдары	Ақшалай алынған қамтамасыз ету	Таза сома
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	1,201,924	-	1,201,924	(1,139,662)	-	62,262
Қаржы активтерінің барлығы	1,201,924	-	1,201,924	(1,139,662)	-	62,262
«Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	(1,139,662)	-	(1,139,662)	1,139,662	-	-
Қаржылық міндеттемелерінің барлығы	(1,139,662)	-	(1,139,662)	1,139,662	-	-

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған есепте берілген қаржылық активтердің және қаржылық міндеттемелердің толық сомалары және олардың таза сомалары және ертеректе келтірілген кестелерде ашып көрсетілгендер қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған есепте келесі негізде бағаланады:

- «Репо» мәмілелері, «кері репо» мәмілелері нәтижесінде туындаған активтер мен міндеттемелер, қарыз алып пайдалану туралы келісім және бағалы қағаздарды қарызға беру – амортизацияланған құн.

«Репо» келісімдері бойынша (16-ескертпе) кепілге салынған бағалы қағаздар берілген, танылуы тұтастай алғанда тоқтатылмаған қаржы активтерін білдіреді. Қарызға берілген немесе кері сатып алу міндетімен сату туралы келісімдер шеңберінде сатылған бағалы қағаздар үшінші тарапқа беріледі, бұл ретте Банк ақша қаражатын алады. Осы қаржы активтері кепілге қайтадан берілуі мүмкін немесе Банктің өз міндеттемелерін орындамаған жағдайда контрагенттермен сатылуы мүмкін, алайда контрагент шарттың әрекет ету мерзімі аяқталғанда бағалы қағаздарды қайтаруға міндеттенеді. Банк аталған бағалы қағаздарға меншік құқығынан туындайтын барлық тәуекелдер мен пайдалар өзінде сақталады деп анықтады. Банк бағалы қағаздардан түсетін ақша ағындарына өзінің шарттық құқықтарын сататын болғандықтан ол берілген активтерді келісімнің әрекет ету мерзімі ішінде пайдалануға мүмкіндігі жоқ.

(в) Өтімділік тәуекелдігі

Өтімділік тәуекелі – бұл Банктің өз міндеттемелерін белгіленген мерзімде елеулі шығындарсыз орындай алмауы нәтижесінде қаржылық шығындардың туындау ықтималдығы. Өтімділік тәуекелі активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері бойынша сәйкес келмеген кезде туындайды. Активтер мен міндеттемелердің өтеу мерзімдері мен сыйақы мөлшерлемелері бойынша сәйкес келуі және/немесе бақыланатын сәйкес келмеуі өтімділік тәуекелін басқарудағы негіз қалаушы сәт болып табылады. Жүргізілетін операциялардың алуан түрлілігі және олармен байланысты белгісіздік салдарынан активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері бойынша толық сәйкес келу қаржы институттары үшін әдеттегі практика болып табылмайды. Мұндай сәйкессіздік операциялардың кірістілігін арттыруға мүмкіндік береді, бірақ сонымен бірге шығындар қаупін арттырады.

Банк міндеттемелерді орындау мерзімдерінің басталу шамасына қарай өз міндеттемелерін төлеу үшін ақша қаражатының болуын тұрақты қамтамасыз ету мақсатында өтімділіктің қажетті деңгейін ұстап тұрады.

Банк шығарылған борыштық бағалы қағаздардан, басқа банктердің ұзақ мерзімді және қысқа мерзімді кредиттерінен тұратын қаржыландыру көздерінің диверсификацияланған және тұрақты құрылымын, сондай-ақ Банктің өтімділікке қатысты күтпеген талаптарына жедел және шұғыл ауытқушылықсыз қабылдауға қабілетті болуы үшін өтімділігі жоғары активтердің диверсификациялау портфелін белсенді қолдау көрсетуге бағытталады.

ALM басқармасы күн сайын өтімділік жайғасымының мониторингін жүргізеді, ал Тәуекел менеджменті блогы жүйелі түрде нарық жағдайының қалыпты жағдайымен қатар қолайсыз жағдайында да болуы мүмкін әртүрлі сценарийлерді ескеріп «стресс-тестілер» жүргізеді. ALM басқармасы бизнес-бөлімшелерден олардың қаржылық активтері мен міндеттемелерінің өтімділік құрылымы, сондай-ақ болашақта күтілетін ақша қаражатының болжамды ағындары туралы ақпарат алады. Болжау қысқа мерзімді және орта мерзімді көкжиекте жүргізіледі, қорландырудың әртүрлі көздерін, оның ішінде сыртқы тартуларды және уақытша бос қаражатты орналастырудың әртүрлі тәсілдерін пайдалану мүмкіндігін ескере отырып, жоспарлаудың әрбір уақыт аралығында тактикалық қадамдар көзделеді. Қаражаттың күтілетін ағындары мен ағындарының болжамы негізінде ALM басқармасы өтімділіктің тапшылығын/артығын бағалайды, сондай-ақ өтімділік нормативтерінің жедел болжамын жүзеге асырады.

Банк басшылығы өтімділіктің жай-күйі туралы ақпаратты үнемі алып отырады. Ақпаратты ұсыну жиілігі уақыттың әр нақты сәтіндегі Банктің өтімділік жағдайына байланысты. Қалыпты нарықтық жағдайда өтімділіктің жай-күйі туралы есептер жоғары басшылыққа апта сайын беріледі. Ұсынылатын ақпарат Банктің өтімді позициясын тұтастай және жекелеген бағыттар (валюталар, клиенттер және т.б.) бойынша барабар бағалау үшін жеткілікті, ол сондай-ақ Банктің алқалы органдары мен құрылымдық бөлімшелеріне Банктің өтімділікке деген өз қажеттіліктерін қанағаттандыру және өз міндеттемелерін толық көлемде уақтылы орындау қабілетіне қатысты негізделген шешім қабылдауға мүмкіндік береді.

Бұдан кейінгі кестелерде қаржы міндеттемелері мен шарттың талаптарына сәйкес өтеу мерзімінің барынша ертерек басталу күніне қатысты кредит сипатындағы танылмаған міндеттемелер бойынша ақша қаражатының дисконтталмаған ағыны туралы ақпарат көрсетіледі. Осы кестелерде көрсетілген ақша қаражатының ағыны мен жылыстауының жиынтық мәні қаржы активтері мен міндеттемелері немесе шартты міндеттемелер бойынша ақша қаражатының дисконтталмаған шартты ағынын білдіреді.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржы міндеттемелерінің өтеу мерзімдері бойынша талдауы келесі түрде берілуі мүмкін:

мың теңге	Талап етілгенге дейін және 1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан аса	Ақша қаражаты ағынының шығу/(түсу) жиынтық мәні	Баланстық құны
Туынды емес қаржылық міндеттемелер							
Банктердің шоттары мен депозиттері	566,311	-	-	-	-	566,311	566,311
«Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	-	-	-	-	-	-	-
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	267,689,542	196,755,293	228,838,745	316,379,570	175,142,874	1,184,806,024	1,136,744,978
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	795,996	-	795,996	20,258,936	21,850,928	16,462,157
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	112,275	-	703,804	6,816,079	229,213,983	236,846,141	70,309,216
Басқа да тартылған қаражат	115	1,499,289	187,040	1,048,117	27,483,079	30,217,640	26,029,572
Жалдау бойынша міндеттемелер	119,208	233,214	336,032	566,693	1,448,945	2,704,092	2,562,741
Басқа қаржылық міндеттемелер	23,708,787	-	246,240	19	-	23,955,046	23,955,046
Туынды қаржылық міндеттемелер*							
- Түсімдер	(20,375,052)	-	-	-	-	(20,375,052)	(18,019)
- Шығулар	20,357,033	-	-	-	-	20,357,033	-
Міндеттемелердің барлығы	292,178,219	199,283,792	230,311,861	325,606,474	453,547,817	1,500,928,163	1,276,612,002
Кредит сипатындағы шартты міндеттемелер	122,783,475	-	-	-	-	122,783,475	122,783,475
* СПОТ мәмілелерін ескере отырып							

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржы міндеттемелерінің өтеу мерзімдері бойынша талдауы келесі түрде берілуі мүмкін:

мың теңге	Талап етілгенге дейін және 1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан аса	Ақша қаражаты ағынының шығу/(түсу) жиынтық мәні	Баланстық құны
Туынды емес қаржылық міндеттемелер							
Банктердің шоттары мен депозиттері	862,011	-	-	-	-	862,011	862,012
«Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	1,139,662	-	-	-	-	1,139,662	1,139,662
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	371,346,688	156,687,575	113,758,660	225,667,755	129,710,070	997,170,748	953,112,246
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	434,256	-	434,256	12,512,912	13,381,424	10,147,295
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	112,276	-	606,469	6,718,744	236,456,802	243,894,291	66,629,479
Басқа да тартылған қаражат	172	696,393	210,726	971,679	30,385,194	32,264,164	27,335,218
Жалдау бойынша міндеттемелер	111,431	212,887	302,144	508,739	1,871,688	3,006,889	2,782,926
Басқа қаржылық міндеттемелер	19,424,878	-	118,720	7,099	-	19,550,697	19,550,697
Туынды қаржылық міндеттемелер*							
- Түсімдер	(27,372,168)	-	-	-	-	(27,372,168)	(4,504)
- Шығулар	27,367,664	-	-	-	-	27,367,664	-
Міндеттемелердің барлығы	392,992,614	158,031,111	114,996,719	234,308,272	410,936,666	1,311,265,382	1,081,555,031
Кредит сипатындағы шартты міндеттемелер	78,965,152	-	-	-	-	78,965,152	78,965,152

* СПОТ мәмілелерін ескере
отырып

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес заңды және жеке тұлғалар кез келген уақытта Банктен өздерінің мерзімді депозиттерін алып қоюға құқылы, бұл ретте олар көп жағдайда есептелген проценттік табыс алу құқығынан айырылады. Осы депозиттер шарттарда белгіленген оларды өтеу мерзімдеріне сүйене отырып берілді. Мерзімді депозиттердің жалпы сомасын өтеу мерзімдері былайша берілген:

- 34,209,897 мың теңге талап етілгенге дейін бір айдан кем санатында ұсынылды (2020 жылғы 31 желтоқсан: 30,318,978 мың теңге);
- 196,751,131 мың теңге бір айдан үш айға дейінгі санатта ұсынылды (2020 жылғы 31 желтоқсан: 156,281,675 мың теңге);
- 228,770,452 мың теңге үш айдан алты айға дейінгі санатта ұсынылды (2020 жылғы 31 желтоқсан: 113,745,012 мың теңге);
- 316,379,570 мың теңге алты айдан он екі айға дейінгі санатта ұсынылды (2020 жылғы 31 желтоқсан: 225,665,313 мың теңге);
- 175,141,959 мың теңге бір жылдан асатын санатта ұсынылды (2020 жылғы 31 желтоқсан: 129,587,107 мың теңге).

Солай бола тұрса да басшылық осы опциялардың бар болуына және салымдардың басым бөлігі талап етілгенге дейінгі шоттарды білдіретін фактісіне байланыссыз осы шоттар мен депозиттерді саны мен салымшылардың типі бойынша әртараптандыру және Банктің бұрынғы тәжірибесі осы шоттардың ұзақ мерзімді және қаржыландырудың тұрақты көзі екендігіне негіз болып табылады деп болжайды.

Басшылық белгілі қаржылық активтер мен міндеттемелерге қатысты ақша қаражаты ағынының қозғалысы басшылықтың ақша қаражаты ағынының қозғалысын басқаруға уәкілетті болуынан немесе өткен тәжірибеде аталған қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша ақша қаражаты ағынының қозғалыс мерзімдері шартта белгіленген мерзімдерден өзгеше екендігін көрсететіндіктен шартта белгіленгеннен өзгеше болуы мүмкін деп күтеді.

Төмендегі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған есепте (туынды құралдарды қоспағанда) көрсетілген сомаларға талдау (күтілетін өтеу мерзімдері бөлігінде) ұсынылған:

мың теңге	Талап етілгенге дейін және 1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан аса	Өтеу мерзімінсіз	Мерзімі кешіктіріл- гендер	Барлығы
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	413,119,044	-	-	-	-	-	-	413,119,044
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері	6,625,497	8,913,718	10,491,743	75,982,944	21,986,114	-	-	124,000,016
Банктердегі шоттар мен депозиттер	2,012,871	84,734	649,493	-	4,187,655	-	-	6,934,753
Клиенттерге берілген кредиттер	37,595,034	64,329,462	175,633,424	318,164,571	30,080,648	-	14,492,182	640,295,321
Амортизациялық құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	25,228,665	12,565,636	73,662,777	58,833,863	-	-	-	170,290,941
Ағымдағы салық активі	350,000	-	-	-	-	-	-	350,000
Негізгі қаражат және материалдық емес активтер	-	-	-	-	-	20,288,733	-	20,288,733
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	-	-	-	-	-	2,157,005	-	2,157,005
Басқа да активтер	30,234,401	437,063	1,615,009	73,021	7,599	2,160,858	3,108	34,531,059
Активтердің барлығы	515,165,512	86,330,613	262,052,446	453,054,399	56,262,016	24,606,596	14,495,290	1,411,966,872
Банктердің шоттары мен депозиттері	566,311	-	-	-	-	-	-	566,311
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	263,620,605	189,584,097	527,020,441	132,814,443	23,705,392	-	-	1,136,744,978
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	564,883	-	15,897,274	-	-	-	16,462,157
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	106,038	-	1,493,251	15,989,838	52,720,089	-	-	70,309,216
Басқа да тартылған қаражат	117	1,444,570	882,712	4,281,764	19,420,409	-	-	26,029,572
Жалдау бойынша міндеттемелер	6,277	11,855	237,563	2,307,046	-	-	-	2,562,741
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	-	-	-	-	-	11,747,533	-	11,747,533
Басқа да міндеттемелер	29,485,621	-	246,259	-	-	-	-	29,731,880
Міндеттемелердің барлығы	293,784,969	191,605,405	529,880,226	171,290,365	95,845,890	11,747,533	-	1,294,154,388
Таза жайғасым	221,380,543	(105,274,792)	(267,827,780)	281,764,034	(39,583,874)	12,859,063	14,495,290	117,812,484
Жинақталған таза позиция	221,380,543	116,105,751	(151,722,029)	130,042,005	90,458,131	103,317,194	117,812,484	117,812,484

Төмендегі кестеде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған есепте (туынды құралдарды қоспағанда) көрсетілген сомаларға талдау (күтілетін өтеу мерзімдері бөлігінде) ұсынылған:

мың теңге	Талап етілгенге дейін және 1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан аса	Өтеу мерзімінсіз	Мерзімі кешіктіріл- гендер	Барлығы
Туынды емес қаржылық активтер								
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	305,893,609	-	-	-	-	-	-	305,893,609
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері	938,276	374,733	19,211,130	72,907,267	653,171	-	-	94,084,577
Банктердегі шоттар мен депозиттер	37,283,936	-	-	1,707,699	3,855,570	-	-	42,847,205
Клиенттерге берілген кредиттер	54,838,205	36,598,377	137,644,740	280,179,798	25,360,604	-	34,498,941	569,120,665
Амортизациялық құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	8,721,209	50,516,438	33,452,797	52,411,915	-	-	-	145,102,359
Негізгі қаражат және материалдық емес активтер	-	-	-	-	-	20,087,416	-	20,087,416
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	-	-	-	-	-	2,443,436	-	2,443,436
Басқа да активтер	16,657,470	219,269	302,256	1,665,977	-	242,587	4,986	19,092,545
Активтердің барлығы	424,332,705	87,708,817	190,610,923	408,872,656	29,869,345	22,773,439	34,503,927	1,198,671,812
Туынды емес қаржылық міндеттемелер								
Банктердің шоттары мен депозиттері	862,012	-	-	-	-	-	-	862,012
«Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	1,139,662	-	-	-	-	-	-	1,139,662
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	367,693,304	150,358,864	326,435,302	93,424,713	15,200,063	-	-	953,112,246
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	296,825	-	7,849,859	2,000,611	-	-	10,147,295
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	106,038	-	1,452,696	15,325,412	49,745,333	-	-	66,629,479
Басқа да тартылған қаражат	137	630,886	747,718	6,180,840	19,775,637	-	-	27,335,218
Жалдау бойынша міндеттемелер	1,478	15,260	280,010	2,486,178	-	-	-	2,782,926
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	-	-	-	-	-	6,111,707	-	6,111,707
Басқа да міндеттемелер	22,560,654	-	125,819	-	-	-	-	22,686,473
Міндеттемелердің барлығы	392,363,285	151,301,835	329,041,545	125,267,002	86,721,644	6,111,707	-	1,090,807,018
Таза жайғасым	31,969,420	(63,593,018)	(138,430,622)	283,605,654	(56,852,299)	16,661,732	34,503,927	107,864,794
Жинақталған таза позиция	31,969,420	(31,623,598)	(170,054,220)	113,551,434	56,699,135	73,360,867	107,864,794	107,864,794

Басшылық мынадай факторлар бір жылға дейінгі мерзімге өтімділік алшақтығының азаюын қамтамасыз етеді деп санайды:

- Басшылықтың соңғы үш жыл бойы мерзімді депозит салымшыларының тәртібін талдауы бәсекеге қабілетті сыйақы мөшерлемелерінің ұсынысы мерзімді депозиттер шарттарын жаңғыртудың жоғары деңгейін қамтамасыз ететіндігін көрсетеді;
- 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша міндеттемелерін өтеу мерзімі бір жылдың ішінде басталатын байланысты тараптардың шоттары мен депозиттеріндегі қалдық сомалары 406,753,280 мың теңгені құрайды (2020 жыл: 236,191,164 мың теңге). Басшылық олар бойынша міндеттемелерін орындау мерзімі басталған және клиенттер өздерінің шоттарынан елеулі сома алған кезде мерзімді депозиттер шарттары Банктің өтімділікті қолдау бойынша міндеттерді шешу шеңберінде байланыстырылатын болады деп болжалдайды.

(г) Операциялық тәуекелдігі

Операциялық тәуекелдігі – бұл Банктің процестерімен, қызметкерлерімен, технологиялармен және инфрақұрылыммен байланысты түрлі себептердің нәтижесінде туындайтын, сондай-ақ кредиттік тәуекелден, нарықтық тәуекелден және өтімділік тәуекелінен сыртқы факторлардың нәтижесінде ерекшеленетін заңды және нормативтік талаптардың және жалпыға танылған корпоративтік тәртіптердің стандарттарының салдарынан туындайтын тікелей немесе жанама залалдардың тәуекелі. Операциялық тәуекелдер Банктің қызметтерінің барлық бағыттарына байланысты туындайды.

Банктің мақсаты операциялық тәуекелдерді, бір жағынан қаржылық тәуекелдерді және Банктің абырой-беделіне зиян келтіруді шығарып тастаумен, екінші жағынан тараптар жалпы экономикалық тиімділік пен инновацияны қамтамасыз етумен байланыстырылады. Банктің саясаты барлық жағдайларда да барлық қолданылатын құқықтар мен нормативтік талаптарды сақтауды талап етеді.

Банк операциялық тәуекелді басшылық анықтайтын өзінің қызметінің әрбір аймағындағы қажеттіліктеріне ішкі бақылау жасау жолымен басқарады.

31 Капиталды басқару

ҚРҰБ Банк капиталының деңгейіне қойылатын талаптарды белгілейді және орындалуын бақылайды.

Банк кредиттік институттардың меншікті капиталын құраушы баптар ретінде заңнамаға сәйкес анықталған баптарды капитал ретінде белгілейді.

Негізгі капитал төленген жай акциялардың, қосымша төленген капиталдың, ағымдағы жылдың және өткен жылдардың бөлінбеген пайдасының және оларға қарсы құрылған резервтердің, меншікті сатып алынған жай акцияларды, гудвиллді қоса алғанда, материалдық емес активтерді, өткен жылдардың залалдарын және ағымдағы жылдың залалдарын, кейінге қалдырылған салық міндеттемелерін шегергендегі кейінге қалдырылған салық активін шегергенде, шегерілетін уақытша айырмаларға қатысты танылған кейінге қалдырылған салық активтерінің бір бөлігін, өзге де қайта бағалау бойынша резервтердің, активтерді секьюриттеу бойынша транзакцияларға байланысты сатылымнан түсетін кірістердің, осындай міндеттеме бойынша кредиттік тәуекелдің өзгеруіне байланысты қаржылық міндеттеменің әділ құнының өзгерістерінен түсетін кірістердің немесе залалдардың, қосымша капиталдан шегерілуге жататын, бірақ оның деңгейінің жеткіліксіздігіне байланысты негізгі капиталдан шегерілетін реттеушілік түзетулердің және Банктің қаржылық есептілігін жасау кезінде қаржылық есептілігі шоғырланбайтын заңды тұлғалардың қаржы құралдарына инвестициялардың сомасы ретінде есептеледі. Қосымша капиталға Банктің меншікті мерзімсіз қаржы құралдарына инвестицияларын, меншікті сатып алынған артықшылықты акцияларды, қаржылық есептілігі банктің қаржылық есептілігін жасау кезінде Шоғырландырылмаған заңды тұлғалардың қаржы құралдарына инвестицияларды және екінші деңгейдегі капиталдан шегерілуге жататын, бірақ оның қосымша капиталдан шегерілетін деңгейінің жеткіліксіз болуына байланысты реттеушілік түзетулерді шегере отырып, мерзімсіз шарттар және төленген артықшылықты акциялар енгізіледі.

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылмаған қаржылық есептілікке ескертпелер

2-деңгейдегі Капитал Банктің кейбір шектеулермен Банктің қаржылық есептілігін жасау кезінде қаржылық есептілігі шоғырланбайтын, шығарылған акциялардың он немесе одан көп пайызы болатын қаржы ұйымдарының реттелген борышына инвестицияларды шегере отырып, теңгемен көрсетілген реттелген борыш сомасы ретінде есептеледі.

Жалпы капитал 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 1-деңгейдегі капитал мен 2-деңгейдегі капитал сомасын білдіреді (2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жалпы капитал 1-деңгейдегі капитал мен 2-деңгейдегі капитал сомасын білдіреді).

Жалпы капиталдың жоғарыда аталған элементтеріне қолданылатын жіктеудің әртүрлі шектеулері мен өлшемдері бар.

ҚРҰБ белгілеген қолданыстағы талаптарға сәйкес банк жалпы капиталдың жеткіліктілігін мынадай коэффициенттер деңгейінде ұстауға міндетті:

- негізгі капиталдың нарықтық тәуекелді және операциялық тәуекелдің сандық шараларын ескере отырып есептелген кредиттік тәуекел дәрежесі, активтер, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелер бойынша мөлшерленген активтер, шартты және ықтимал міндеттемелер сомасына қатынасы (k_1);

- 1 деңгейдегі капиталдың нарықтық тәуекелді және операциялық тәуекелдің сандық шараларын ескере отырып есептелген кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген активтердің, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелердің сомасына қатынасы (k_{1-2});

- жалпы капиталдың нарықтық тәуекелді және операциялық тәуекелдің сандық шарасын (k_2) ескере отырып есептелген кредиттік тәуекел дәрежесі, активтер, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелер бойынша мөлшерленген активтер, шартты және ықтимал міндеттемелер сомасына қатынасы.

2021 жылғы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банкке қолданылатын коэффициенттердің деңгейлері:

	Консервациялық буферді ескере отырып		Консервациялық буферді есепке алмағанда	
	2021 ж.	2020 ж.	2021 ж.	2020 ж.
k_1 – төмен емес	0.075	0.065	0.055	0.055
k_{1-2} – төмен емес	0.085	0.075	0.065	0.065
k_2 – төмен емес	0.010	0.090	0.080	0.080

2019 жылдың 1 қазанынан бастап ҚРҰБ капиталдандыру нормативтеріне жаңа реттеуші буфер енгізді. Реттеуші буфер қарыз және дебиторлық берешек түріндегі банк активтерінің құнсыздануына арналған провизияларды қалыптастыру жөніндегі нұсқаулыққа сәйкес есептелген провизиялар мен ХҚЕС және Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы заңнамасының талаптарына сәйкес Банктің бухгалтерлік есебінде қалыптастырылған және көрсетілген провизиялар (бұдан әрі - оң айырма) арасындағы оң айырманың тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген активтер мен шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелер сомасына қатынасы ретінде есептеледі.

2020 жылғы 1 маусымнан бастап Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі әлеуметтік-экономикалық тұрақтылықты қамтамасыз ету жөніндегі шаралар шеңберінде консервациялық буферге қойылатын талаптарды 2021 жылғы 1 маусымға дейінгі мерзімге 1% дейін төмендетті.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банк k_1 , k_{1-2} және k_2 капиталдандырудың барлық пруденциалдық нормативтерін орындады. Осы коэффициенттердің нақты мәндері: k_1 – 0.122, k_{1-2} – 0.122 және k_2 – 0.287 (2020 жылғы 31 желтоқсан: k_1 – 0.121, k_{1-2} – 0.121 және k_2 – 0.302).

Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2017 жылғы 13 қыркүйектегі № 170 "Пруденциалдық қалыптардың қалыптық және өзге де орындалуы міндетті нормалар мен лимиттерді маңызы мен есептеу әдістемелерін, белгілі бір күнге шекті банк капиталының мөлшерін және Ашық валюталық позицияларды есептеу қағидалары мен олардың лимиттерін белгілеу туралы" қаулысымен белгіленген талаптарға сәйкес есептелген 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша банктің меншікті капиталының мөлшері 262,409,243 мың теңгені (2020 жылғы 31 желтоқсанда: 252,512,250 мың теңге) құрады. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бірінші деңгейдегі капитал мөлшері 111,062,292 мың теңгені құрады (2020 жылғы 31 желтоқсанда: 100,775,697 мың теңге).

32 Кредит сипатындағы шартты міндеттемелер

Банктің кредит ресурстарын беру бойынша міндеттемелері бар. Бұл міндеттемелер мақұлданған кредит, кредит карталары бойынша лимиттер, сондай-ақ овердрафт түрінде кредит ресурстарын беруді қарастырады.

Банк қаржы кепілдіктерін береді және өз клиенттерінің үшінші тұлғалар алдындағы міндеттемелерін орындауды қамтамасыз ету мақсатында аккредитивтер ашады. Көрсетілген келісімдер міндеттемелердің лимиттерін белгілейді және әдетте, әрекет ету мерзімдері бес жылға дейін болады.

Банк қаржы кепілдіктерін, кредиттік баланстан тыс міндеттемелер мен аккредитивтер ұсыну кезінде клиенттерге кредит беру кезінде қолданылатын саясатты және тәуекелдерді басқару рәсімдерін қолданады.

Шартты міндеттемелердің шарттық сомалары бұдан әрі кестеде санаттар бойынша көрсетіледі. Кестеде көрсетілген кредит беру бойынша міндеттемелерге қатысты сомалар, көрсетілген міндеттемелердің толық орындалады деп жобаланғанын көрсетеді. Кепілдіктер мен аккредитивтерге қатысты кестеде көрсетілген сомалар, егер контрагенттер шарттың талаптарына сәйкес өз міндеттемелерін орындай алмаған жағдайдағы есептік күнгі жағдай бойынша көрсетілуі мүмкін бухгалтерлік залалдың ең жоғарғы мәнін білдіреді.

	2021 ж. мың теңге	2020 ж. мың теңге
Шартқа сәйкес сомасы		
Кредит және кредит желілерін беру бойынша міндеттемелер	95,658,028	61,179,984
Қаржылық кепілдіктер	24,454,056	17,379,675
Аккредитивтер	2,671,391	405,493
Барлығы	122,783,475	78,965,152
Зияндарға арналған бағалау резерві	(171,877)	(17)

Басшылық кредит және кредит желілерін беру бойынша міндеттемелер ағымдағы кредит портфелі бойынша жоспарлы өтеулерден алынған қаражат есебінен талап етілетін көлемде қаржыландырылады деп күтеді.

Көрсетілген міндеттемелер оларды ішінара немесе толық орындамай-ақ тоқтатылуы мүмкін. Сондықтан, жоғарыда көрсетілген міндеттемелер ақша қаражатының күтілетін жылыстауын білдірмейді.

Банк 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кредит сипатындағы шартты міндеттемелері оның алдындағы кредит сипатындағы жалпы шартты міндеттемелердің 10%-нан асатын 1 клиенті бар (2020 жылы 31 желтоқсанда: 1 клиент). 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы міндеттемелердің көлемі 12,553,276 мың теңгені құрады (2020 жылы 31 желтоқсанда: 13,177,966 мың теңге).

2021 жылғы 31 желтоқсандағы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кредиттік сипаттағы шартты міндеттемелер бойынша клиенттер 20%-ға мемлекет қатысатын компаниялардан тұрады, қалған бөлігі экономиканың түрлі секторларында жұмыс істейтін ірі компанияларға жатады. 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шартты міндеттемелер бойынша шығындарға бағалау резервінің өзгеруі мынадай кестеде берілген.

мың теңге

Кредиттік сипаттағы шартты міндеттемелер**Жыл басындағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік шығындарға арналған резерв мөлшері**

	1-саты	2-саты	3-саты	Барлығы
2-сатыға өту	17 (1,881)	- 1,881	- -	17 -
Зияндарға арналған бағалау резервінің таза өзгеруі	131,004	710	752	132,466
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	38,110	-	1,303	39,413
Бағамдық айырмашылықтар және өзге де өзгерістер	(19)	-	-	(19)

Жыл соңындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв мөлшері

167,231	2,591	2,055	171,877

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шартты міндеттемелер бойынша зияндарға арналған бағалау резервінің өзгеруі келесі кестеде келтірілген.

мың теңге

Кредиттік сипаттағы шартты міндеттемелер**Жыл басындағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік шығындарға арналған резерв мөлшері**

	1-саты	2-саты	3-саты	Барлығы
2-сатыға өту	19 -	- 45,265	65,531 (45,265)	65,550 -
Зияндарға арналған бағалау резервінің таза өзгеруі	(63)	(45,265)	(20,266)	(65,594)
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	60	-	-	60
Бағамдық айырмашылықтар және өзге де өзгерістер	1	-	-	1

Жыл соңындағы жағдай бойынша болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв мөлшері

17	-	-	17

2021 жыл ішінде Топ жалпы сомасы 19,676,126 мың теңгеге (2020 жылы: 6,886,099 мың теңге), оның ішінде кейіннен кредиттік сапаның 1-сатысына жатқызылған – 19,074,624 мың теңге сомасына, 2-сатысына – 388,329 теңге сомасына, 3-сатысына – 213,173 мың теңге (2020 жылы: кредиттік сапаның 1-сатысына – 6,881,053 мың теңге сомасына, 2-сатысына – 0 мың теңге сомасына, 3-сатысына – 5,046 мың теңге) сомасына кепілдіктер берді. 2021 жылдың ішінде Топ жалпы сомасы 12,948,971 мың теңге (2020 жылы: 13,321,973 мың теңге) қаржы кепілдіктері бойынша шартты міндеттемелерді тануды тоқтатты, оның ішінде кредиттік сапаның 1-сатысына жатқызылғандар бойынша – 12,931,056 мың теңге, 2-сатысына – 0 мың теңге, 3-сатысына – 17,915 мың теңге (2020 жылы: кредиттік сапаның 1-сатысына жатқызылғандар бойынша – 11,018,860 мың теңге, 2-сатысына – 2,048,204 мың теңге, 3-сатысына – 254,909 мың теңге).

33 Шартты міндеттемелер

(а) Сақтандыру

Қазақстан Республикасындағы сақтандыру қызметтерінің нарығы қалыптасу сатысында тұр және әлемнің басқа елдерінде кеңінен таралған сақтандырудың көптеген нысандарына Қазақстан Республикасында әзірше қол жеткізу мүмкін емес. Банк өзінің өндірістік ғимараттарын, қызметінің уақытша тоқтауына байланысты залалдардан, немесе апат не Банк қызметтерінің салдарынын жылжымайтын объектісіне немесе қоршаған ортаға келтірілген зияндарға байланысты үшінші тараптар алдында туындаған міндеттемелерге қатысты сақтандыруды толық сақтай алмайды. Банктің барабар сақтандыруды жабу мүмкіндігі болмайынша белгілі бір активтерді жоғалту немесе бұзып алу қаупі бар, бұл Банктің қызметі мен шоғырландырылмаған қаржылық жағдайына біршама теріс әсерін тигізуі мүмкін.

(ә) Сот талқылаулары

Банк нарықта өз қызметін іске асыру барысында әртүрлі заң шағымдарымен кездеседі. Банк басшылығы сот талқылауы нәтижесінде пайда болған міндеттемелердің соңғы өлшемі (мұндайлар бар болған жағдайда) болашақта Банк қызметінің нәтижелері қаржы жағдайларына айтарлықтай теріс әсерін тигізбейді деп жобалайды.

(б) Шартты салықтық міндеттемелер

Қазақстан Республикасының салық жүйесі, біршама жаңа болса да, заң нормаларының, көбінесе айқын баяндалмайтын және қарама-қайшы болып келетін ресми түсіндірмелер мен сот шешімдерінің жиі өзгеруімен сипатталады, бұл әртүрлі салық органдарының оларды әр мағынада түсінуіне әкеп соқтырады, оның ішінде кірістерді, шығыстарды есепке алу тәртібі және ҚЕХС-қа сәйкес шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктің басқа да баптары қатысындағы пікірлеріне әсерін тигізеді. Салықтарды есептеудің дұрыстығы қатысында жүргізілетін тексерулермен ірі айыппұлдар салуға және пайыздар алуға құқығы бар, түрлі деңгейдегі реттеуші органдар айналысады. Есепті кезеңдегі салықтарды есептеудің дұрыстығы келесі бес күнтізбелік жыл ішінде тексерілуі мүмкін, әйтсе де белгілі жағдайларда бұл мерзім ұзартылуы мүмкін.

Бұл жағдайлар Қазақстан Республикасындағы салықтық тәуекелдердің басқа елдердегіге қарағанда жоғары болуына әкеп соқтыруы мүмкін. Банк басшылығының пікірі бойынша, Қазақстан Республикасының қолданыстағы салық заңнамасын, нормативтік құжаттардың және сот органдары шешімдерінің ресми түсіндірмелерін басшылықтың түсінуіне қарай салық міндеттемелері толық көрсетілді. Қалай десе де, тиісті органдар бұл ережелерді басқаша түсінуі мүмкін және де, егер олар өз жайғасымының дұрыстығын дәлелдей алса, бұл жәйт осы шоғырландырылмаған қаржылық есепке елеулі әсерін тигізе алады.

34 Байланысты тараптармен жасалған операциялар**(а) Бақылаудың қатынасы**

«Еуразиялық қаржы компаниясы» АҚ Банктің Бас компаниясы («Бас компания») болып табылады. Бас компанияны жеке тұлғалар тобы, А.А.Машкевич мырза, П.К.Шодиев мырза, М.Н.Ибрагимова ханым (2020 жылғы 31 желтоқсанда: А.А.Машкевич мырза, П.К.Шодиев мырза, А.Р.Ибрагимов мырза) бақылайды, олардың әрқайсысы 33.3% ие. Бас компания ашық қолжетімді болып табылатын қаржылық есептілігін ұсынады.

(ә) Директорлар кеңесі және Басқарма мүшелерінің және басқа негізгі басқарушы қызметкерлердің қатысуымен жасалған операциялар

31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін «Қызметкерлерге жұмсалған шығыстар» бабына кіргізілген сыйақының жалпы мөлшері келесі түрде берілуі мүмкін:

	2021 ж. мың теңге	2020 ж. мың теңге
Директорлар кеңесінің мүшелері	393,079	355,225
Басқарма мүшелері	917,779	881,560
Басқа негізгі басқарушы қызметкерлер	1,799,032	1,116,480
	3,109,890	2,353,265

Көрсетілген сомаларға Директорлар кеңесінің, Басқарма мүшелерінің және басқа негізгі басқарушы қызметкерлердің ақшалай емес сыйақылар кіреді.

2021 жылғы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттардағы қалдықтар және Директорлар кеңесінің, Басқарма мүшелерімен және басқа негізгі басқарушы қызметкерлермен жасалған операциялар бойынша орташа сыйақы мөлшерлемесі келесіні құрады:

	2021 ж. мың теңге	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %	2020 ж. мың теңге	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған есеп				
АКТИВТЕР				
Клиенттерге берілген кредиттер	100,226	7.90	30,956	8.33
Клиенттерге берілген кредиттер (болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв)	(1,638)	-	(818)	-
МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	29,979,309	6.82	25,140,822	6.63

Директорлар кеңесі, Басқарма мүшелерімен және басқа негізгі басқарушы қызметкерлермен 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы жасалған операциялар бойынша пайда немесе зиян құрамына жатқызылған сомалар келесі түрде берілуі мүмкін:

	2021 ж. мың теңге	2020 ж. мың теңге
Пайда немесе зиян		
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер	3,110	1,195
Пайыздық шығыстар	(2,059,763)	(973,993)
Комиссиялық кірістер	705	771
Борыштық қаржы активтерінің құнсыздануынан болған зияндар	(478)	(373)

(б) Байланысты басқа тараптармен жасалған операциялар

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттардағы қалдықтар және орташа келісімшарттық сыйақы мөлшерлемесі, сондай-ақ 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін байланысты басқа тараптармен жасалған операциялар бойынша тиісті пайда немесе зиян келесіні құрады:

2021 жылғы 31 желтоқсан	Бас компания		Бас кәсіпорынның басқа еншілес компаниялары		Банктің еншілес кәсіпорындары		Байланысты басқа тараптар*		Барлығы мың теңге
		Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %		Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %		Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %		Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %	
	мың теңге		мың теңге		мың теңге		мың теңге		
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған есеп									
АКТИВТЕР									
Клиенттерге берілген кредиттер									
- теңгеде	-	-	-	-	14,569,603	6.02	3,402,748	15.01	17,972,351
- АҚШ долларында	-	-	-	-	-	-	36,711,638	4.21	36,711,638
Клиенттерге берілген кредиттер (болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв)									
	-	-	-	-	(9,431,479)	-	(13,877,316)	-	(23,308,795)
Басқа да активтер									
- теңгеде	-	-	37,473	-	1,480,803	-	19,588	-	1,537,864

2021 жылғы 31 желтоқсан	Бас компания		Бас кәсіпорынның басқа еншілес компаниялары		Банктің еншілес кәсіпорындары		Байланысты басқа тараптар*		Барлығы мың теңге
	мың теңге	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %	мың теңге	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %	мың теңге	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %	мың теңге	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %	
МІНДЕТТЕМЕЛЕР									
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері									
- теңгеде	178,495	8.18	422,131	7.97	364,379	8.18	120,564,338	6.17	121,529,343
- АҚШ долларында	-	-	7,875,345	0.50	-	-	255,814,264	0.43	263,689,609
- басқа валюталарда	-	-	1,389,209	0.32	-	-	5,268,605	2.00	6,657,814
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар									
- теңгеде	-	-	27,512	8.90	-	-	-	-	27,512
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар									
- теңгеде	-	-	32,933	9.40	-	-	-	-	32,933
Басқа да міндеттемелер									
- теңгеде	-	-	342,965	-	-	-	188,900	-	531,865
- АҚШ долларында	-	-	-	-	-	-	3,269	-	3,269

2021 жылғы 31 желтоқсан	Бас компания		Бас кәсіпорынның басқа еншілес компаниялары		Банктің еншілес кәсіпорындары		Байланысты басқа тараптар*		Барлығы мың теңге
	мың теңге	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %	мың теңге	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %	мың теңге	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %	мың теңге	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %	
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған есепте танылмаған баптар									
Кредиттер мен кредит желілерін беру жөніндегі міндеттемелер	-		-		-		2,361		2,361
Берілген кепілдіктер	-		-		-		45,427		45,427
Алынған кепілдіктер	-		-		-		5,261,550		5,261,550
Аккредитивтер	-		-		-		3,932		3,932
Пайда/(зиян)									
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер	-		-		309,739		1,044,730		1,354,469
Басқа да пайыздық кірістер	-		-		-		145,650		145,650
Пайыздық шығыстар	(143,028)		(489,031)		(26,612)		(3,497,069)		(4,155,740)
Комиссиялық кірістер	689		12,169,525		298		609,341		12,779,853
Комиссиялық шығыстар	-		(2,880)		-		(194,612)		(197,492)
Өзгеруі кезеңдегі пайда немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен операциялардан түскен таза пайда	-		-		-		1,433,376		1,433,376
Шетел валютасымен операциялардан таза пайда/ (зиян)	-		67,044		162		(4,500,707)		(4,433,501)
Басқа да операциялық шығыстар	-		-		(158,043)		(331,418)		(489,461)
Борыштық қаржы активтерінің құнсыздануынан болған зияндар	-		-		(1,776,742)		(15,402,271)		(17,179,013)
Өзге жалпы және әкімшілік шығыстар	-		(80,365)		-		(181,944)		(262,309)

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттардағы қалдықтар және орташа сыйақы мөлшерлемесі, сондай-ақ 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін байланысты басқа тараптармен жасалған операциялар бойынша тиісті пайда немесе зиян келесіні құрады:

2020 жылғы 31 желтоқсан	Бас компания		Бас кәсіпорынның басқа еншілес компаниялары		Банктің еншілес кәсіпорындары		Байланысты басқа тараптар*		Барлығы мың теңге
	мың теңге	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %	мың теңге	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %	мың теңге	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %	мың теңге	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %	
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған есеп									
АКТИВТЕР									
Клиенттерге берілген кредиттер									
- теңгеде	-	-	-	-	14,138,571	6.01	3,656,119	15.04	17,794,690
- АҚШ долларында	-	-	-	-	-	-	45,955,849	4.61	45,955,849
басқа валюталарда	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Клиенттерге берілген кредиттер (болжалды кредиттік зияндарға арналған резерв)	-	-	-	-	(7,293,555)	-	(685,300)	-	(7,978,855)
Басқа да активтер									
- теңгеде	-	-	89,860		1,571,202		1,806	-	1,662,868

2020 жылғы 31 желтоқсан	Бас компания		Бас кәсіпорынның басқа еншілес компаниялары		Банктің еншілес кәсіпорындары		Байланысты басқа тараптар*		Барлығы мың теңге
	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %	
	мың теңге	мың теңге	мың теңге	мың теңге	мың теңге	мың теңге	мың теңге	мың теңге	мың теңге
МІНДЕТТЕМЕЛЕР									
Клиенттердің шоттары мен депозиттері									
- теңгеде	135,284	8.50	2,583,175	10.94	237,852	7.85	17,379,601	4.04	20,335,912
- АҚШ долларында	-	-	8,736,069	1.50	-	-	193,708,716	0.22	202,444,785
- басқа валюталарда	-	-	1,788,728	0.02	-	-	1,700,687	0.04	3,489,415
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар									
- теңгеде	-	-	27,122	8.00	-	-	-	-	27,122
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар									
- теңгеде	-	-	27,227	8.10	-	-	-	-	27,227
Басқа да міндеттемелер									
- теңгеде	-	-	376,577	-	-	-	188,724	-	565,301
- АҚШ долларында	-	-	-	-	-	-	-	-	-

2020 жылғы 31 желтоқсан	Бас компания		Бас кәсіпорынның басқа еншілес компаниялары		Банктің еншілес кәсіпорындары		Байланысты басқа тараптар*		Барлығы
	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %	мың теңге	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %	мың теңге	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %	мың теңге	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %	мың теңге	
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған есепте танылмаған баптар									
Берілген кепілдіктер	-	-	-	-	-	-	45,427	-	45,427
Алынған кепілдіктер	-	-	-	-	-	-	11,982,469	-	11,982,469
Аккредитивтер	-	-	-	-	-	-	405,493	-	405,493
Пайда/(зиян)									
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер	-	-	-	-	446,550	-	1,387,657	-	1,834,207
Пайыздық кірістер өзге де	-	-	-	-	234,658	-	634,549	-	869,207
Пайыздық шығыстар	(74,246)	-	(1,162,004)	-	(14,401)	-	(2,432,426)	-	(3,683,077)
Комиссиялық кірістер	874	-	3,337,156	-	646	-	530,064	-	3,868,740
Комиссиялық шығыстар	-	-	(2,888)	-	(18)	-	(22,088)	-	(24,994)
Өзгеруі кезеңдегі пайда немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен операциялардан түскен таза пайда	-	-	-	-	176,214	-	18,089	-	194,303
Шетел валютасымен операциялардан таза зиян	2	-	(160,375)	-	421,334	-	(8,921,878)	-	(8,660,917)
Басқа да операциялық шығыстар	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Борыштық қаржы активтерінің құнсыздануынан болған зияндар	-	-	-	-	(571,426)	-	(2,649,994)	-	(3,221,420)
Еншілес кәсіпорындарға инвестициялардың құнсыздануынан болған шығындар	-	-	-	-	(2,715,523)	-	-	-	(2,715,523)
Өзге жалпы және әкімшілік шығыстар	-	-	(66,865)	-	-	-	(191,930)	-	(258,795)

* Өзге байланысты тараптар Бас компанияның акционерлері бақылайтын компаниялардан тұрады.

Таза баланстық құны 31,466,283 мың теңге болатын байланысты тараптарға берілген кредиттер, (2020 жылғы 31 желтоқсан: 56,748,488 мың теңге) жер учаскелерімен және басқа да жылжымайтын мүлікпен, кепілдіктермен, жылжымалы мүлікпен және құны артық қамтамасыз етуді есепке алмай, осы кредиттердің баланстық құнын едәуір дәрежеде жабатын өзге де қамтамасыз ету түрлерімен қамтамасыз етілді. Байланысты тараптарға берілген кредиттердің қалған сомасы қамтамасыз етілмеген. Берілген кредиттерді қамтамасыз ету ретінде алынған кепілдіктердің қолданылу мерзімінің аяқталуы осы кредиттерді өтеу мерзіміне байланысты.

35 Қаржылық активтер мен міндеттемелер: әділ құны және есептік жіктеулері**(а) Есептік жіктеулер мен әділ құны**

Келесі кесте 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің баланстық және әділ құнын көрсетеді:

мың теңге	Өзгерістері кезең ішінде пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын	Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын	Амортизациялық құны бойынша есепке алынатын	Жалпы баланстық құны	Әділ құны
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	-	-	413,119,044	413,119,044	413,119,044
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	18,900	-	-	18,900	18,900
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері	-	124,000,016	-	124,000,016	124,000,016
Банктердегі шоттар мен депозиттер	-	-	6,934,753	6,934,753	6,934,753
Клиенттерге берілген кредиттер	-	-	-	-	-
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер	-	-	208,990,595	208,990,595	209,660,484
Бөлшек клиенттерге берілген кредиттер	-	-	431,304,726	431,304,726	415,520,421
Амортизацияланған құны бойынша ескерілетін инвестициялар	-	-	-	-	-
Мемлекеттік облигациялар	-	-	106,124,120	106,124,120	106,953,512
Даму банктерінің облигациялары	-	-	27,081,053	27,081,053	27,070,092
Корпоративтік облигациялар	-	-	37,085,768	37,085,768	36,920,328
Басқа қаржылық активтер	-	-	30,227,861	30,227,861	30,227,861
	18,900	124,000,016	1,260,867,920	1,384,886,836	1,370,425,410
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	1,871	-	-	1,871	1,871
Банктердің шоттары мен депозиттері	-	-	566,311	566,311	566,311
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	-	-	1,136,744,978	1,136,744,978	1,144,085,032
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	16,462,157	16,462,157	15,450,333
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	70,309,216	70,309,216	85,517,357
Басқа да тартылған қаражат	-	-	26,029,572	26,029,572	26,029,572
Басқа қаржылық міндеттемелер	-	-	23,955,046	23,955,046	23,955,046
	1,871	-	1,274,067,280	1,274,069,151	1,295,605,522

Келесі кесте 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің баланстық және әділ құнын көрсетеді:

мың теңге	Өзгерістері кезең ішінде пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын				
	Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын	Амортизациялық құны бойынша есепке алынатын	Жалпы баланстық құны	Әділ құны	
Ақша қаражаты мен олардың баламалары	-	-	305,893,609	305,893,609	305,893,609
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	2,058	-	-	2,058	2,058
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері	-	94,084,577	-	94,084,577	94,084,577
Банктердегі шоттар мен депозиттер	-	-	42,847,205	42,847,205	42,847,205
Клиенттерге берілген кредиттер	-	-	-	-	-
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер	4,608,253	-	173,942,606	178,550,859	179,091,310
Бөлшек клиенттерге берілген кредиттер	-	-	390,569,806	390,569,806	370,643,810
Амортизацияланған құны бойынша ескерілетін инвестициялар	-	-	-	-	-
Мемлекеттік облигациялар	-	-	118,178,369	118,178,369	120,153,076
Даму банктерінің облигациялары	-	-	9,951,123	9,951,123	10,067,027
Корпоративтік облигациялар	-	-	16,972,867	16,972,867	17,041,852
Басқа қаржылық активтер	-	-	13,891,916	13,891,916	13,891,916
	4,610,311	94,084,577	1,072,247,501	1,170,942,389	1,153,716,440
Банктердің шоттары мен депозиттері	-	-	862,012	862,012	862,012
«Репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	-	-	1,139,662	1,139,662	1,204,349
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	-	-	953,112,246	953,112,246	963,409,861
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	10,147,295	10,147,295	9,522,658
Реттелген шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	66,629,479	66,629,479	67,037,076
Басқа да тартылған қаражат	-	-	27,335,218	27,335,218	27,335,218
Басқа қаржылық міндеттемелер	-	-	19,550,697	19,550,697	19,550,697
	-	-	1,078,776,609	1,078,776,609	1,088,921,871

Әділ құнды бағалау активтерді сату кезінде алынатын және бағалау күнгі нарыққа қатысушылар арасындағы ұйымдастырылған нарықта іске асатын операциялар жағдайында міндеттемелерді беру кезінде төленетін бағаны анықтауға бағытталған. Соған қарамастан белгісіздік факторын, сонымен қатар қолданылатын көзқарастардың субъективтілігін пен есепке ала отырып, әділ құн активтерді тез арада сатылатын құн, ал міндеттемелер – реттелген болып қарастырылмауы тиіс.

Әділ құнын бағалау активті сату кезінде немесе бағалау күнгі нарық қатысушылары арасында ұйымдасқан нарықта жүзеге асырылатын операциялар талаптарындағы міндеттемелерді беру кезінде төленетін бағаны анықтауға бағытталған. Қаржылық құралдардың барлығы үшін Банк әділ құнды бағалау әдісін қолдана анықтайды.

Бағалау әдістерінің мақсаты активтерді сату кезінде алынатын және бағалау күнгі нарыққа қатысушылар арасындағы ұйымдастырылған нарықта іске асатын операциялар жағдайында міндеттемелерді беру кезінде бағаға әсер ететін әділ құнды бағалау тәсілдерінің жетістігі болып табылады.

Бағалау әдістеріне осы ағымдағы сәтке таза жеткізілген құн мен ақшалай қаржы ағынын дисконттау, таныс нарықтық баға белгілеуге қатысты ұқсас құралдармен салыстыру үлгілері, сондай-ақ басқа да баға белгілеу үлгілері кіреді. Бағалау үшін қолданылатын талқылау мен мәліметтерге тәуекелсіз және базалық пайызсыз мөлшерлемелер, кредит спрэдтері және дисконттық мөлшерлемені бағалау үшін пайдаланылатын басқа да түзетулер, акциялар мен облигациялардың бағасын белгілеу және валюта бағамдары кіреді. Бағалау әдістері нарықтың тәуелсіз қатысушыларымен анықталатын есеп берілетін күнгі жағдай бойынша қаржы құралдарының құнын көрсететін әділ құнды анықтауға бағытталған.

Банк стандартты және барынша қарапайым қаржы құралдарының әділ құнын анықтау үшін пайыздық және валюталық своп тәрізді жалпыға қолжетімді нарықтық деректерді ғана қолданатын және басшылықтың пайымдауын немесе бағалауын қажет етпейтін бағалаудың кеңінен танылған үлгілерін пайдаланады. Бақыланатын баға белгілеулері мен бастапқы деректер, әдетте, борыштық және үлестік бағалы қағаздар, биржада айналымдағы туынды құралдар нарығында айналымдағы үлгілер үшін, сондай-ақ пайыздық своптар сияқты қарапайым биржадан тыс туынды қаржылық құралдары нарықта қолжетімді.

Аса күрделі құралдар үшін Банк бағалаудың меншік үлгілерін пайдаланады. Кейбір немесе барлық аса мәнді деректер осы үлгілерде пайдаланылатын кейбір немесе барлық маңызды деректер жалпыға бірдей қолжетімді нарықтық деректер болмауы мүмкін және нарықтық баға белгілеулердің немесе мөлшерлемелердің туындылары, немесе талқылаулар негізінде қалыптастырылған бағалар болып табылады. Құралдардың мысалы бақыланбайтын нарықтық деректерге қолдануда активті нарығы жоқ кейбір кредиттер және бағалы қағаздарға негізделген баға болуы мүмкін.

Келесі жорамалдарды басшылық қаржылық құралдарының әділ құнын бағалау үшін пайдаланады:

- корпоративтік клиенттерге берілген кредиттерден және жеке клиенттерге берілген кредиттерден болашақтағы ақша қаражатының ағынын дисконттау үшін сәйкесінше, 4.50 – 14.90% және 6.00 – 26.81% дисконттау мөлшерлері қолданылды (2020 жылғы 31 желтоқсан: сәйкесінше 4.70 – 12.20% және 14.90 – 27.65%);
- корпоративтік және жеке клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері бойынша болашақтағы ақша қаражатының болжамды ағынын есептеу үшін сәйкесінше, 0.40 – 7.30% және 0.80 – 7.80% дисконттау мөлшерлері қолданылды (2020 жылғы 31 желтоқсан: сәйкесінше 0.40 – 7.30% және 1.00 – 9.20%%);
- шығарылған борыштық бағалы қағаздардың әділ құнын белгілеу үшін бағасы белгіленген нарықтық құны қолданылады.

Әділ құнын бағалау тараптардың бір-біріне байланыссыз шын мәнінде осындай мәмілені жасауға тілек білдірген, жақсы мәліметтендірілгендердің арасында айырбасталуы мүмкін қаржылық құралдар бойынша аса нақты құнды анықтауға бағытталған. Алайда қазіргі кездегі бағалаудың айқын еместігі мен субъективтілігіне байланысты әділ құн активтерді тез арада сату немесе міндеттемелерді орындау мүмкін болатын құн ретінде қаралмауы тиіс.

(ә) Әділ құнды бағалау иерархиясы

Банк қаржы жағдайы жөніндегі шоғырландырылмаған есептілікте көрсетілген қаржы құралдарының әділ құнын көрсетілген бағаларды қалыптастыру кезінде қолданылатын деректердің маңыздылығын ескеретін, әділ құнды бағалаудың төмендегі иерархиясын пайдалана отырып бағалайды:

- 1-деңгей: Бірдей қаржы құралдарына қатысты актив нарығында белгіленетін бағалар (түзетілмеген);
- 2-деңгей: Тікелей (яғни баға белгілеуде) немесе жанама (яғни баға белгілеуден шығатын деректер) қолжетімді нарықтық деректерге негізделген бағалау әдістері. Бұл санатқа мыналарды пайдалана отырып бағаланатын құралдар енеді: ұқсас құралдарға арналған активтік нарықта нарықтық баға белгілеу, активтік ретінде қаралмайтын нарықта бірдей немесе ұқсас құралдарға арналған нарықтық баға белгілеу немесе барлық пайдаланылатын деректер бақыланатын нарықтық деректерге тікелей немесе жанама негізделетін басқа да бағалау әдістері;
- 3-деңгей: Бақыланбайтын нарықтық деректерге негізделген бағалау әдістері. Бұл санатқа бақыланатын нарықтық деректерге негізделмеген ақпаратты пайдалана отырып бағаланатын құралдар енеді, бұл ретте мұндай бақыланбайтын деректер құралды бағалауға елеулі әсер етеді. Бұл санатқа құралдар арасында айырманы көрсету үшін айтарлықтай бақыланбайтын баға белгілеуді немесе пайымдауларды пайдалану талап етілетін ұқсас құралдарға арналған, баға белгілеуге негізделген құралдар кіреді.

Бұдан әрі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құны бойынша иерархия деңгейінде көрсетілетін қаржы құралдарының талдауы көрсетілген:

мың теңге	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	Барлығы
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары				
Туынды активтер	18,900	-	-	18,900
Туынды міндеттемелер	(1,871)	-	-	(1,871)
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері				
Борыш құралдары және табыстылығы тіркелген басқа да құралдар	82,445,226	41,554,790	-	124,000,016
	82,462,255	41,554,790	-	124,017,045

Бұдан әрі кестеде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құны бойынша иерархия деңгейінде көрсетілетін қаржы құралдарының талдауы көрсетілген:

мың теңге	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	Барлығы
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары				
Туынды активтер	-	2,058	-	2,058
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері				
Борыш құралдары және табыстылығы тіркелген басқа да құралдар	40,083,015	54,001,562	-	94,084,577
Клиенттерге берілген кредиттер	-	-	4,608,253	4,608,253
	40,083,015	54,003,620	4,608,253	98,694,888

Нарықтың төмен өтімділігі салдарынан, басшылық Қазақстан Қор биржасында бағалары белгіленген мемлекеттік бағалы қағаздарды қоса, актив нарығында баға белгілеу қиын деп есептейді. Тиісінше, 2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша, осы қаржы құралдарының әділ бағалау құны қадағаланатын нарықтық деректерді пайдалануға байланысты бағалау әдістерінің нәтижелеріне негізделген.

Бастапқы тану кезінде бақыланбайтын бағалау мәндерінің арасындағы айырмашылық

Көптеген жағдайларда бағалау әдістері негізделген барлық елеулі бастапқы деректер, мысалы, валюта нарығындағы ұқсас мәмілелер бойынша ақпаратқа сүйене отырып, толық қолжетімді болып табылады. Барлық бастапқы деректер байқалатын болып табылмайтын жағдайларда, мысалы, есепті күнгі жағдай бойынша тәуекелдің ұқсас сипаттамаларымен байқалатын мәмілелер жоқ болуына байланысты Банк бағалау әдістерін пайдаланады, олар тек бақыланбайтын бастапқы деректерге, мысалы, негізінде жатқан белгілі бір қаржы құралдарының құбылмалылығына, мәмілелердің қолданылуын тоқтату кезеңдеріне қатысты күтулерге негізделеді. Егер бастапқы тану кезінде әділ құн белсенді нарықтағы баға белгілеулермен расталмаған немесе тек байқалатын бастапқы деректер пайдаланылатын бағалау әдістеріне негізделмеген жағдайда, бастапқы тану кезінде әділ құн мен мәміле бағасы арасындағы кез келген айырма пайда немесе зиян құрамында дереу көрсетілмейді, ал болашақ кезеңдерге көшіріледі (3(r)(v) ескертуді қараңыз).

Бұдан әрі кестеде 2021 жылғы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы аяқталған жыл бойынша әділ құны бойынша иерархияның 3-деңгейіне жатқызылғандардың әділ құнын бағалау арасындағы тексеру берілген:

	3-деңгей		
	Банктердегі шоттар мен депозиттер	Клиенттерге берілген кредиттер	Клиенттерге берілген кредиттер
	2020 г.	2021 г.	2020 г.
мың теңге			
Жылдың басындағы қалдық	3,780,414	4,608,253	8,079,667
Беру	-	-	-
Өзгерістері кезең үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен операциялардан таза пайда /(зиян)	176,214	1,433,376	18,089
Есептелген пайыздық кірістер	234,658	145,650	634,549
Бағамдық айырмалар мен басқа да өзгерістер	376,105	97,404	682,711
Талап ету құқықтарын өтеу / басқаға беру	(4,567,391)	(6,284,683)	(4,806,763)
Жылдың аяғындағы қалдық	-	-	4,608,253

2020 жылғы 31 желтоқсан үшін клиенттерге берілген кредиттердің әділ құнын анықтау үшін басшылық АҚШ долларындағы ақша ағындары үшін 7.48% мөлшерлемесін пайдаланды.

Банк оның әділ құнын бағалау дәлме-дәл болып табылады деп пайымдау фактісіне қарамастан әртүрлі әдістемелер мен пайымдауларды қолдану әділ құнды әртүрлі бағалауға алып келуі мүмкін.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша, егер ақша ағындарына қолданылатын сыйақы мөлшерлемесі 1% ұлғайған/(азайған) болса, онда клиенттерге берілген, әділ құнды бағалау иерархиясының 3-деңгейіне жатқызылатын кредиттердің әділ құны (төмендеген)/(40,631)/41,397 мың теңгеге ұлғайар еді.

36 Есепті күннен кейінгі оқиғалар

2022 жылғы 2 қаңтарда Қазақстанның батысында сұйылтылған табиғи газ бағасының литріне 60 теңгеден 120 теңгеге дейін көтерілуіне байланысты наразылықтар басталды. Бұл наразылықтар басқа қалаларға таралды және тонау мен адамдардың өліміне әкелді. 2022 жылы 5 қаңтарда Үкімет төтенше жағдай жариялады. Жоғарыда көрсетілген наразылықтар мен төтенше жағдайдың енгізілуі нәтижесінде Қазақстан Республикасының Президенті ықтимал шаралар туралы, соның ішінде салық заңнамасына енгізілген өзгерістер туралы бірқатар жария мәлімдемелер жасады.

Осы қаржылық есептілікке қол қойылған күнгі жағдай бойынша төтенше жағдай режимі жойылды. Тонаушылардың іс-әрекеттері нәтижесінде Топтың мүлкіне келтірілген зиянның алдын ала сомасы шамамен 200 млн. теңгені құрады.

Қазіргі уақытта Топтың сандық мәнде, егер бар болса, Үкімет қабылдайтын кез келген жаңа шаралар Топтың қаржылық жағдайына қандай әсер етуі мүмкін екенін бағалау мүмкіндігі жоқ.

2022 жылғы ақпанда Ресей-Украина қатынастарынан туындаған әлемдегі геосаяси жағдайдың шиеленісуі аясында Ресейдің ірі қаржы институттары, олардың ішінде екінші деңгейдегі банктер – Қазақстандағы еншілес ұйымдары бар "Сбербанк России" ЖАҚ, ВТБ Банкі (ЖАҚ) және "Альфа-Банк" АҚ халықаралық қоғамдастықтың санкцияларына ұшырады. Енгізілген шектеулер осы қаржы институттарына қатысты халықаралық рейтингтердің төмендеуіне және осы екінші деңгейдегі банктердегі салымдар бойынша күтілетін кредиттік шығындардың ықтимал ұлғаюына әкеп соғуы мүмкін.

Әлемдегі ағымдағы оқиғаларға байланысты ұлттық валюта - Теңге бағамының басқа елдердің валюталарына қатысты тұрақсыздығы байқалады, осыған байланысты Топ басшылығы экономикалық ортаға кейінгі теріс әсер Топқа жағымсыз әсер ететіндігін жоққа шығармайды.

Халықаралық рейтингтік агенттіктердің Ресей нарығынан кетуіне, Ресей Федерациясының жекелеген резидент - контрагенттеріне SWIFT-ті өшіруге (бұдан әрі – Топ қажетті резервтерді уақтылы қалыптастыру арқылы жауап берді, бұл Қызметтің үздіксіздігі жағдайында айтарлықтай қаржылық шығындарға әкелмеді, өйткені Топ Ресей эмитенттерімен, сондай-ақ Ресей эмитенттерінің облигациялары бойынша міндеттемелерді өтеу бойынша Ресей Федерациясы мен Қазақстан Республикасының реттеуші органдарымен жұмысын жалғастыруда және Ресей тарапының түсіндірулеріне сәйкес өтеу қазақстандық ұстаушылар үшін міндеттемелер бойынша бұғаттауды көздемейтін жай банктік шоттарға жіберілетін болады.

Қазіргі уақытта ресейлік эмитенттердің төлем қабілеттілігін одан әрі төмендетудің әсерін сенімді түрде анықтау мүмкін емес және Топ басшылығы оны бағалау процесінде.

2022 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша Топ баланстық құны 48.3 млрд теңге болатын Ресей эмитенттерінің АҚШ доллары номиналындағы бағалы қағаздарын иеленді.

Топ ықтимал қолайсыз әсерлерге уақтылы ден қою үшін әлемдік нарықтағы ағымдағы жағдайды бақылауды жалғастыруда.